

కె.ఎం.

పరమార్థవిమోచములు.

బృందావన పురస్థానము

21 JUL 19

శ్రీ రంగాచార్యుల భార్య శ్రీమతి

కార్యదర్శియు నగు

అమ్మారి గామమోహన్ రావు

ప్రచురింపబడి

సంధ్య ముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రితము.

మ చి క్తి బ ం ద ను.

ప్రతి సంపుటము

1900

All Rights Reserved.

No. 100

స మ ర్పణ.

—:0:—

వైశ్యకులపారావార సుధాకరుండును, వేదవేదాంత
పురాణేతిహాస గూఢార్థప్రతిపాదకుండును, సంస్కృ
తాంధ్ర, ఆంగ్లేయ, జర్మనీ భాషాప్రవీణుండును, బి.యే
బి. యల్, డి. జి. డబ్లియు, సి. టి. ఇత్యాది విరుదాంకి
తుండును కరింగాల్ జమిన్ దారును డిప్యూటీ మునసఫ్
న్యాయస్థానాలంకృతుండును మదీయ ప్రియజనకుండు
ను అగు బ్రహ్మశ్రీ ఆత్మూరి లక్ష్మీనృసింహ సోమ
యాజులవారి దివ్యచరణారవిందముల కీపాత్రంబు
నతిభక్తితో నర్పించుచున్నాడను. ఇత్యుది మోహంధ
కారంబునఁబడి దిక్కుగానక పరితపించు మానవులకు
జ్ఞానప్రదీప మగుఁగాక!

ఇట్లు దాసానవాసుడు,
ఆత్మూరిరామమోహనరాయ్.

ఓమ్.

ప ర మార్థ వి నో ద ము లు .

ప్రథమభాగము.

1 వ కథ.

ధర్మరాజులపారు బాల్యమున విద్యనభ్యసించున
పుడు ఉపాధ్యాయులుకనా దోకపాఠమునిచ్చిరి. మరు
నాడు లోడిబాలురందరు పాఠమునువప్పకైతిరి క్రొత్త
పాఠములను నేర్చుకొనుచు నిట్లు చాలదినములు గడిచినను
ధర్మరాజు తన కింకను మొదటిపాఠమే చిక్కగ రాలేదని

చెప్పచుండుటచే గురువులవా రాగ్రహచిత్తులై కళినయగ
గొట్టిరి. ఎంతగొట్టినను ఆబాలుడు కంటికిడియైనను జెట్ట
మండుటచే ఆయన మిగుల నాశ్చర్యమునొంది అందులకు
కారణమడిగెను. అప్పుడా బాలుడు ఆయ్యా మీరు నాకి
చ్చినపాతమున రెండుమాటలు గలవు. ఒకటి “సత్యమును
బల్కుము” రెండవది “ఒప్పు గలిగి యుండుము”. అందు
మొదటి పూర్ణముగ నభ్యసించితిగాని రెండవది పూర్ణముగ
నభ్యసించలేతి, ఏలయన మీరు నన్ను కొట్టినపుడు మొదట
నోరుకొంటినిగాని నెత్తురు వచ్చిన పిదప నోరుకొన లేక
పోవుననిచెప్పెను. గురువు యాబాలుని ప్లానవికాసమున
కచ్చెరువును తఃపూర్ణమునకు విచారమును జూచి, నాకింక
మొదటి వాక్యమే బోధపడలేదనిచెప్పి యబ్బాలుని ముద్దిడి
నీచే నాగురువైయుండుట కర్హుడవనెను.

2 వ కథ.

రావణాసురుని ప్రధానమంత్రి యొకనాడు రావణు
నితో “లేవరా, రాము అణిగూడ్చుననిధ్వలను స్వాధీనము

పరమార్థవిరోధములు.

81

చేసుకొని యుండ రామరూపమును దాల్చి సీత నేలవశప
రచుకొనవంటి"రని యడిగెను. అంగులకు రావణుడు
“ఒకీ యవివేకీ, ఏమంటివి? పరమపావనమును శ్రీరామచం
ద్రుని దివ్యరూపము నొకసారి మనమున ధ్యానించినచో,
రంభా తిలోత్తమాదియప్పరఁలు గూడ వల్లకాటిలో నుండు
ప్రీతుల బూడిదకంటె హేయముగాదోపరా! అట్లుండ
యొక మానవాంగనకై నాచిత్తము యాసింపగల్గునా?
యని ప్రత్యుత్తరమిడెను.

తివకథ.

ఒక చిమ్యుడు తనగురుస్వామియంగు పూర్ణమైన భక్తిగ
లవాడై తనగురుమూర్తియొక్క నామజపముచేయుచు నొక
నని పై నడచిపోయెను. అని యాగురువు చూచి “అని
నానామమందింత మహిమగలదా! నాశక్తి నాకే తెలియకు
న్నదే, అని తలచి తానును యాననిని “నేను, నేను” అ
నుచు దాటసాగెను, గాని పాపమతడు మునిగి న్నానాం
దను, భక్తిచే నెంతటి యసాధ్యమును కార్యమైనను చేయ

వచ్చును, గాని యహంకారముచేనాశనమే సంభవించును

4 వ కథ.

భోజమహారాజాకనాదు ఋషిసత్తములతోడను, సామంతరాజులతోడను, పండితోత్తములతోడను, సభాసీనుడై సభికులంజూచి “యీలో నెవ్వరెవ్వరు స్వర్గమునకు బోగల్గెడిలో చెప్పవలెను” అని విన్ోదముగబ్రశ్నించెను. అప్పుడొక్కొక్కవ యీప్రశ్నకును తరమియబాటిక మానము దాల్చి కొండరును, తలలుచంచికొండరును, గునగుసలాదుచుండరును యూరకుండిరి. అంతలోకాళిదాసమహాకవిలేచి “ఓహూపాలాగ్రణి, స్వర్గమునకు నేనుబోయినబోవచ్చు”ననిన. ఇవీవినివంత నే సభాసమలండరును నవ్వసాగిరి. రాజయాశ్చర్యముతో “ఓకాళిదాసా, యీసభయందొందగుతపోనిష్ఠగరిష్టలూరకుండ నీవెట్లుసాహసించి యిట్లు బల్కితి”ననినను. అప్పుడు కాళిదాసు “ఓరాజుసేభరా, నేనుజెప్పినదాని యర్థమును మీరుగ్రహించక యిట్లు నెలవిచ్చుచున్నారు. నేనుబోయిన బోవచ్చుననగా నేను

అనెడి అహంకారము యెవరికిబోవునో వాడే స్వర్గమునకు బోవుటకర్మదుగాని నేనే పోయెడిననుట కాదనిచెప్పెను. రాజువాని చమత్కారమునకు మిగుల నానందించెను.

5 వ కథ.

అసామ్రాజనుభక్తుడు దన మరణకాలమునందు కనలాదాను “అప్పడేగాదు, అప్పడేగా” దని యనుకొనుచుండెను. చెంతనన్న కుమారుడు దీనింజూచి “నాయనా ఏమట్లనెడి”నని యడిగెను. అప్పుడాభక్తుడిట్లు జవాబు జెప్పెను. ఓకుమారుడా! నాయుపప్రక్కలయందును దేవ, తలు నిలుచుండినన్న స్వర్గమునకు దీసుకపోవుటకై విమానముచెచ్చియుంచిరి. సైతాను వాయెనుట దూరమున నిలిచి “ఓఅహమ్మదే, తుదకు నాపాశములనుండి తప్పించుకొంటివిగాదా”యనెను. అందుకు అప్పడేగాదని నేను బలుకుచుంటిని. ఏలయన గొంతుకలోనూపిరి యున్నంతవరకు సైతానుయొక్క మాయాజాలమునుండి తప్పించుకొనుట కర్మసాధ్యముగనుక నిట్లంటి”నని జవాబు చెప్పెను.

6 వ కథ.

పుట్టింపుడగు భృతరాష్ట్రా దొకనాడు శ్రీకృష్ణభగవానులను కన్నలార జూడనిచ్చుగించి యాజీవజీవుని ప్రార్థించెను. అప్పుడా సర్వకర్తుడు భృతరాష్ట్ర నకు నేత్రములనిచ్చి తనయభిప్రాయము నెరవేర్చుకొనఁచునెను. అంతట నాయంధుడు నేత్రములను గల్గినవాడై శ్రీకృష్ణస్వామిని పరికించిజూచి మహదానందంబునొంది “హాకృష్ణా కృష్ణా తక్షణమే నన్ను తిరిగి గ్రుడ్డివానిగ జేయుము” ని వేడుకొనెను. శ్రీకృష్ణులవారు అశ్చర్యమును చెంది ఓభృతరాష్ట్రా తిరిగి అంధత్వమునే కొరుచుంటివేలనని బ్రశ్నించెను. అంగులకాయన “హేగుహానుభావా! పరమపాప సంబగు నీ సచ్చిదానందస్వరూపంబును దర్శించిన కన్నులతో పాపముయమగు నీ ప్రపంచమును చూడ నాయుల్లముల్లమన్నదని జివాబు చెప్పెను.

7 వ కథ.

ఒకనాడు రుక్మిణీదేవి శ్రీకృష్ణభగవానుని గాంచి “నా

ధా! నిన్ను నమ్మినవారలును, నమ్మనివారలును అందరును నీకు బిడ్డలేగదా, అట్లుండియు అందరిని నీహితేవిధమున ప్రేమించక నీవాసులచెంతనే యెప్పుడు నుండువు. ఇట్టి పక్షపాతము నీయంతటివానికి తగునా జెప్పమనెను. అంశులకౌఠ్యవల్లముడు ఓప్రాణనాయక్! ఒకతండ్రి కిద్దరు పుట్టుకలుండిరి. అంశుకడు సమర్థుడు. రెండవవాడు పిచ్చివాడు. అతండ్రికిద్దరియందును ప్రేమయొకటిగానే యున్నది. పిచ్చివాని నెక్కువ జాగరూకతతో గాపాడుచుండును. అతేవిధమున నాబిడ్డలలో ననేకులు తమ స్వశక్తిపైనే భారమువైచి దేహయాత్ర గడుపుచుండురు. తాము దుఃఖమాత్రము వారిభారమంతయు నాపై నుంచి, పసిబిడ్డలవలెనో లేక బిచ్చివారివలెనో దిరుగుచుండురు. కావున సదా వారిచెంతనేయుండి వారికి బరిచర్యలు సహితము నేనే చేయవలసియుండును'' అని ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను.

8 వ కథ.

ఒకరాజు లక్షలకొలది ద్రవ్యము వ్యయపరచి యొక

దివ్యమైన దేవాలయము గట్టించెను. అందు భవంతుని విగ్రహమును బ్రతిష్ఠించేయుటకై యొక ముహూర్తము నిశ్చయించి యా ముహూర్తమున కందు భగవంతుని విచ్చేయుమని ప్రార్థించెను. నాటిరాత్రి గూరాజునకు స్వప్నములో భగవంతుడు గాన్పించి “ఓరాజా నీభక్తి సుతసింఛిత, నీవు నిశ్చయించిన ముహూర్తమునకు నన్ను నీదేవాలయమునకు రమ్మని ప్రార్థించితివి నీయభీష్టమును నెరవేర్చవలెననియున్నది, గాని సాధ్యమగునో లేదోయని సంశయము గలుగుచున్నది. ఏలయన నీపట్టణమునకు సమీపమునందున్న మాలపల్లెలో మధ్యక్షుండగు నొకమాలవాడు నన్ను దన దేవాలయంబున మాటిమాటికి బంధించుచుండును. నీ ముహూర్తసమయమునకు నాతడు నన్ను విడచిన యెడల నీమనోభీష్టమును నెరవేర్చదనని చెప్పి యద్యక్షుండయ్యెను. ఈకల గాంచిసంతసే రాజు ఆశ్చర్యమునలేచి ఆమ మాలవాడట! దేవాలయమును గట్టించెనట! అందు భగవంతుని బంధించుచుండునట! నేను గట్టించిన దేవాలయముకంటె

నిది యెక్కువ సూచరముగ నంతుననుట నమదగినదికాదు. వినిన జూడవలెనని యెంచి యామలవాని గుడిసెకు బోయెను. అవట నొక మాలవాడు పన్నాసనాసీనుండై, ధ్యానవిష్ణయందు మగ్నుడై బాహ్యస్పృహ లేక ప్రతిమవలె గూర్చుండుట జూచి యూత్తడు కండ్లు తెలుచుకొను నచట నేయుండి ఓరీ, నీవు దేవాలయమును గట్టించితివట, అంగు భగవంతుని బంధించుచుండువట, దానిం జూపు" మని యడిగెను. బహ్మజ్ఞానముతో ప్రకాశించుచున్న యాభక్తుడు చిరునగవుతో భగవంతుని చూపి "యిదే నాదేవాలయ" మనిచెప్పి లిరిగి కండ్లుమూసుకొనెను. ఇది వినినంతనే రాజు విస్తయముజెంది "అహో, లక్షలకొలది ద్రవ్యము కొల్లబెట్టి గట్టించిన నాయనమానసుడు దేవాలయ మనకంటె కాపైకెక్కుగాని హృదయాలయమే శ్రేష్ఠతర ము" దాయని జ్ఞానము దెచ్చుకొని యామలవానికి "నీవే నాగురువ"టంచు మ్రొక్కిబోయెను.

9 వ కథ.

ఒక జ్ఞానిచెంతకు నొక రాజుబోయి "స్వామీ భగవం

తుడైట్టివాడో వర్ణించుచున్నను, అందుల కాజ్ఞాని మూడు దినములు సావకాశ మడిగెను. మూడుదినములు గడచిన పిదప రాజాతిరిగివచ్చి యడిగెను. 'కాని యాజ్ఞాని మరిమూడుదినములు గడు పెడిగెను. యెన్నిదినములు గడచిన నింక మూడుదినములు సావకాశమును యడుగుచుండుటచే రాజా విసికి 'ఏమి స్వామి, ఈచిన్నప్రశ్న కిన్నిగడుపులు జెట్టుచున్నార, కారణమేమి'ని యడిగెను. అందులకాజ్ఞాని 'రాజా నీవడిగినప్రశ్న మిగులకఠినమైనది. భగవంతుడైట్టివాడో వర్ణించుచున్నా నీవడిగితిని. ఆద్యంతములులేని భగవంతుని వర్ణించుటకు యెన్నిదినములు సావకాశము బుచ్చుకున్నను చాలవున్నది. దినములేల యెన్నియంగములు తరచి చూచినను నామహాప్రభు వింకను సపారమైయున్నవాడు' అని జెప్పెను.

10 వ కథ.

ఒక రాజా తనకుమారుని విద్యాభ్యాసమునకై యొకగురువుచేంతకు బంపెను. కొంతకాలము గడచినపిదప యా

రాజు కుమారుని నాడవచ్చి సాక్షాత్తులకు బోయి కుమారుని
 బరీక్షించి సమస్తశాస్త్రములలో నబ్బాలునికి గల పాండి
 త్యమునకు సంపదించి తుదకు నాబాలుని భగవంతు డెట్టి
 వాడో వర్ణించుచునె, ఈశ్వరు బాలుడుత్తరము
 చెప్పక నూరకుండెను. ఈశ్వరు గాక యేవడిగినను, త్కణమే
 జవాబు నగు భగవంతుని వర్ణించుచుని అడిగితోడనే
 మొదటలే నోరుమాసుకొని యూరకుండెను. తోడిబాలు
 రందరు నొక్కపెట్టిన భగవంతుడు నచ్చిదానందస్వరూ
 పుండనియు, నిర్వికారుండనియు, నిరామయండనియు,
 సృష్టికర్త కానియు, నిర్గుణుండనియు పలువిధముల వర్ణించు
 చుండెరి. కాని యాబాలుడు మాత్ర పెన్నివిధముల నడిగి
 నను జవాబు చెప్పక మానమాడెను వాల్చి గొండుట
 జూచి రాజుమగుల నాశ్చర్యమొంది. “అయ్యో, కుమారా
 విద్య నేర్చినది భగవంతుని డెలుసుకొనుటకేగదా, అసర్వో
 త్వరుని కెలుసుకొనని చదువు తెన్నిజరిగిన నేమిప్రయోజ
 నము? జగములకెల్ల ప్రభువగు యాపరమేశ్వరునిపై వైర
 మబూని వానికేరైన నుచ్చరించివొల్లని నీవంటి దుష్టుని

మఖము జూడరాదు ఛీ పామున నాబాలుని నావలద్రోసెను.
 ఆపృథ్వీరాకుమాగుడు ..నాయనా, కోపించకుము. మీరడి
 గిన ప్రశ్న కుత్సరము చెప్పితివిగాని, మీరు గ్రహించకుం
 టిరి. భూవంశుని వర్ణింపఁనిగదా మీరు బ్రక్షింపితిరి.
 వాక్కునకునా, మనస్సునకును బుద్ధికిని గూడ సత్యమాన
 యాపరమాత్మను వర్ణించుటకు నాదిశేషువునై నెను దరమే!
 ఆవాక్తాననగోచరుండను పరమేశ్వరుని వర్ణించుటకు
 పరాసముపంతు నుత్తమమైన మార్గము నాకు గాన్పించలే
 దనిను. ఈమాటలకు తండ్రి మహదానందభరితుడై కుమా
 రుని కౌగిలిం మకొనెను.

11 వ కథ.

పద్మవ్రతాశిరోమణియగు బ్రాహ్మణ కారవులచే మానభంగ
 ప్రసాప్తురాలగుచుండ, నానూనితీలక నొకమాన్దముచే దన
 కస్త్రీయు గట్టిగాఁ బట్టుకొని రెండవకరమును బై కెత్తి
 “హేయస్థా! ద్వారకీవాసా, అపద్బాంధవా, నన్ను
 రక్షింపు మని కలపి చుచుండను. ఇట్లు కొంతతడవు

దుఃఖించి భగవంతుని వేడుకొనినపిదప నాయాపద్బాంధవుడు వచ్చియామెనురక్షించెను.

అప్పుడు ద్రాపది “హేకృష్ణ! జగద్రక్షకా! నన్నురక్షించుట కింతతడవేల చేసితివి. నామొర వినినంతనే వచ్చి నన్ను రక్షింప వైతి” పని యడిగెను అందులకు క్రీకృష్ణ భగవానులు చిరునగవుతో ద్వారకాయందుండెడికృష్ణుని గదా నీవు పిలిచితివి. ద్వారకనుండి నీచటకు వచ్చుటకు నెంతకాలము పట్టునో యోచింపు మనెను. అప్పుడు ద్రాపది “హేకృష్ణ! సర్వవ్యాపి నై యన్ననిన్ను ద్వారకీవాస యని పిలిచినందులకుఁ దగినట్లు బుద్ధిచెప్పితివి. గాని మఱియొక సందేహము దీర్చుము. నీవు వచ్చుము నన్నుఁ తక్షణమే రక్షింపక కొంతతడవుఱు చేతగానివానివలెఁ జూచుచుంటివి. శరణాగతరక్షకుఁ డనబరచున కిది తగునా చెప్పు” మనెను. అప్పు డాభక్తవత్సలుఁడు “ఓద్రావదీ, నీవు చెప్పినది సత్యమే గాని నీవాక చేతితో నన్నుఁగా పాడుకొనుచుంటివి. అప్పుడు నిన్ను రక్షించవలసినంత

యవసరము గన్పించలేదు. పిమ్మట భారమంతయు న్నాపై
 నుంచి రెండుహస్తములను బైకెత్తితివి. అప్పుడుగదానాబో
 ధ్యత! అప్పుడుగదా నీవునిజముగ నన్ను నమ్మినదానవు, నన్ను
 నిజముగ నమ్మి భారమంతయు న్నాపైనుంచి నప్పుడే నేను
 రక్షింతు'నని చెప్పి యట్లశ్చుండయ్యెను.

13 వ కథ

ఏనుశ్రీస్తులవా రొకనాడు శిష్యులతో గూడి పోవుచుం
 డఁగా మార్గమధ్యమున నొకచచ్చినకుక్కనుపించెను.
 శిష్యులు దానింజూచి, "అబ్బాయిదియెంత యసహ్యముగ
 నున్నది, దేహ మంతయుగల్గి పురుగులు గారుచు కండ్లలో
 ట్టలుపోయి యెంత హేయముగాఁ గాన్పించుచున్నవో"
 యని యనుకొనిరి. అప్పు డాసర్వసముఁడు "బిబుద్ధహీను
 లారా, ఆకుక్కపండ్లనుజూడుఁడి. ఆహా, అవియెంతశుద్ధము
 గాను తెల్లగానుప్రకాశించుచున్నవో! ఎప్పుటికైనను మీరు
 దేనిని జూచినను దానియం దుండెడిమంచినే గ్రహించవ
 లెను. గాని దానియం దుండెడిదోషములను బరికించరాదు"

అని హితవు చెప్పెను.

13 వ కథ.

భక్తాగ్రేసరుండగు శ్రీఅంజనేయులవారిని నేడేమితి
యని యొకరు ప్రశ్నించిరి. అందున కాభక్తుడు “నాకు తిథి
యును తెలియదు, వారమును తెలియదు, శ్రీరామచంద్రుని
పాదారవిందములు దప్పు మతేమియు నాకుఁ జెలియఁది”
జవాబు చెప్పెను.

14 వ కథ.

పారశీమతోద్ధారకుండును బ్రహ్మజ్ఞునియు నగుజూరో
యాస్త్వ’ నొకనాఁడు కొండగుహయందుఁ దపస్సు చేసుకొ
నుచుండఁగా, విలువగలవస్త్రాభరణములను ధరించినయొక
ప్రాపంచకుఁ డా జ్ఞానిని దర్శించి “అయ్యా నాకుజ్ఞానోప
దేశముఁ జేయుఁ డ”ని యడిగెను. అంతట నాజ్ఞాని వాని
చేతికి నొకదీపము నిచ్చి యాచటఁ ప్రమిదలో నున్నకత్తిని
వెలిగించ మని చెప్పెను. కాని యతఁ డెన్నివిధములఁ
బ్రయత్నించిన నావత్తి వెలుగకుండెను. అప్పుడాతఁపని

“ఓసహోదరుఁడా ప్రవిచలోనేమున్నదో పరీక్షించు”
 మనిచెప్పెను. అప్పు డాతఁడు దానిని బఠిశీలించి యందఁ
 జముకకు బనులు నీకందుటఁ గాంచెను. అంతట బోరా
 స్తరు’ ఆయ్యా యానీటిని బారబోసి చుచును పోయు మనెను.
 అట్లు జేసినను నావత్తివెలుగునగున నాతఁడు విస్తయము
 జెంది యందులకుఁ గారణమడిగెను. అంతట నాచుహానీ
 యుండు “ఓసోదరా, వత్తియం నింకను నీ గున్నది అది
 యును శుభ్రముగాఁ బోవుమును నెండఁ జెప్పు” మనెను.
 అట్లు చేసినపిమ్మట దానికి దీపము వెలిగించినమాత్రముననే
 వత్తిమండెను. అప్పు డాచుహానుభావుఁడు “ఆయ్యా మీకు
 జ్ఞానోపదేశముఁ జేసితిని నింకఁ బొవ్వుకొ” గాని యాచు
 నవున కదేదియు గోచరించక పోవుటచే నిట్లుపదేశించెను
 “నీవే వత్తివి యనుకొనుము నీవు విషయభాగము. లనెడినీటి
 యందు నానుచుంటివి. హానిని విస్మరించి భక్తియనెడిచ
 ముగు నింపుము, అట్లు చేసినను నీయంగు విషయవాసనయుం
 డునుగాన వైరాగ్య మనునెండచే దానిని నిర్మూలముచేయు

ము. అట్లుచేసినగాని నీయందు బ్రహ్మజ్ఞాన మనెడిజ్యోతి
ప్రకాశించును" అని బోధచేసెను.

15 వ కథ.

శ్రీకృష్ణభగవాను యొక్కనాఁ యొకభక్తురాలిగృహం
బునకుఁ బోయెను. అభిక్తాగ్రేసరి శ్రీకృష్ణనివర్తనంబుచే
అనందభరితురై నేపై న ఖలవారము స్వామికి నియ్యదే
లఁచి యేమియుఁ గానక తుదకుఁ గొన్నియరటిపండ్లను
నొకగూటిలోఁ గూచి చిత్తమంతయు నచ్యుతునిమీద
నుండుటచే నొడలెఱుంగక, యాపండ్లను నొలిచి తోళ్లను
తినఁపించుచు గుఱును బాఱవేయుచుండెను. ఆకరుణాస
ముద్రుఁడు చిరునవ్వుతో నాతోళ్లను భక్షించుచుండెను.
ఇంతలో నాభిక్తురాలు తనయజ్ఞానమును దెలుసుకొని తాను
జేసినయపరాధమునకు విక్రీలి చింతించి విగిలినపండ్ల
నొలిచి యతిహాస్యతతోఁబ్రోవుపాటవైచి గుఱును శ్రీకృష్ణ
స్వామినోటఁ దెట్టగా నామహానుభావుఁడు చానినిగొంచము
చప్పరించి తులుకున నేలపై నుమిచెను. అప్పు డాభక్తు

రాలు నీమరాలై హే జేవాదిజేవా! నేనేమియపరాధము చేసితి? తోళ్లను జెట్టినపుడు తామచక్కగ భుజించి గుడ్లును జెట్టినపు డెల స్వీకరింప కుండీరి? అనియడుగ నామహమ భావుడు ఒకభక్తాగ్రసరీ, నీవు తోళ్లను జెట్టినట్లు నీచిత్త మంతయు నాయుండేయుండెను. గుడ్లు జెట్టినపుడు నీకు జిత్తచాంచల్యముగలిగి నీమనస్సు గొంత పండ్లయందును, గొంతతోళ్లయందును గొంతనేహమందును, గొంతమాత్రము నాయందును నిట్లు చెరియున్నది. పూర్ణచిత్తముతో నాకర్పణచేసినది తృణమైనను నాకు మిక్కిలిక్రీతికరమని హితోపదేశము చేసెను.

16 వ కథ.

ఒక నాడు ధూడేవి మిక్కిలివాడినమోము గలవై దుఃఖించుచున్న సమయమున సృష్టికర్తయగు బ్రహ్మదేవుడు ధూడేవినిజూచి నాపెనుఃఖనకుఁ గారణమి? ను. అన్నదుధూడేవి ఒకజేవా! ఎట్టయున్నతములైన పర్వతములైనను అట్టివిశ్చీర్ణమైన పృథ్విములైనను ములభముగ మో

మగలను గాని యన్యతములను పాతకులను భరింపఁ జాలక దుఃఖించుచున్నానని చెప్పెను.

17 వ కథ.

పరమార్థవ్రతులగు శ్రీరామంజనేయలవారొక్క గంతునఁ జేరి ముద్రమును దాటి శ్రీరామలసాన్నిధ్యమునకు వచ్చి “జీవా, మీయవగ్రహముచే సముద్రముచునయితముదాటఁగ లిగితిని” అని చెప్పెను. అందులకు శ్రీరామచంద్రులు “ఓహో ఆంజనేయా! సంసారమును మహాసముద్రము నే దాటగలిగిన నీకీసముద్రము దాటుట యొక గొప్పపనియా” యని మంత్రహాసము చేసెను.

18 వ కథ.

మహానుభావులగు శ్రీనాథులవారు ప్రతిదినము వారు పూజచేసికొనినవిద్యప దీర్ఘప్రసాదములను దూరమునఁ గాచి యుండు నొకమాలవానికి ముదిచ్చి పిమ్మట బాహ్యుల కిచ్చుచుండిరి. ఇట్టివిద్యబాహ్యులకుఁ గల్గయుగాఁ దోచి దానిని సహింపఁజాలక యొకదినము ద్వైర్యమువహించి

యామహానుభావునిచెంతకుఁ బోయి స్వాహా మీరు స్వప్న
 లని యనుకొంటిమి. మీవంటిపెద్దలిట్టినింద్య మగుకార్యము
 నేలచేయుచుండితొ తెలియుతున్నది. చగురేడ్డములను
 గంఠోక్తిగఁ జెప్పఁ గలుగుచుహానీయులుండఁ ననుస్తకాస్త్ర
 ములను చెరిసికొనిన మహాపంకిగులుండఁగ, యజ్ఞయాగాది
 క్రగువులనుజేసి కుండలములు ధరించినమావంటిగౌరవనీయు
 లుండఁగ మమ్మలనందరిని నావలకుఁద్రోసి యొకపరమస్వీచుని
 నెక్కువగా గౌరవించుచుండిరి. ఆహా యిదియేమియన్యాయ
 యమని యొక పెద్దపెట్టువ న్నవసాగిరి అప్పుడాశాంతి
 మూర్తి చిరునగవుతో మీసంజేహమును దీర్చెద శాంతము
 వహించుడని వారిని నెమ్మదిపఱిచి కొన్నియరటిపండ్లను
 చెప్పించి యందరికి నొక్కొక్కటినిచ్చి నేటిరాత్రి నీపం
 డ్లను నెవ్వరు చూడనిరహస్యప్రదేశమునఁదిని యుదయము
 ననేరంపనిచెప్పి పంపెను. ఆమరునాఁడందఱును బండ్ల
 నుదిని స్వాములవారిచెంతకువచ్చిరి. అప్పుడాయని ఓబ్రా
 హ్మణులారా మీరు పండ్లను దినుచుండనెవ్వరును జూడ
 లేదు గదాయనెను. అప్పుడు వారిలోనొకఁడయ్యా నేను

గదిలోఁదింటిననియు నొకఁడు కటిలోఁదింటిననియు, నొకఁడడవిలోఁదింటిననియు, నొకఁడు మనుకునేసికొని తింటిననియు, నట్లు పలువిధములఁజెప్పిరి. పిమ్మట మాల వానినడుగఁగా నాతఁడు “అయ్యా నేను దినలే”దనిచెప్పెను. బ్రాహ్మణులు పకపకనవ్వునాగిరి. అప్పఁడామల వాఁడిట్లుచెప్పెను. “అయ్యా నాకు రహస్యప్రదేశ మెంత వెదకినను గాన్పించలేదు. ఎందుఁజూచినను సర్వాంతర్యామియగుశ్రీమన్నారాయణుండు గనిపించుచునేయున్నాఁడు. ఆజగదీశుఁడు లేనిస్థలము నాకెచటను గన్పించినందునఁ బండ్లనులిపిలేదు”ని చెప్పెను. బ్రాహ్మణులందఱు వీఁడు మహాభక్తుఁడని గ్రహించి తమయజ్ఞానమునకునిగ్గుపడి మహాసుభావుఁడగునామాలవానికి మ్రొక్కి యిండ్లకుబోయిరి.

19 వ క థ .

ఒకనాఁడు యమధర్మరాజు పకపక నవ్వుచుండెను, అప్పుడు మంత్రి “స్వామీ యేల యిట్లునవ్వెద” రనియడిగెను. అప్పుడతిభయంకరుఁడగు నాయమఁడు “అహా

యేమివింత! ఎట్టివిపరీతము! పరమేశ్వరుని నిత్యకల్యాణదాయకంబగునావైకుంఠము చూడుము, ఆత్మనియంకరంబును దుఃఖదాయకంబును నగునాయమపురిజూడుము, నివసించునారాజ్యము మనుష్యకోటిచే నభివృద్ధిగాంచుటయు ననిర్వచనీయసుఖము నిచ్చువైకుంఠమునకు నెప్పుడో యొక్కవచ్చుటయుఁ జూడ నాకుఁ బట్టి శక్యముగాని నన్నవచ్చుచున్న" దని జవాబు చెప్పెను.

20 వ కథ.

ఒకపండితుఁ డొకవివేకి యగురాజువొద్దకుఁ బోయి "రాజా నేనుభగవద్గీతఁ జక్కగాఁ జెలిసికొంటిని. ఏలినవారు పరీక్షించి బహుమానించురని వచ్చినాఁడ" ననెను. బుద్ధిమంతుఁ డగునారాజు సేవింకను భగవద్గీతఁజక్కగా నేరువలేదని తోచుచున్నది. ఇంటికొఁ బోయి చక్కగాఁ జదువుకొని వచ్చినచో మంచిబహుమాన మిస్తునని చెప్పెను. వెంటనేయాబ్రాహ్మణుఁడు తిరిగి పోయి పూర్వముకంటె నెక్కువశ్రద్ధతోఁజనివి రాజువద్దకువచ్చెను.

అప్పుడును రాజదీవిధమున నేని వింకను బాగుగాఁ జదివి నట్లు కనుపించుట లేదు. తిరిగి పోయి చక్కగాఁ జినువు కొని వచ్చినచో మంచిబహుమాన మిత్తుననెను. ఇట్లెన్ని మాడ్లవచ్చినను రాజదీప్రకారము చెప్పుచుండెను. పండితుఁడును వినుకుఁ జెందిక యంతకంతకు నెక్కువశ్రద్ధతోఁ జినువుచుండి భగవద్గీతాసార మతయు మనమునఁ బట్టి క్రమక్రమమున ననిత్యములగువిషయములందు విరక్తిఁ జెందుచుఁ దుదకుఁ బూర్ణవైరాగ్యమును జెందిపరబ్రహ్మనిష్ఠాగరిష్ఠుఁడై రాజును సహితము మఱచి యాత్మానందమున మగ్నుఁడైయుండెను. పండితుఁడు తిరిగి రాజుచెంతకు రానందునఁదానే యాతనిఇంటికిఁ బోయి “పండితోత్తమా బహుమానముకొఱకుఁ దిరిగి యేలరారైతిరి” అని యడిగెను బ్రహ్మజ్ఞానముచేఁ బ్రకాశించు చున్నయవిప్రుఁడు రాజు నీ కేమిబహుమానము నా కీయ గలవు? ఈభూమండలమంత యుగాకు దాన మిచ్చినను దృఢప్రాయముగాఁ జూచునంతటిభాగ్యము సంపాదించితిని. నేనిప్పుడు వాంఛాశూన్యుఁడను బరిపూర్ణసంతుష్టుఁడ నని చెప్పిమానధారియై

యందును, అప్పుడు రాజు “అహో యిష్టమగుదా నిగర
భగవద్గీతాపారమును గ్రహించితిరి” అని సాష్టాంగదండ
ప్రణామ మాచరించి యింటికి బోయెను

21 వ కథ.

రావణుడు నీతామహాదేవిని నెత్తుమనిపోయినపిదప
రామలక్ష్మణులూదేవిని వెదికుటకై పోవుచుండఁగా మార్గము
ధ్యమున నామె పాజువైచిన నగలమూట గాన్పించెను.
వానిని, లక్ష్మణున కిచ్చి నీవదినయొక్క నగలను గుర్తించఁగ
లవా యని శ్రీరామచంద్రుఁ డడిగెను. అప్పు డామెగుణసం
పన్నుడు వానిని బరికిలించి కార్జనగలచుమాత్రము దీసి
“దేవా యివి మాతల్లివే అంగులకు సందేము లే” దని
చెప్పెను. మిగిలిననగలను నేల గుర్తించ వైతి పనిశ్రీరామ
చంద్రు లడుగ “దేవా నే నాతల్లియొక్కపాదములతప్ప
వైభాగము నెన్నఁడును జూడ లే”దని జవాబు చెప్పెను.

22 వ కథ.

సత్యశీలుఁ డగుహరిశ్చంద్ర భూపాలుని బొంకించ వల

యనని ప్రతిజ్ఞగట్టి యెన్నియో యడుములఁ జెట్టుచున్న
విశ్వామిత్రమహర్షి యొకసమయంబున మిక్కిలియగ్రహ
మతో వచ్చి హరిశ్చంద్రచక్రవర్తని దనకాలితోఁ గిరిటము
పైఁదన్నెను. అప్పు డాశాఁతమార్తి కన్నరు గార్చుచు
హే దేవా మృదువైనతమపాదపద్మములకు నాకిరిటమండలి
కతివస్తుననునాలు గ్రుచ్చుకుని యెంతబోధ నొందించెనో
గదా యని పరితపించెను.

23 వ కథ.

ఒకకుక్క యెంగిలిపిస్తళ్ళలోని యన్నిమును దినుచుండ
నున్నప్పుడుగనొకసాధు వాకుక్కును గొంగిలించుకొని
అన్నా నాకును గొంగెనున్నముఁ జెట్టు మని చెప్పి గూవి
స్తరిలోని యన్నమును దానను భుజించి పోవుచుండెను.
దీని సంతయుఁ జూచుచున్న ప్రేమకృష్ణపరమహంసల
వాగు తనశిష్యుని వాసాధువువెంటఁ బోయి నూతఁడు
చెప్పినది తెలుసుకొని రమ్మని పంపించెను. అంత నాతఁడు
వెళ్లఁగా నీ వేల నావెంట వచ్చుచున్నావని సాధు వడి

గెను. శిష్యుడు “అయ్యా నాకు జ్ఞానోపదేశములేయు”
 డని వేడెను. అప్పుడా సాధువు మురికి తూమలోనిబురద
 నీరును గంగానదిలోని నిర్మలద్రవమును, నొక్కటిగా కె
 ప్పమచోచుచో, మిశ్రయిపిశాచాదమును, సంతయందలికల
 కలభ్యునియు నీచులకు నొకటిగా శిష్యుడువివేచనచేసి
 స్వడు నీరుజ్ఞానసిద్ధి యైనట్లు తెలిసికొనమని వెడలిపోయెను.

24 వ కథ.

విక్కిలిహీనబాలియందుఁ బుట్టినయొకభక్తుఁడు రహస్య
 ముగలేవాలయముఁ జొచ్చియందలి దేవతావిగ్రహముపైవ
 మేయనినన్ని యావిగ్రహమునకుఁ బాదపూజచేయుచు నతి
 భక్తితో ధ్యానము సల్పుచుండ నర్చకులుడినింజూచి
 మిగుల నాగ్రహచిత్తులై వానింబంధించి న్యాయాధిపతి
 చెంతకుఁబంపిరి. న్యాయాధిపతి విచారించి వీఁడుచేసినతప్పు
 నకు శిక్షగానొకపాదమును ఖండించుడనియాజ్ఞానొసఁగెను.
 అప్పుడామహాభక్తుఁడు “ఓతండ్రులారా! నాయందుఁగటా
 డించి చూడగవంతునివివశ్యమంగళస్వరూపము మరియొక్క

పారికన్మూలం నూతనిచ్చి యిందుకు గా రెండవపాదమునుగూడ భండించు'డని ప్రార్థించెను.

25 వ కథ.

భగవంతుడు దుష్టజనసంహారమునకై నృసింహవతరము దాల్చి దానవేంద్రుడుగుహిరణ్యకశిపుని సంహరించియుల్లంకములను గజగజ వాకింపజేయునట్టియు భూమ్యంతరిక్షములు నింపినయన్నిభావలలో భయంకరముగా నున్నట్టియు రూపముచూచి బ్రహ్మదివేవలనుసహితము సమీపించుటకు భయమొందినవారలైయుండు భక్తాగ్రసమండు ప్రహ్లాదుడు భగవంతుని యెదుట సంజలిబద్ధుడై గజగజవణము నిలుచుండెను. అప్పుడాదయానుయోధుడు తనప్రేమభక్తునిఁ జూచి, "కుమారా, నాయాకారము నీకుభయముకలిగించుచున్నదా" యనియడిగెను. అందులకాభక్తిరహిమణి హేదేవాదిదేవా, దీనశరణ్యా, అనందస్వరూపుడవగు నీయాకారమునాకు భయమేలపుట్టించు"ననెను. అప్పుడా యాగ్రసృసింహు "అట్లేననివు గజగజవహకుచుభయముఁ జెందియుం

“టకు గారణమే” మనియడిగెను. అందులకు ప్రహ్లాదుడు
 “హేకరుణాసమాద్రా, నన్నునదా, నీదివ్యచరణారవిందము
 లందు నివసించజేతువో లేక మర్భరమగురాజ్యభారమునకై
 సంసారసాగరంబునఁ బడవ్రోయునుంటివో యనిభీతిసొంను
 చున్నాననెను.

26 వ కథ.

పూర్వకౌలమునం చొకనాఁడు ముగ్ధుడునుమృదు
 విమానమెక్కి మోగుమునకుఁ బోవుచుండిరి. అప్పుడొక
 గరుత్మంతుఁడొకనర్పమును నోటఁ గొలుచుకొని యెగిరిపో
 వుట వారకంటఁబడెను. అందులో నొకఁడు దానింజూచి
 “శవాహి, ఆపక్షిరాజ మెంతమంచిపనిఁ జేయుచున్నది!
 విషపుకగురు సంహరించి లోకమునకు నెంతమేలు చేయు
 చున్నవో మాచిత్తిరాయని” అనెను. అట్లనినంతనే గిరి
 గిరి విమానమునుంచి నరకములోనికిఁగూలెను. రెండవ
 వాఁడు “అయ్యో యెంతవిచారము, పాపము దిక్కులేని
 పాము నాపక్షి నంపుచున్నదే, చివహింస జరుగుచుండఁ

కన్నులారాఁజూచి యూఱకుండ వలసివచ్చినదే, నేనేమి నేతును" అని జాలిపడినంత నే గభాలున స్వర్గములోఁబడెను. మూఁడివవాఁడు సుఖదుఃఖములును, రాగ ద్వేషములును మంచిచెడుగులును మొదలగుద్వంద్వమలన్నియు మాయా స్వరూపములని తెలిసికొని చరాచరప్రపంచమంతయు బ్రహ్మస్వరూపముగాఁ గాంచుచు మానమునుధరించి మోక్ష పాత్రుజ్యమును జేరెను.

27 వ కథ.

ఒకబ్రాహ్మణుఁ డొకరమణీయ మగుతోటను వేయిఁ చెను. ఒకనాఁడొకయా వాతోటయందుఁ బ్రవేశించియా బ్రాహ్మణుఁడు మట్కు వతోఁ బెంచుచున్న మామిడిచెట్లను బాడుచేసెను. అప్పుడాబ్రాహ్మణుఁడు మిఁకల నాగ్రహముఁ జెంది నాయావునుగట్టితో గొట్టి చంపెను. అంతలోఁబుర జనులందఱు చేరి యాబ్రాహ్మణుని రాక్షసకృత్యమునకు నిం దింపసాగిరి. కాని యాబ్రాహ్మణుఁడు బి.పి.చ్ఛివారలార నశ్వేల నిందించెదరు? ఆయావును నేను జింపలేదు. సకల

కార్యములకుఁ గర్తయగుభగవంతుడే దీనిని జంపెను. అవో
 షమాయనడే కాని నాది కాదు. అనిబూటకపు వేదాంత
 మును బోధించుచుండెను. సర్వాంతర్యామి యగుభగవం
 తుఁడు దీనినివిని యొకప్పుడ్రోవ్చునువేషముఁ దాల్చి
 య్యాయితోట యెవరిదని యడిగెను. బ్రాహ్మణుఁడు “ఇ
 దినాడే” అనెను అంతప్పుడు “అహా! ఇదియెంతరమణీ
 యముగ నున్నది. ఈచెట్లనింతసేగముగ నాటిపెంచినదెచి”
 రని యడిగెను. బ్రాహ్మణుఁడదికూడ నాపనియే యనిచెప్పెను.
 అంతట పుష్కలము “అహాబ్రాహ్మణుడా యిదంతయు నీప
 నియేయైయుండ నీవుచేసినగోపాత్యమాత్రము నాకెట్లగును?
 అదియునుగూడ నీదే” యనిచెప్పి యదృశ్యుండయ్యెను.

28 వ కథ.

వ్యాసమహాముని యొకనాఁడు చింతాక్రాంతుడై
 కూర్చునియుండ నారదులు వారిజానకి వారిదుఃఖమునకు
 గారణమడిగెను. అందులకువ్యాసులు “ఓనారదా, నేనుభా
 రతరామాదులవాదముహాగ్రంథములను రచించినను నాకు

హృదయశాంత మింకనుగలుగలేదు. అందులకై కారణము విచారించుచున్నాను. నీకేమైనదోచినచో జెప్పగలవా" యనెను. అందులకు నారదులు "బుద్ధిపుంగవా, నీవు గ్రంథరచనయందే కాలముగడపితిని, గాని భగవత్సంక్షేపన చేయనైతిని. అదియే కారణమునుమా" యనెను.

29 వ కథ.

ఒకక్రిష్ణమతబోధకుఁడు విధియందు జనులకుఁడనమతమును బోధించుచు "మీవిగ్రహమునొకకట్టైతో, గొట్టనది యేమిచేయున"ని జనులనడిగెను. వారిలోనొకఁడునీదేవుని నేనుదిట్టిన వాఁడేమిచేయఁగలఁడని తిరిగిప్రశ్నింపనాక్రొస్త వుఁడు నీవుచచ్చినవెనుక దేవునిచేతఁగింప నడుదువనెను. అందులకుఁబదులుగా నాదేవుఁడుగూడ నీవుచచ్చిన వెనుకఁగింపు ననెను.

80 వ కథ.

ఒకడాంబికుఁడు తన్ను మహాభక్తుఁడనియందలు ననుకొనవలయునని ప్రతిదినము దేవాలయమునకుఁబోయిదీర్ఘ

కాలమువలకు నచటనే కండ్లమూసుకొని జపమాలాద్రిష్ట
చుఁగూర్చుండెను. ఇంతచేఁబూజారీ దేవాలయములకు
పులు వేయుటకుఁ బ్రతినిధము నాలస్యమగుచుండ విసుకుఁ
జెంది యొకనాఁడు మూలవిగ్రహముచాటునఁగూర్చుండి
‘నీ భక్తాశ్రేయార్థ, నిభక్తినింతసించితి. ఇదిగోయిప్పుడునిన్ను
నాయుంక్షైక్యము చేసుకొనుచున్నా’నని బిగ్గరగా ననెను.
ఇదియొకపటభక్తుఁడువిని దేవుఁడుతన్నొక్కడ. మ్రొంగునో
యని తిరిగి జూడక పోయెను.

31 వ కథ.

మహాభక్తుడగుమహమ్మదాకనాఁడొంటరిగా నొకచెట్టు
క్రిందఁ గూర్చుండెను. అప్పుడామన శత్రువులలోనొకఁడగు
‘డర్తర్’ అనుపేరుఁడు భిక్షముచేతఁబూని మహమ్మదులవారి
చెంతకు వచ్చి కత్తినిజూపుచుట నీటికొరదా నీనొంటరిగా
నాచేతఁజిక్కిరించి, ఇప్పుడునిన్ను రక్షించువారలెవరని బిద
రించెను. అప్పుడాపరమభాగవతోత్తముఁడు కొంచుమైనను
జంకక యద్భుతకాంతముతో ‘‘దీనిపిచ్చివాఁడా? నేనొంట

రిగానున్నానని యనుకొంటివా, సర్వజీవులకు రక్షకుడైన
 పరమేశ్వరుడు లేనిచోటుగలదా? అయినే యిప్పుడునన్ను
 రక్షించగలడు" అనిపల్కితగవధ్యాన పరాయణుడై
 నిశ్చలముగఁ గూర్చుండెను. అయినాంతచిత్తమును జూచి
 సంతనే యాకాశస్యమనం బించుకమెత్తపడి తనచేతను
 స్పృహఁదమును జారవిడచెను. తనము యాభక్తుఁడాక త్తని
 దీసికొని గొలిపిఁ ద్రిప్పుచు నిన్నిపుడెవరు కాపాడఁగలరని
 డిక్ తర్ నుబ్రష్నించెను. అప్పు డాతఁడుమిగుల భయము
 చెంది "అయ్యో, యిప్పుడీ యరణ్యమందు నాకుదిక్కవకు
 నన్నరక్షింపు"మని మహమ్మదులవారిపాదములపైఁ బడెను.
 అప్పుడాకరుణాసముద్రుఁడు "ఏరీబుద్ధిహీనుఁడా, యిప్పుడైన
 నీకుజ్ఞానములేదా. నన్నేలప్రార్థించెదవు? రక్షకులకల్లరక్ష
 కుడగు నాపరమేశ్వరునిఁ బ్రార్థించు"మని హితోపదేశము
 చేసివానిని దనశిష్యునిగాఁ జేసికొనెను.

32 వ కథ.

ఏనుఁజ్ఞేస్తులవారిచెంత కొకఁడువచ్చి తనభార్యమిగులజ

బృహనున్నదనియు నామెబాధ నివారణ చేయుమనియుఁ బ్రార్థించెను. అంతటనాభక్తుఁడు తనోన్ముఖినిపోయి యామె జిబ్బుకుమర్చుమని యాజ్ఞాపించెను. కాని యాశిష్యుఁడెన్ని విధములఁ బ్రయత్నించినను నామెజిబ్బునివారణ కానందున మిక్కిలివిచారముతోడను నాశ్చర్యముతోడను దనగురువుల వారిచెంతకువచ్చి “స్వామీ యిదేమిచింత! తామెక్కసారి భగవంతునినాను ముచ్చరించినలోడనే యెట్టివ్యాధియైనను నివర్తియగుచున్నది. నేనెన్నికూరులు భగవన్నాను ముచ్చరించినను గొంచిమైనను బ్రయోజనము కలుగలేదు” అనియ దిగెను. అప్పుడామహా భక్తుఁడగునను ఓరీ నీకింకమథ క్తిగలుగలేదు. భగవంతునియెడలఁ బూర్ణమైనభక్తివిశ్వాసమును గలవానికి నసాధ్యమైనకార్య మొకటికలదా” అనిచెప్పెను.

లిలి వ కథ

ఒకప్రహ్లాదికిఁ గడుపుమీదఁ పెద్దకురుపు లేచి యం గుం? పురుగులుతుట్టెలు తుట్టెలుగా నేలపైఁ బడుచుం

దెను, అన్నదామహానుభావుఁడగు గుల నొక్కొక్కటి జాగ్రత్తోఁదీసి తినినపుడులోజేయుచుండెను. ఇదియుకఁ దుచూచి “స్వామీ మీదేహము నేలయింతగా శ్రమపెట్టుచున్నా” రనియడిగెను. అందుకొపరిపూర్ణుఁడు చిఱునవ్వుతో “ఈబ్రహ్మాండమంతయు నాదేహముగానినీవుచూచుచున్నయీదేహము మాత్రమేకాదు, కావున దీనిని బురుగుల కాహరముగా పడిన నాకేమిఁజూత” యనిప్రత్యుత్తరమిచ్చెను.

34 వ కథ.

ఋషిశ్రేష్ఠుఁడగు శ్రీశుకులవారు పరిపూర్ణవిరాగమును జెంది ఘోరారణ్యముల కేగుచుండెను. మార్గమధ్యమునఁ గొండలుఋషికన్యలు వస్త్రోహీనులై స్నానము చేయుచుండిరి. అత్తటి నీమహానుభావుం డాదారి నేపోవుట సంభవించి దిగంబులుగా నున్నయాకాంతలమధ్యనుండి పోవుచుండెను. వీనివెనువెంటనే యాయనతండ్రి యగువ్యాసమహర్షి హామహారా, హాపుత్రా అనివిలసించుచుఁ బఱుని

దుమందెను, ఋషికన్యకలు వీనినిజూచినంతనే వేవేగబట్ట
జాధరింపసాగిరి. ఈవిపరీతము వ్యాసులవాతమూచి “ఓహో
యిదేభీవింక” పూర్ణయవ్వనముం దున్ననాకుమాడఁడుమీను
ధ్యనుండి వెల్లిసపు డావంతైన న సిద్ధిలేక కాటికి గాడ్లుచా
చుకొనిన నావంటి వృమమీచెంతకువచ్చినంతనే యింతసి
గ్గలకల్లెనో తెలియకున్నదనెను. అందుల కాకాంతలు
నవ్వుచు “ఓఋషిపుంగవా నీవువయోవృద్ధుడవైనను మహా
పండితుడవైనను నీకింకను నీషణంబులే చావలేదు. నీవుత్తు
డు నిచ్చుకంటుఁడు నిష్కణుండు, నిర్వహించు లోకాతీ
తుఁడు. అమహానుభావుఁడు మామధ్యనుండి వెల్లిసను మమ్ము
లఁ జూచిమ్రోసనుండఁడు. మాయకు లోనైననీవంటివానిని
జూడసిగ్గుచున్నది. కాని మాయాతీతుండగు నీవుత్తునికడ
మాకు సిగ్గులయుండును?” అనిచెప్పనామనితన యజ్ఞానము
నకు సిగ్గుపడికుమారుని మహావిరాగమునకు సంతరించి యిం
టిఁబోయెను.

రీ ౨ క థ.

ఒకనాఁడు వేమనయోగి యొకఘోరారణ్యమందు నొక

హస్తము తలక్రింద నుంచుకొని కఠినసేలపైఁ బరుండెను. అప్పుడిద్దరు ఋషికన్యలుకచ్చి యామహనుభావునిఁజూచి ఆహ! ఈతనివైరాగ్యము శ్లాఘనీయమేగాని యింకనునీతని నొకటి విడువకున్నదిసుమీయని తమలోఁదాముమాట్లాడుకొనుచుండిరి. ఆయోగి దీనినివినినతక్షణమే తనహస్తమును దలక్రిందనుంచితీసివేసెను. ఆదియాకన్యకఁజూచి యయ్యో నీతనినొకటే విడువకున్నదని యనుకొంటిమిగాని యితనికి నింకను రెండున్నవేయవలెను. ఆవిరాగిదీనిని వినినంతనే యేమియుఁదోచక వారిపాదములపైబడి వారట్లమటకుఁగా రణము చెల్పుమనివేఁడెను. అప్పుడాకన్యలిట్లుచెప్పిరి. ఓము నిశ్రేష్ఠా! నీవుప్రపంచమంతయు విడిచితివిగాని యింకను గొంచముసుఖము నపేక్షించి తలక్రిందఁ జేయిపెట్టుకొని పరుంటివి. ఈకొఱతయొక్కశ్రితియున్నదని మేమనినంతనే చేయిదీసితివి కావున నభిహాసముకూడాయంకను బూర్ణముగా నశించలేదని నిన్నునింకను రెండువిడువలేనియంటిమి యని''దవాబుచెప్పి బడలిపోయిరి.

36 వ కథ.

భగవన్నామ సంకీర్తనము పాడుచున్న యొక భక్తునిచేతకు నొకడుపోయి “అయ్యా భగవంతుని వర్ణించి” మని ప్రార్థించెను. వెంటనే యాభక్తుడు మానముచాల్చెను. అప్పుడాతడు స్వామీయిడేమి! భగవంతుని వర్ణించమని యడిగినతోడనే యదివఱకుఁ బాడుచున్న వారు సహితమూఁలుకొని మానముచాల్పిరి!” అని యాడుగ నాభక్తుడు “అయ్యా వర్ణనాతీతం బగుదానిని వర్ణించు టిక్కే” యని జవాబుఁజెప్పెను.

37 వ కథ.

ఒక చాకలివాడు గలఁడు. వాడు నిశ్చలమైన భక్తిగల వాడు. ఒకనాడు నిదురించుచు మంచితలఁగాంచుచుండఁగా నాతనివెనకో లేపిరి. అంతనాతడు మిగులవిసుకుఁడెంది అయ్యా నన్నెందుకు లేపిరి? జుక్రవర్తిగానుండి ప్రపంచ మంతయుఁ బాలించుచుంటిని. అవ్యభోగములననుభవించుచుంటిని. భార్యాపుత్రాదులతో బంగరుతూగులు

య్యలలోనూగుచుంటివి. ఇట్టిమహద్దశను భంగముచేసితివిగదాయని నిట్టూర్పువిడచెడి. అప్పుడానునుటాడు “ఓపిచ్చివాడా సేవనుభవించుచుండిన ధంతయు సత్యమనుకొంటివా? అదికలయే గాన చింతించకు” మనెను. అప్పుడాభక్తుడు “ ఓరీ ! చ్చివాడవు నీవుకాని నేనుగాను. నాకలయేంతయు సత్యమో నేనుకాకలిగానుండుటయు సంతఅసత్యమే. అదియేంతసత్యమో యిదియు సంతసత్యమే: నీవజ్ఞానివై యాప్రపంచమంతయు సత్యమేయని భ్రమించుచున్నావు గానియిదియును వట్టికలయేసుమా” యనెను.

లిలి వ కథ.

శ్రీరామకృష్ణపరమహంసలవాడు లోగపడికురై యున్నతటి శశిధరుఁ డనునొక పండితుఁడు వారిసన్నిధికి వచ్చి “స్వామీ మీమనస్సునొక్కటేమో మిశరీరముపై గుటిపెట్టినయెడల మీవ్యాధినిమిషములో హరించిపోవుమగదా? అనిచెప్పెను. అప్పుడాభిక్తాగ్రేసరుండు “శ్రీమన్నారాయణుని పాదారవిందములకు సమర్పించిననామనన్న నీకు

వృక్షహముపైఁ దిట్టిగియెట్లు పెట్టెదను" అనిజవాబుచెప్పెను. అప్పుడాపండితులవారు "అట్లేనమివాక్యశిని గుఱుచ్చుమని మీజగన్తాతఁడైన కేఁదుకొనరాదా" అనిలిరియడిగెను. అందులకొపరిమహంస "అయ్యా సచ్చిదానందస్వరూపిణి యగుజగన్తాతను దలఁచివంతనే నాదేహమునేహతిచుచుంటినిగాన నీశరీరముపైను మై మూర్తల్లని నేనికోరుటకు వీలుపడ" డని జవాబుచెప్పెను.

39 వ కథ.

ఒకదొంగ రాజుగారియింటికిఁగన్నమువేసెను. అప్పుడు రాజును భార్యయు మాటలాడుచుండుటచే నాకన్నములో నేయుండి వారిమాటలువినుచుండెను. రాజుభార్య నాథామనశ్చుక్రక్షకు నింతవఱకుఁ దగినవరుఁడురాఁడయ్యె, నేమిసేతుమని, విచారించెను. అప్పుడురాజు ట్టప్రాణనాయకీ" చింతించవలను. ఇంతవరకు నేనెంతయో విచారించితిని గాని సుగణసంపన్నుఁడగురాకొమరుఁడొక్కఁడును గానరాఁడయ్యె, భాగ్యవంతుఁ డైనను బుద్ధిహీనున కిచ్చినదానికంటె

ధనములేకుండినను సుగుణవంతుడైన దరిద్రునకిచ్చినదేమేలు
గానరేగటిరోజున మనపురమంతయువెడికించి యెవరినైననొ
కభక్తుని రావించి వానికి మనపుత్రునిచ్చి వివాహముచేసి
వానికి సగమురాజ్యము నిచ్చెదను" అని యాదంపతులను
కొను నామాటలాదొంగవిని మిగులనానందభరితుడై యాక
న్నమునుండి మఱియింటికిఁబోయి యాదయముననే చక్క
గ స్నానముఁజేసి మహాభక్తునివలె వేషముధరించి యొకతం
బుర కేఱువాని నారాయణ స్వరూఢుఁ జేయుచు రాజగృహము
చెంతనుండి పోవుచుండెను. భక్తునికై వెదకుచున్నయా
రాజు మిగులనానందించి వానిని దగులస్నానముతో నింటికి
రప్పించి నవరత్నఖచితసింహాసనంబుపైఁ గూర్చుండబెట్టి తన
మాడ్డులపుత్రుకను స్వీకరించుమని ప్రార్థించెను. అప్పుడా
దొంగ అహ! యేమినిత, యేమియాశ్చర్యము, దొంగభక్తి
కేయిట్టి మహాపదవి దొరుకుచుండగ, నిజమైనభక్తిగలిగిన
యెడల నెంతమహాభాగ్యము లభించునో గదా, యనితలం
చుచు నిజమైనభక్తివైరాగ్యములు గలిగినవాడై సింహాసన

మునుండిగి నారాయణ స్థరణఁ జేయుచు, రాజసమర్పిం
చిన రాజ్యమును బుత్రికనుగూడ విసర్జించి తపంబునకై
పోయెను.

40 వ కథ.

కాంతపమణి యనురాజు నిరంతరము స్త్రీలోలుడై
యింద్రియసుఖానుభవమునందే కాలము పుచ్చుచుండెను.
ఒక్కనాఁడీరాజు గొధురమగుఫలములను భుజించి తోళ్లను
గిటిగీగుండ నావలఁ బాటవేయుచుండెను. అట్టిసమయమున
నున్నప్పుడగు 'లనుగను' మహాజ్ఞాని ప్రహ్లాదవశమునఁ గోట
లోనికిబోయి యాతోళ్లను దినుచుండెను. రాజుదానిని
జూచి "ఈదురాఁగ్ధుడిక్కడికెట్లు వచ్చెను? వీనిని బాగుగ
నుర్దించు" డనిభటుల కాజ్ఞాపించెను. భటులు రాజుజ్ఞా
ప్రకారము వానిని గొట్టుచుండిరి గానియూజ్ఞాని యెద్దుట
కుబదులు నవ్వచుండెను. అదిరాజుమాచి యాశ్చర్యపడి
యొరిమూర్ఖు వీవు కోకిలచుటకు బదులు నవ్వచుంటివే?
కారణముఁ జెప్పునునెను. అప్పుడాబ్రహ్మవేత్త తిజిగి నవ్వి

“ఒరాజా పాఠ్యవైచిఃపండ్లతోళ్లను భుజించునాకీశ్వను
విధించఁగాఁ, బండ్లనుభుజించు నీకెట్టిశిక్షను భగవంతుఁడు
విధించునోయనియో, రాజగృహమునకు వెలుపల వర్తించు
నాకీశ్వను విధించఁగా నంతఃపురాంతర్వర్తి వగునిన్నీశ్వ
రుఁడాయ శిక్షించునో యనియో, నేకాకియగు నన్నిట్లు
శిక్షించఁ బెక్కు స్త్రీలతోడఁ గ్రీడించునిన్నెట్లు లోకేశుఁడు
శిక్షించునో యనియో, బయలకుఁ గీడుచేయనినాకిట్లు
క్రూరదండనను విధించఁగా సాపరాధివగునీకెట్టి క్రూరదం
డన జగదీశ్వరుఁడు విధించునో యనియో నింద్రియనిగ్రహ
ముఁజేసి భగవద్భక్తుఁడ నగునన్నిట్లు శిక్షించఁగా నింద్రియ
కింకఁడవయి భగవద్విముఖుఁడ వగునిన్నెట్లు శిక్షించునో
యనియో నవ్వితి” ననిజవాలు చెప్పెను.

41 వ కథ.

లాహోరునం దవతరించిన శ్రీరామతీర్థస్వాముల వారి
నొకనాఁడు భార్యసమీపించిన “నాథా, నే నెవనినది.
మీకుజ్ఞాపక మున్నదా” యని యడిగెను. అప్పుడా మహా

పురుషుడు “లేదు జ్ఞాపక మనుమాటయే లేదు. నేను జ్ఞాపక ముంచుకొనుటకు నీవు నాకన్యముగా నుండినా గదా? బ్రహ్మాండ మంతయు నేనైయుండ నేను జ్ఞాపక ముంచు కొనుటకు నాకన్యమేమికలదని” జవాబు చెప్పెను.

42 వ కథ.

ఒకనాడు శ్రీదయానందసరస్వతీ స్వామిలవాని “స్వామీ మీమనస్సునకెప్పుడు నింద్రియవికారములు గలుగ లేదా యని” నొకడడిగెను. అందుల కొప్పుణ్యశీలుడు “అహర్నిశములు పరమార్థప్రబంధమయిందను, జింతనయందును నామనస్సు మునిగి యుండుటచే వేయిచింతలు కలుగుటకు సావకాశమే లేకపోయెను.” అనివాబు చెప్పెను.

43 వ కథ

‘సోక్రటీసు’ అనుతత్వజేత మరణమునొందు రజి నొకా నొకడు “మీరు మృత్యువున కణుమాత్రమైనను భయముఁ జెందకుండుటకుఁ గలకారణ మే” మని యడిగెను. అందుల కొనుమాపురుషుడు నవ్వుచు, “నాకు భయము లేక

పోవుటమాత్రమే కాక పరమానందమును గూడ నొందుచు
న్నాను. ఏలయన నీతఁచుచుండేహమునండి నేడు నేను
విముక్తి నొందుచున్నాను. నేనాత్మనుగాని శరీరముగాదు.
నాకెన్నడును మృత్యువులేదు, ఈశరీరబంధన నాకు నేటి
తోవిడిపోవుచున్నది గదా యని మహదానందము గలుగు
చున్నదని" జవాబు చెప్పెను.

44 వ కథ.

ఒకశిష్యుడు తనగురుస్వామిచెంతకుఁ జని స్వామి,
నావిలువగల కాలమంతయు నాపూర్వపున్నేహితులు తరు
చుగా వచ్చుచుండుటచే వృథాయగుచున్నది. యేకాంత
మున ధ్యానవిష్టలు జరుపుకొనుటకు సావకాశమే లేకున్నది.
అందుల కేదైన నుపాయముఁ జెప్పఁడనియడుగ “ఓశిష్య,
నీన్నేహితులలోఁ బేదవారుగా నున్నవారికి నప్పియ్యము.
ధనికులుగా నున్నవారి నప్పడుగుక. ఇట్లుచేసితివేని
నీన్నేహితులందఱు మాయమై నీకుఁదప్పక యేకాంతముల
భించు" ననెను.

45 వ కథ.

శ్రీరంగావహరణంబున నొకనాడు మహానీయుని మేనయత్త ఓసీ నీవెప్పుడు పిచ్చిపట్టినవానివలె నూరక కూర్చుండెదవేల, లే లేము, పనిపాటలు చేసుకొనుమని" కఱ్ఱతో వీపుపై మోదెను. అప్పుడాకాంతమూర్తి చిరునవ్వు నవ్వి, తల్లి నీకట్టెకుఁ దిట్టిగిజవాలు చెప్పెడికట్టె వచ్చినదినుమా" యనెను.

46 వ కథ.

శ్రీరామశీర్ష స్వామలవారు బాల్యదశలో నుండుకాల మందొకనాడుపుస్తకము నొకదానిని జిడువుచు వీధిలో నడచుచుండెను. అప్పుడొక పెద్దమనిషి యారనింజాచి ఓవెత్తివాఁడా పుస్తకమునుమూసి పాఠశాలకుఁబోయి చదువుకొనుము. వీధిలోఁ జిడువుచుఁ బోయెదవేల యని" యనెను. అందులకొబాలుఁడు "అయ్యా! ఈప్రపంచ మంతయు నాకుఁ బాఠశాలయే" యనిజవాలుచెప్పెను.

47 వ కథ.

ఒకనాడు శ్రీరామకృష్ణపరమహంసలవారిచెంత కొక డాక్టర్ పోయి “ఏమయ్యా మీవిలుగగలకొలము నంతయు నిట్లు విచ్చిపట్టినవానివలె వృథాపుచ్చుచున్నార”ని యడిగెను. అప్పుడాధక్రాగ్రేసరుండిట్లు జవాబు చెప్పెను. ఈప్రపంచమందుఁ బిచ్చివారు కానివారెవరు? ఈప్రపంచమే యొకపిచ్చి యాస్పత్రి: ఇందుఁడు వారందరను బిచ్చి వారలే. కొందరుధనము కొఱుకును, గొందరుకీర్తికొఱుకును, గొందరు స్త్రీలకొఱుకును, గొందరు వైశ్యవృత్తియొకొఱుకును నిట్లనేకవిధములగుపిచ్చులచేఁ గాలమంతయువృథాపుచ్చుచున్నారు. నాయనా? నాకీపిచ్చురేవియుఁ బట్టక దేవుని నిషయమైన పిచ్చుపట్టినది. నీచేతనైవచోఁ తగినమందిచ్చి బాగుచేసి పుణ్యము గట్టుకొనుమా, యనెను.

48 వ కథ.

పిచ్చివానివలె నున్నయొకజ్ఞానిసన్నిధి కొకనవనాగరికుఁడు పోయివానిని హేళనచేయుటకై “అయ్యా! ఈలో

కమందు విచ్చివాఁడెవ్వడనియడిగెను. అందుల కామహాను
భావుఁడిట్లుజవాబుచెప్పెను. “రక్తము, మాంసము, నీము
మొదలగువాటితో నిండివేలకొలఁదిపురుగులతోగూడి, మల
మూత్రముల తునికిపట్టై, పేగులు నరములు నెముకలు గలిగి
సచ్చిత్తోజతోఁ గప్పఁబడి సదాదుర్గంధమునే ప్రసరింపఁ
జేయువ్రణమువంటి యిట్టిదేహమును సుందరమైనదని భ్ర
మించి, దానిని మోహించు, వానికంటెఁ బిచ్చివాఁడొకఁడుం
డునా?” యని జవాబు చెప్పెను. అనవనాగఁకుఁడు సిగ్గు
పడి నాఱలఁ బ్రశ్నింపకయే ఇంటికిఁ బోయెను.

49 వ కథ.

మచిలీపురమునం దవతరించిన శ్రీరంగావధూతలవారిని
తాత్యమునందొకనాఁడు వారికంట్రీ కొన్నిఫలములు గొని
తెచ్చుటకై బజారునకుఁ బంపిరి. అంతటవాడు వీధివెంబడిఁ
బోవుచుండగాఁ గొండతాకలిచేఁ బరితపించుభిక్షువు లెదు
రుపడిరి. తోడ నేయాదయామాయునికి మిక్కిలిదయగలిగి చేత
నున్నడబ్బంతయు నావీడలికిచ్చి “తండ్రులారా, యేదైనఁ

గొనితినె. మీకనుద్భావము దీర్చుకొనుఁ" డనిచెప్పి యుత్తరే
కులతో నింటికీ సోయితండియొద్దనిలచెను. అప్పుడు వారి
తండి పండ్లు వెచ్చితివాయని యడుగ నాభిక్తాశ్రేయముడు
“నాయనా తెచ్చితి” ననెను. అంతట వానితండి యిటు
తెన్నని చేయించిన “నాయనా, అశ్వతమైనట్టియు మీ
కాలముమాత్రమే సుఖమునిచ్చునట్టియు పండ్లకుబడులు
శాశ్వతసుఖమునిచ్చు సుకృతఫలమును గొనితెచ్చితి” నని
తానుజేసిన కార్యమును వినయపూర్వకముగా విన్నవించెను. తగిదియాచారుని మద్దుపంజుల కన్నరపునొంది
సంతోషించెను.

50 వ కథ.

నీచకులంబునఁ బుట్టినగుహుఁడు మహాశుభావుండగు
శ్రీరామచంద్రుని “ఓరీ రామా” యనిపిలిచెను. అంతటలక్ష
ణుఁడు మిగుల నాగ్రహముఁజెంది వానిని జంపఁబోయెను
అప్పుడాపరమహామఁ డిట్లనియె “ఓయీ, లక్షణా, నీవు
ప్రాణములను దీయఁబోవువాఁడు నాకుబరమమిత్రుఁడు

గుమా! నన్ను బ్రేమవలన నోరియనిపిలవెను. అట్లుపిలుచు
వాని నేనుమిక్కిలి ప్రేమింతును. ఛండాయడైనను భక్తిగల
వాడైనయెడల వానినిదరిజేర్తును" గాని భక్తికూన్యూడైన
యెడల వాడుబ్రాహ్మణుడైనను వానిదరిచేర్చును. భక్తుడు
విషమిచ్చినను ద్రాగునుగాని భక్తిలేనివాడమృతము నిచ్చి
నను స్వీకరింపనని యుపదేశించెను.

51 వ కథ.

ఒకానొక సమయమునఁ కలిదేవత పరీక్షనహారాజురా
జ్యమునందుఁ బ్రవేశింపఁ జూచెను. గాని పరమపావనుఁ
డగునారాజు ఓకలి నీవునారాజ్యమునం దుండుటకు ఫల
ముడు. నా రాజ్యముచెంతకు రాఁకొడదని" భయపెట్టెను.
అప్పుడు కలిమిక్కిలి దీనుడై ఓమహారాజా అట్లెననేనుం
డుటకుఁ దావుఁ జూపుమని" ప్రార్థించెను. అమాటలకుఁ
పరీక్షిత్తిట్లనియె. ఓకలి నీవునివసించుటకు నాస్థలము
లను జూపుచున్నాను. జూరము, మద్యపానము, పరస్త్రీ
సంగమము, జీవహింస, యమనీనాల్గుకార్యము లెచ్చటె

చ్చట జరుగుచుండునో యచ్చటచ్చట నీవు స్వేచ్ఛగా విహరించుచుండువనెను అంతటఁ గలి “ఓమహారాజా, నాలుగుసలములయందు నివసించుట మిగులకష్టతరము. యీనాలుగువిధదోషములు గలయొక ప్రేస్థానమును నిర్దేశింపుడని తిరుగఁబ్రార్థించెను. అప్పుడామహారాజు “ఓకలీ, ధనమెచటెచట నుండునో యచటనీవుండుము. ఈనాలుగుదోషముల కుసకిపైస్థానము ధనమేకనుక నచట నీయిష్టానుసారముగా నుండవచ్చునని” చెప్పెను.

52 వ కథ.

ధనవంతుఁడైననొకమూర్ఖుడీ తనయైశ్వర్యము నెల్లవిసర్జించి శ్రీరామకృష్ణపరమహంసలవారి చెంతకుఁబోయి “స్వామీ, నేనుసర్వసంగపరిత్యాగముఁ చేసినను భగవంతుఁడు గాన్పించలేదు. కారణమేమని”యడిగెను. అప్పుడా పరమహంస “పాత్రలోనున్న తైలమును బాతిబోసినను బాత్రయండింకను దానితాసన యంటియుండును, అట్లే నీవుసర్వవిషయములను విడచినను నీమనస్సునందు వానివా

సన యింకను సంతోషమున్నది. అదికూడనశించినఁగాని నీకు
భగవంతుఁడు గాన్పించఁడని" చెప్పెను.

53 వ కథ.

శ్రీకృష్ణభగవాను లొకనాఁడు పరివ్రతాశిరోమణియ
గుటఁబడినదిని "నీకుయేమివరములు కౌంటియున్నవి" యడిగిరి,
అప్పుడాభక్తుఁడైనతానెఁదేవానాకల్లపనఁడును గవ్వములేగలు
గునటలు వరముఁబ్రసాదించుఁ డని"కోరెను. శ్రీకృష్ణులవా
రిష్టివిపరీతపుఁ గోర్కెనునచ్చరువునొంది యందులకుఁగార
ణంబడిగెను. అప్పుడాభక్తుఁడే "హేదేవా? మనుజులు
పూర్ణమైన మోక్షవ్యర్థముతో నుండిప్రాపంచకసుఖాభిరతులై
యున్నపుడు మదాంధులై కన్నులుదెలియక ప్రాపంచకమ
ణిభోగములే కాశ్యతమనిపట్టు సత్యనంద స్వరూపుఁడవగు
నిత్య సహితము మరచుచున్నారు. తరిగికట్టములు కలిగిన
తోడ నేబుక్కితెచ్చుకొని శ్రమిన్నారాయణుఁడేవామదిక్కు
లొక్కొకముండు నాయ నేరక్షకుఁడని నవానిన్ను భావించు
చుచుండును. కావున హేదేవబంధూ! ఎప్పుడును నీపాదా

రవిందములు మహావకుండుటకై కష్టములనే కోరితిని నమా
ధానము చెప్పెను.

54 వ కథ.

జగత్ప్రఖ్యాతుండును, బ్రహ్మసమాజముతో ద్ధారకుండును.
భక్తాగ్రేసరుండు వశిష్టేశ్వరచంద్రసేనులవా రొకనాఁడు
తానుధరించిన దివ్యవస్త్రముల నన్నిటి నొకమూలఁ బాఱ
వైచి జూట్టుకొరిగించుకొని కాపీనముధరించి మట్టిమూకుడొ
కటిచేతఁబట్టిపీఠిలోఁ బిచ్చమెత్తగా లభించినవిద్యమును
నొకమట్టిపాత్రలో నొకబహిరంగస్థలమునవండి యన్న
మును నేలపైఁబడవైచి యాయన్నమును దినుచుండెను.
అప్పుడామహానుభావునితల్లి కుమారుని పిచ్చిచేష్టలకు ఖిన్ను
రాలై "నాయనా నేడు నీవేలయిట్టి పిచ్చపనులుచేయుచు
న్నా" వనియడిగెను. అప్పుడామహానుభవుండు "ఓతల్లీ,
స్వచ్ఛమై, విమృశంక మైననామకస్సనందు దుష్టసంకల్ప
ముకటికలిగినది. కంఠులకుఁ బ్రాయశ్చిత్త ముగా నీకార్య
ముఁ జేసితిని" చెప్పెను.

55 వ కథ.

మొదలు గుల్కనొకచిన్నపక్షి యొకవృక్షముపైఁ
 గూర్చుండి మధురమగుతనకంతధ్వనిచే పీనులవిందుగఁ బాడు
 చుండఁగా నొకకఠినాత్ముఁడు దానినొక యంబునోఁగొట్టి
 చంపెను. దీనింజూచినయొకభక్తుఁడు మిగులభిన్నుడై
 “ఓనిర్దయుఁడా అయ్యో, అదిసీకేమియపకారముఁ జేసినది?
 దానింఁగొట్టుటకు నీకుచేతులెట్లాచ్చినవి? దానియాటలు దాని
 పాటలు చూచినసీకానందముగఁగలేదా” యనియడిగెను
 అందులకాడువ్వుఁడు “అయ్యో, మీరు దానియాటలు, పాట
 లు మాత్రమేచూచి యానందింతురు. నేనుదానింజంపి భక్షిం
 చిహడ నానందింతు”ననెను. అంతభక్తుఁడు “దీనింజంపిభ
 క్షించి యానందింతునంటివిగాని రేపు దండధరుండగుయము
 డుచండతరంబగుగదాదండంబుచే నుగ్రుండైనిన్నుమర్దించు
 చుండనీవు పొందుయానందమును దలపవైతివికదా?” యని
 వానికి బుద్ధిచెప్పి నాటమండి వానిని జీవహింసనుండి వదల
 ర్చెను.

56 వ కథ.

ఒకనాడు అక్కర్ చక్రవర్తి వేటకైయడవికి వోగా నచట నొకఋషినిగాంచి వానితో ముచ్చటించి వానియ ద్భుతజ్ఞానమునకు సంతసించి వానిదరిద్రమును జూచిమిక్కిలి జాలిపడి యిట్లునియె “ఓపండితోత్తమా, నీ విట్టిదార్భాగ్యదశయిందుండుటఁ జూడ నాకు నీమీదఁ గనికరము పుట్టినది. నాపట్టణముందు నీ కొకమంచిభవన మిచ్చెదను. అందుకుఋషుగా నుండును” నెను. అందులకొఋషి చిటు నవ్వు నవ్వి “రాజా, యీమనోహరమైన యరణ్యములకం టెను నిందుండుకొండగుహలకం టెను నీపట్టణములగాని, నీభవనములు గాని సుఖప్రదములుకావు. ఇట్టిసుఖమును విడిచి నీపట్టణముండేల యుండ వలె”ననెను. అచక్రవర్తి “అయ్యో అట్లైనయీపట్టు వస్త్రములనైన ధరించు”డని వేడెను. ఋషి “రాజా నాకీసహజంబగు జిర్మవస్త్రముం డఁగా తిరిగి దీనిపై మఱియొకవస్త్రమేల చుట్టవలె”ననెను. అంతట రాజు“స్వామీ మీరు నీరుద్రావుటకీ బంగారుపా

త్రమునైనదీనుకొను" డనిప్రార్థించెను. ఋషి "రాజానీరు ద్రావుటకీదోసిరి చాలదా మతియొక పాత్రతో నవసరం చేసు" నెను. అంత రాజు "ఓమునిశ్రేష్ఠ మిగు శయనించుట కీమెత్తనిపరుపు స్వీకరించుడని ప్రార్థించెను. ఋషి "ఓరాజా, పట్టువలెనున్న యీమెత్తనిపచ్చికయుండ మతియొక పరుపువాకేల" యనెను. "అత్తైన నోఋష్యోత్తమా, మీరనుదినము భుజించుట కీసామాగ్రినైనఁ దీసికొనుడ" నివేదెను. ఋషి "రాజా, నాకీయరణ్యముందనేక ఫలములుండగా నాకివియేల" యనెను. ఈమహానుభావునిభక్తిజ్ఞానవైరాగ్యములకు రాజుమిగుల నాశ్చర్యముఁజెంది "అహ! యితండుగదా నిజముగ సంతుష్టాంతరంగుడ" నితలంచుచునింటికిఁ బోయెను.

57 వ కథ.

అగ్నిర్చక్రవర్తి మరియొకనాఁ డీఋష్యాశ్రమమునకు పచ్చియామానింజాచి "ఓఋష్యోత్తమా మీరు నిజముగ సర్వసంతుష్టులు ; ఐనను నన్నుంకృతార్థుని జేయుటకై

నాగ్రుంబునకు విచ్చేసి నేనిచ్చుబహుమానములం గ్రహించుడని నేడెను. ఆతపసి యంగులకు సమృద్ధించి వానివంటబోయెను. రాజ్యహమును జేరినంతనే చక్రవర్తి యాతపసిని సింహాసనముపై గూర్చుండఁబెట్టి తాను భగవంతుని నిట్లు ప్రార్థించుచుండెను. ఓదేవా నీకరణచే నాకీమహారాజ్యభోగము కలిగినది. నీకనేకవందనములు. నాయుండింకను బరిపూర్ణానుగ్రహముగలవాడవై నారాజ్యమువిస్తరింపఁజేయుము. నాధనమునవృద్ధిజేయుము, నాబిడ్డలను దీవించుము, నాకింక నింద్రభోగముల నొసంగుము" అనిప్రార్థించుచుండ నామునిశ్రేష్ఠుండువి మెల్లనలచి మెలిపోవుచుండెను. అప్పుడురాజు "ఓస్వామీయిదిగో బహుమానములను దీసుకువచ్చుచున్నాను. దానచేసి స్వీకరించుడని ప్రార్థించఁగా, నావిరాగి బిత్తుకుఁడు నాకేమి బహుమానమునియ్యఁగలఁడు! నీవురాజువనుకొంటిని ఇంతవరకునీవు భిక్షు మెత్తుచుండుట చూచితిని. నీవంటివిగ్రహింపబహుమానము నేనొల్లననిచెప్పి తిటిగిపోయెను.

59 వ కథ.

అన్యోన్యం దరను మహావీరుడు దేశదేశంబుల ననివారిత
 శార్యంబున వశంబు చేసికొని, హిందూదేశమున గూడ
 జయించి తిరిగితనదేశమునకు బోవుచుండగా సింధునదీ
 ప్రాంతమందు నివసించుచున్న యొక తాపసి వారికంటఁబ
 డెను. అనుమానియుఁడు మలమలమాడుచున్న యెండ
 యందు నిసుకలో దిగంబరిగాఁ గూర్చుండియుండెను.
 ఆరాజు నవరత్నఖచిత్రముగు కిరీటమును వాల్చి, వగధగా
 యమానంబగు భూషణములధరించి, గోచిపాతయై నను లేని
 యాతపోధనుని బాదఁజూచెను. బాహ్యమున కామహనీ
 యుండెంత దరిద్రుడుగాఁ గాన్పించినను వానిముఖము,
 మహదానందమును బ్రహ్మలేజమును గలిగియుండుటచే నాచ
 క్రవర్తి వానింజూచినంతనే వానిపై మక్కువగలిగి తనతో
 దనపట్టణమునకు రమ్మనియాజ్ఞాపించెను. అంత నాతపసివచ్చి
 ఁటరాజా, నన్ను నీపట్టణమునకు రమ్మంటివి. ఈ ప్రపంచమం
 తయు నాయుండేయున్నది. ప్రపంచము నన్ను బట్టజాలదు.

ప్రపంచమన నేల? ఈ బ్రహ్మాండమంతయు నాయందేయున్నది. బ్రహ్మాండముపహితము నన్నుబట్టజాలదు. సూర్యచంద్రాదులు దయించుటయు నస్తమించుటయుఁ గూడనాయందే" యనిచెప్ప నాచక్రవర్తి యిట్టివాక్యముల నెన్నడు వినియుండకపోవుటచే మిగుల నాశ్చర్యముఁజేంది యిట్లుచెప్పెను "నీకుఁగావలసినంతధనమిచ్చెదను. ప్రపంచభోగములలో నిష్ఠుమంచెదను. దేవతాస్త్రీలను ధిక్కరించునపురసలను నీకుఁబరిచారులుగఁ జేసెదను. నీవెఁదైననాలోడరమ్మ" నను. ఈమాటల కాజ్ఞాని లిటిగినవ్వి "ఈప్రపంచముయొక్క సౌభాగ్యముకంతకునేనే కారణము. సూర్యచంద్రాదులు నాప్రకాశముచేతనే ప్రకాశించుచున్నారు. సృష్టిలోఁ గలసమస్తవస్తువులకు సుఖమును, సౌందర్యమును నావల్లనేకలుగుచుండ నీవేమి నాకీయఁగలవు" అనిచెప్పెను. ఈమాటలకు రాజగుఁడైతనకల్పిని బైకల్పి "నీకిరస్సును ఖండించెద" నని బెవరించెను. అప్పుడాజ్ఞాని తిరిగిపకపకనవ్వి "రాజా నీజన్మమధ్యమం దిట్టియనృత మెప్పుడాడియుండవు.

పుట్టించావులులేనినన్ను నీవుచంపుటెట్లు. నేనెండకునెండను, వానకుఁదడియను, నగ్నిచేఁగాల్పఁబడను, ఖడ్గముచేఁదెగఁబడను. ఇప్పుడు ఖడ్గమునీవు మైకత్తుటకుఁ గలశక్తియు నాదేసుమాయని గంభీరముగఁ బల్కినంతనే యారాజానిస్పృహలందై విశ్చేష్టితుండై, ఖడ్గమును భూమిపైజారపిడచెను. తిరిగిఁజొంకతడవు కారాజాస్పృహదెచ్చుకొని “ఓతాపనీ, నాశక్తిసామర్థ్యమును దెలియక నీవిట్లుపల్కుచున్నావు. ఈభూమండలమునఁ గలసమస్త రాజ్యములను జయించి ప్రపంచసుంతయు నేకచక్రముగా నేలుచున్నవీ రాగ్రేనకుండ నగుటసేవెఱుంగ” ప నెను. ఋషియైమాటలు వినినంతనే తిరిగి పకపకనవ్వి “ఓరాజా గర్వించకుము, నీవు జయించనట్టియు, నీకసాధ్యమైనట్టియు, మఱియొకప్రదేశముగలదు. అందుండెడిభాగ్య మసమానము. సౌఖ్యమో నిరుపమానము” అనెను. అంతటనారాజా మిగులనాతురతతో “అహా నేను జయించనట్టిరాజ్యము నలుదిశలయందెచటవెదకిననుగన్పించలేదు. అంతియేగాక అది నాకసాధ్యమనిపొడ

ఁల్కితిని, ఏమివిపరోము! ఓబుహ్యోత్తమా తక్షణమేదానిం
జెప్పు" మనియడిగెను. అప్పుడామనిపుంగవుఁడు ఓరాజా
అదిసీతుసాధ్యముకాదు, అచటవిక్కిలిపరాక్రమవంతు లగు
నాలుగురుశూరులు కాఁలికాచుచుందురు. వారినిజయిం
చినఁ గాని నీవారాజ్యముచెంతవఁ బోఁ జాలవు, ఆర్థ
రస నేల అందొక్కనినైన నీవు జయింపఁ జాలవు సుమా!
ఒక కేళ నీయదృష్టమున వారిం గలిచినచో వారిసేనానా
యకుం. దగునొకమహాశూరు ధారాజ్యముచుట్టును దిరుగు
చుండును యెట్టిపరాక్రమవంతులైనను వాడు భస్మీకృతము
చేయును ఇట్టికష్టతరమగురాజ్యమును నీవుగెలుచుట దుస్తర
ములలో దుస్తరము, కావున నీగర్వము నిక జాలించు మని
చెప్పును. రాజాహుటలకు మఱింత నాశ్చర్యమును జెందిదా
నిం జెప్పుమని బ్రతిమాలెను. అప్పు డాజ్ఞాని ఓరాజా ఆరా
జ్యముకొఱకు నీవు దూరముపోనక్కరలేదు. అదిసీయందు
గలమోక్షసామ్రాజ్యమే. దానిని బొందనీయక పలుకవ్వము
లు పెట్టు కొనుక్రొధలో మోహముదమాత్సర్యములనెడి

రక్కసులొద్దు గావలి గాచుచున్నవారు. వారిని జయించినపిమ్మట సంకల్ప మనెడిరాజును జయించవలెను, అప్పుడారాజ్యము నీకు స్వాధీనముకొగలదు అది నీకు సాధ్యమైనతోడనే బ్రహ్మాండమంతయు నీకు స్వాధీనమగును. అప్పుడు గదా నీవు శూరుడవు, అప్పుడుగదా నీవుచక్రవర్తివి. అప్పుడే నీవు ధన్యుడవు. గాన నీ నీడంబమును జాలించు" మని హితోపదేశము చేసెను. అట్లుండదు వీటి యర్థమును చక్కగగ్రహించి "ఓతాపనేంద్రా, వాయుపరాధమును క్షమించి" మని వేడి నమస్కరించి చినెను.

59 వ కథ.

విశ్వాస్త్యైతమత స్థాపకుండును బరమభాగవతోత్తముండు నగుశ్రీరామానుజులవారికి వారిగురుమూర్తి రహస్యముగ నొకమంత్రమునుజెప్పి దానినిభావమాను నెఱుంగఁజేసి దానినితరులకుఁ శిష్యుల యలరహస్యముగ నుంచుమని చెప్పి యాయనచేఁ బ్రమాణము చేయుంచుకొనెను. ఆమఱుసటిదినమే గురుమహానీయుం ధూరంతయు జాతీంపఁజేసి

పరమాధ్వనినోదములు.

౪౪

జనులనంజని యొకచోటునకు రేప్పించి తానొక యున్న
తస్థలమంగు నిలిచి సంసారబద్ధులై యవివేకాధికారములొ
మునిగి యల్లాడుచున్న యామళమృగ నందజించుచును
లంజాలిసొంది నాను నేర్చుకున్న మహామంత్రమును దాని
ప్రభావము, గొంతెత్తి యండటికి వినిపించునట్లు లోకంగ
జేసెను. అప్పుడు ప్రక్కనున్న గురువులవారు తనకిచ్చుని
యస్థ్యమునకును, వస్త్రధారణమునకును, ద్రోహమునకును
విస్తయము చెంది యిరి పాపీ, పరమనీచ! యొత్తటిస్థగార
పాపమునొడిగట్టుకొంటివి! నీ వొనరించిన గురుద్రోహ
మునకు రారవాదినరకము ప్రాప్త మగునని తెలిసియు నేల
యిట్లు జేసితివని యడిగెను. అప్పుడాచర్యాసముద్రుడు
రెండుహస్తములను జోడించినవాడై దేవా? నే నొక్కం
డను నరకకూపమునం బడుటచే ననేకులు తరించుచున్నా
రు. నాదేహమును, నాత్మయుఁగూడ మానవకొటికి రక్ష
ణార్థమైబలిగా నర్పణచేసితివని చెప్పెను.

60 వ కథ.

శ్రీరంగావధూతలవారిని నొకపండితుడు “మీరువివాహము చేసుకొనరాదా” యని యడిగెను. అందుకువారు “జాతరలో దిరుగుట తేలికే గాని గంతులుపేయలేకచావవలె” నని ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను.

61 వ కథ.

ఒకయక్షుడు ధర్మరాజును లోకమునఁ బరమాశ్చర్యకరమైన వింతయేమని యడిగెను. అందుకు ధర్మరాజుట్టినయె. “సృష్టియందలి వీటిలికాది బ్రహ్మపర్యంతముగల ప్రతివస్తువుయొక్క నశించునదే యని యెఱింగియు, ననుదినము నెన్నియో జీవులు జిచ్చుచుండుట కండ్లారఁ జూచుచుండియు మనుష్యుడు చానుమాత్రమునశింపక యెల్లకాలము నిరముగ నుండులాగున ముంచునంగతి నావంతయైన విచారంపకయొకవిషయములందే పాటుపడుటకంటె నెక్కువయాశ్చర్యమేమికల” దని ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను.

62 వ కథ.

కామదేవుడొక పరమభాగవతోత్తముడు తన భుక్తి

ద్రవ్యమంతయుఁ బేదలకు దానముచేయుటచే నతఁడు మిక్కిలి దుఃస్వప్నలో నుండఁగా కరణాపూర్ణుండగు భగవంతుఁడు గూఢించి యాభక్తునకుఁ గొన్ని వర్ణవల మూటల నిచ్చెను. అప్పుడావై రాగ్యోటుఁడు మిగుల దుఃఖించి “దేవా? నీవు నాకొసంగిన ఐశ్వర్య మంఘనకీ దీపదానము చేసినట్లును, నశ్రుంసకునకుఁ గ న్యాదానము చేసినట్లునున్నది. వాంఛాకూన్యఁడ నగునాకు ద్రవ్యమేల? నీపాదారవింద మలే నాకు మహాభాగ్యము”ని యాద్రవ్యమునహితము దానముచేసి భగవద్భావనపరాయణుండై యుండెను.

రితి వ కథ.

భక్తాక్రేమరుండగు కుచేలుఁడెల్లప్పుడు భగవద్భక్తిచే సర్వప్రపంసమును ముఱచియుండుటవలన బిడ్డలు దినుట కన్నములేక కట్ట బట్టలులేక కృశించి స్పృహదస్పియుండు తన భార్యమిగులఁ జింతాక్రాంతురాలై తనకనిష్ఠాగరిష్ఠుఁడైయున్న తనపెనిమిటిచెంతకుఁ బోయి “బ్రహ్మజేశ్వరా? మీరు సదాయిట్లుండుటచే బిడ్డలగతిఁజూడకున్నారాదా”,

యనెను. అందుకాభక్తుఁడు చిఱునవ్వునవ్వి “ఓ.కాంతా? నేనా వాండగతిఁ జూచువాడను! తండ్రులకల్లఁ దండ్రి యయిన శ్రీమన్నారాయణుండే యందఁని రక్షించువాడు. ఆడవిలోనున్నవతుల కాహార మెవ్వరు పెట్టుచుండిరి. గాతిలోనున్న కప్పను బోషించునెవరు? మనకు బండ్లు లేక నమలుటకు శక్తి లేనప్పుడు అదయానిధి పాలిచ్చిమనలను బంచలేదా? వాడేమనలను రక్షించును. గావున దుఃఖింపకు మనెను. అందులకామె యసంతృప్తురాలై “నాథా! మీబాల్యమేహితుఁడగు శ్రీకృష్ణుని యాచించి కొంతధనమునుదెచ్చి యీయాపదను దొలగించుకూడదా యనెను. ఈమాటల కాపరిమభాగవసుఁడు చిఱునవ్వునవ్వి “అహ! అఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండ నాయకుండగు భగవంతునిచెంతకుఁ బోయి ధనము యాచించుట కల్పవృక్షముచెంతకుఁ బోయి మట్టిపేళ్ళను యాచించునట్లుండు” ననెను.

౯౪ వ కథ.

కలీర్దాసు మ్లేచ్చుడగుటచే నాశుగురువర్త్యుఁడతనిని

దన దర్శణజేర్చుట కిష్టములేక యెన్నివిధముల ద్రోసివేసి నను నాభక్తుఁడు కొంచమైనను విసుకు చెందక తిరిగి పోవు చుండెను. అట్లుండనొకనాఁడు గురువుమిగుల నాగ్రహ మును జెంది దనపాదుకచే గపీరుశిరస్సునుండి రక్తము గారునట్లు కొట్టెను. అప్పుడాశాంతమూర్తి మిగులనానంద మతో “దేవా నేనుయిప్పటికిగదా ధన్యుడనైతిని. మీపా దుక నాశిరస్సుకు దాకినంతనే నాపాపములన్నియు నశించి కృతార్థుడనైతి” ననిచెప్పెను. గురువు వాని యసమాన మగుణసంపత్తికి నాశ్చర్యముచెంది తనయవివేకమునకు సిగ్గు పడెను.

66 వ కథ.

సోక్రటీసు ఒకనాఁడు గాఢమైన విచారణయందుండఁ గా భార్యయారని బలిచెను. అందుల కొయనమాటలాడఁ నందున మిగుల గోపించి ఊరంతయుఁ బ్రతిధ్వని యగునట్లు జుచుచుఁ దిట్టుచు మాషింపుచుండెను. అప్పటికిని నాతఁడు చలింపకుండుటచే నామె పట్టరాని యాగ్రహమును

జెంది యొక కుండతో బురదనీళ్లను దెచ్చి యాయన నెత్తిపైఁ గుచ్చురించెను. అప్పటికిని నామహానుభావుఁడావంత యయినను గోపించక పకపక నవ్వుచు “అహ యీ మనవుడే వర్షించు ననెడిలోకోక్తి యిప్పుడుగదా సాదృశమైనదని” పలికి పొరిగి తనయాలోచనయందే మగ్నుడై యుండెను.

౮6 వ కథ.

ఒకానొకఁడు మిగులభక్తితో ఒక దేవాలయమునుండిన దేవతా విగ్రహము నారాధించుచుండెను. ఒకనాఁడతనికి స్వప్నములో భగవంతుఁడు బ్రత్యక్షమై “భక్తకుఁడా నీకు నాయందలి భక్తికి సంతసించితి. నాప్రియభక్తుండొకఁ డీయూరు వెలుపల నుండు దేవాలయము నందున్నాడు. అతనిచెంతకుఁ బోయినచో నీకు జ్ఞానోపదేశము జేయున నెను. ఈకలఁ గాంచి నంత నే యాభక్తుడు మిగుల సంతసించి యాదేవాలయమునకుఁ బోయెను. అచట నొకనిగఁ బరి తనరెండుపాదములను దేవతావిగ్రహముపైఁజెట్టి పరుండుటఁ జూచి అయ్యో నేనెంతమోసపోతిని, కలనిజమును

కొని యిచ్చటకువచ్చి యెట్టినుష్కారమును జూచుట సంభవించినదని మిగుల విగ్రహమును, పరితాపమును గలవాడై యిట్లున్నట్లుడా! నీకు గండ్లు గాన్పించుటలేదా? ఇంతటిమూర్ఖుడైన భగవంతుని శరణుపై బాదములు బెట్టుట కట్లు సాహసించితివ" ని కోపించెను అప్పుడా దిగంబరి అయ్యా! కోపించుటయు నాకు దేహస్పృహలేకుండుటచే యిట్లు చేయుట గలిగినది నాయందనుగ్రహించి నాపాదములను భగవంతునిమీఁదనుండి తొలగించి పుణ్యముగట్టుకొనుమా యని వేషిసంతనే యాభక్తుడు వానిరెండు పాదములనుబట్టి ప్రక్కకులాగెను. తోడనే యాస్థలమందొక నీవతావిగ్రహము గాన్పించుటచే మత్తియొకప్రక్కకులాగెను. తక్షణమేయక్కడ నొకవిగ్రహము గన్పించెగా భక్తుడు దాశ్చర్యమునొంది యాదేవాలయమంతటను వానినిదేర్చెను. కానివానిపాదముల నెచటఁ బెట్టినను నెచట భగవంతుని విగ్రహము గన్పించుటచే, ఆహా యదేమి చిత్రము! భగవంతుడు సర్వవ్యాపియయి యున్నాడే

అయ్యో నేనెంతటి పాపిని. ఈమహానుభావుని సహృద
ణముగ దూషించి పాపముగల్గుకొంటినే అని చింతించి
యాబ్రహ్మవేత్తకు సేవయొక్క భస్మండుయ్యెను.

67 వ కథ.

పరమదుర్మార్గుం డగురావణాసురునితమ్ము డగువిశ్వ
ణుండు తనసోదరునిపాపకృత్యములు సహింపజాలక
యాతనివీడి శరణాగతరక్షకుం డగుశ్రీరామచంద్రుని శరణు
చొచ్చెను. తోడనే యాకరుణాసముద్రుండువాని కథయ
మునిచ్చి లంకాపట్నమునకుఁ బట్టాభిషిక్తునిగఁ జేసెను. అం
తట లక్ష్మణుండు అన్నమఱచి “దేవా, మీరింతలొందరప
డితిరేల! రావణుండేవచ్చి మీకుశరణుచొచ్చిన మీరపుడే
మి సేతురని యడిగెను. అందుకొపావనమూర్తి “ఓర
మ్ముడా, రావణునకే యంత భక్తిగలిగి తనపాపకార్యము
నకుఁ బశ్చాత్తాపచిత్తుండై నన్నశరణు చొచ్చినయెడల,
నారాజ్యమంతయు నాతనికిచ్చి నేవరణ్యవాసమేచేసెదను”,
అనిచెప్పెను.

68 వ కథ.

ఒకమహర్షికి తనవ్యాధిబాధ సహింపజాలక ప్రాణ
వ్యాగము చేసికొనవలెనని యొకనాడు నదీతీరమునకు
బోయియుండు దుముకబోవుచుండెను అప్పుడు కబీర్ దా
నుగారిశిష్యుడగు పద్మనాభుడు వానింజూచి మిగులజాలి
నొంది రామనామమును మూడుమాటులుచ్చరించినతోడనే
మహర్షికి కష్టములు దీక్షిస్వస్థతఁజెంది మహాదానందభ
ాగుడయ్యెను. ఈపుత్రాంతమంతయు భక్తాగ్రేసరుండగు
కబీరునకుఁ దెలిసినంతనే యాగ్రహమునొంది 'ఒకప్పుడు
పవిత్రముగు రామనామము నింతవల్పుకార్యమునకే మావ్నాకు
ద్రయ పెట్టితివా? అట్టిమహామంత్రమును ద్రికరణకుదిగనొ
క్కమానుచ్చరించిన మాత్రముననే యెట్టియపాధ్య మగుకా
ర్యమైనను పాధించవచ్చునే, నీకింకను బూర్ణమైనభక్తిక
లుగ లేను గదాయని చింతించెను.

69 వ కథ.

ఒకనాడొకడు 'జాన్ సన్' అనుతత్వవేత్తయొద్దకు

బోయితయ్యా చచ్చితి, చచ్చితి. నింక నాకేమిగతి? ఎందుఁ
 బోదునని దుఃఖించెను. జాన్ సన్ ఆశ్చర్యముతో నీకేమి
 సంభవించినదని యడిగెను. అందులకొరకు, ఆయ్యా
 యింక నీప్రపంచమున మానవుఁడేమిచేయఁగలఁడు? మను
 ష్యునిజీవితము నూత్రేండ్రకంటె నెక్కువలేదుగదా" అన్యం
 తములు లేనికాలప్రమాణములో నూత్రేండ్రన నెంతయ
 ల్పము? ఇందునర్థకాలము నిద్రయందే గడచిపోవుచున్నది.
 ఇంతియే గాక మిగిలినయర్థకాలములో బాల్యమున నాట
 పాటలయందుఁ గొంతయును, యౌవనమునఁ గామక్రోధా
 దులకులొనై యుక్తాయుక్తములరయక తిరుగుటయందు
 గొంతయును, వృద్ధాప్యమునఁ గిరచరణాద్యవశునములుఁ
 పట్టుడప్పు నేమియుఁ జేయఁజాలనిస్థితియందును వ్యర్థమైపో
 వుచున్నది. ఇదిగాక అన్యడప్పుడు గలిగిన సావకాశమంత
 యుండినటుయందును, ద్రాగుటయందును గడచుచున్నది
 ఇదంతయుబోగా మిగిలినయింనుకకాలము బిడ్డలతోడను
 స్నేహితులతోడను, బంధువులతోడను గృహకృత్యములను

చక్క-బెట్టుకొనుటతోడను సోవుచున్నది. మానవునిజీవితమంతయు నిట్లుపలువిధముల నితరవృత్తులచే నాక్రమించఁబడియుండ మనుష్యునికిఁ బరమార్థచింత జేయుటకు సావకాశమెట్లుండును. స్వతస్సిద్ధముగా మనుష్యునికి సావకాశమేలేనప్పటికఁ నీదేవాలయములెందుకు, బోధకులెందుకు, గ్రంథములెందుకు? కాల్పనా! ఆయోగియింక నేఁ దరించుటెల్లు! నాకుసావకాశమెక్కడిది! యని యేడ్చెను. ఇదంతయు జూన్ సక' విని కొంచెమాలోచించి వెక్కివెక్కియేడవసాగెను. ఆముజుఁడు నీవెందుకేడ్చుచున్నావని' యాశేదాంతి నడుగఁ జూచి "ఆయోగియింక నాగతియేమి నాభుక్తిగడచుటెల్లు! మనమెంతయో పెద్దది యనుకొనుచున్న యీశ్వరపంచమంతయు బ్రహ్మాండములోనొక యావగింజంతయైయుండదుగదా, యింతయల్పప్రపంచము మూడుభాగములునముద్రమయ్యమై యొక్కపాలుగదా నివాసయోగ్యమైనది. ఆయొక్కభాగములోఁ గొంతయడారులచేతను, మఱికొంత కొండలచేతను నాక్రమించఁబడి మిగిలినకొంచములో

బాలాభాగము నమలచేతను, సగస్సులచేతను నాక్రమించుచు బడి, విగిలినయింక మఁకొంచెము పట్టుములచేతను నిమన దాకలచేతను రోడ్లచేతను నాక్రమించుచుబడఁగా మనమ్యన కెంతమిగిలి యుండునో యోచించుము. మహానూక్తిమగు ఈప్రపంచమందు నీమిగిలిన యత్యల్పసూమియందెన్ని కొట్ల జీవరాసులు బ్రతుకవలెనో చూడుము, ఇన్నిజీవరాసులజీవ నముగడువఁగా ఎఱ మనమ్యనకేమి మిగులును? ఒకవేళని సునుంతు మిగిలిన నెన్నికొట్లమంది మనమ్యలబ్రతుకవలెను? అయ్యో యింక నాకుగతియేమి నేకొట్లబ్రతుకుమును" అని యేడ్చెను. ఇదింతయు నాతఁడువిని "అయ్యామీరు చెప్పి నదంతయు యుక్తియాక్తముగానున్నను నీసూమియందు ఏఱబ్రతుకుటకు నావరము లేకపోలేదు. మీరుదుఃఖిం చుట వట్టివైతన" మనెను. అందుల కౌతత్యవేత్త "అయ్యానేను దుఃఖించుట వైత్తితనమైనచో, పరమార్థచింతసేయటకు సావకాశమే లేదనిమీరు దుఃఖించుట యం తకన్న వైత్తితనముగదా?" యనెను.

70 వ కథ.

రామతీర్థ స్వామిలవారికిని ఆమెరికా దేశమునందొకత్రైస్తవ
మతాచార్యునకును జరిగినసంభాషణ.

క్రైస్తవ—స్వామి, మీమతముగోచరముగా నున్నది! మీయభి
గవంతుని నమ్మెదరా లేదా?

రా—లేదు, నేనుభగవంతుని నమ్ముటలేదు. నాకుఆయన
విషయమై యనుభవమే. ఒకదానిని దెలియనప్పుడే నమ్ము
టయు నక్కపోవుటయుగాని, తెలిసినతరువాత, నమ్ము
టకాదు, యనుభవమే.

క్రైస్తవ—ఆహా యిదేమివింత, పోనియ్య నీకుఆత్మగలదనియైన
నొప్పుకొనెదవా?

రా—లేదు, నాకుఆత్మలేదు, నేనేఆత్మను, నాకుదేహముక
లదు. దేహములన్నియునావే.

క్రైస్తవ—మీది విపరీతమతముగా గాన్పించుచున్నదే!

రా—విపరీతమేకాదు, సర్వోత్కృష్టమతము.

క్రైస్తవ—నీమతము నెవరైన గ్రహించగలరా?

రా—గ్రహించినవాకేమి? గ్రహించకున్నవాకేమి? సత్యమును బోధించుటే నాపని. సత్యవీచీములు విరజిల్లుటే నాకార్యము. అవియెప్పటికైనను మొలకలెత్తకమానవు.

కై—నిన్ను బిచ్చివాడని యనుకొనెదరేమో!

రా—అనుకొననియ్య, తురుక్షేత్రమందు నేగృష్టునిగావచ్చి బోధించినప్పుడుమాత్రము నన్నుగ్రహించఁ గలిగిరా? పాలద్రెనుయొందు నేనుయేగుక్రీస్తుగా నవతరించి బోధించినప్పు డెంతమంది నన్నుగ్రహించఁగలిగిరి? తిరిగియిప్పుడు మరియొకసారి ఘంటానాదముగ బోధించుచున్నాను.

కై—నీమాట లితిగంభీరముగ నున్నవే! నీవేమి, ప్రపక్తవా? లేక అవతారమా?

రా—ప్రపక్తయు, అవతారమును, వాక్రిందివే. పరమాత్మ నేనేను.

కై—నీబోధ తెలుసుకొనుట కెంతకాలము బట్టునో,

రా—అంతకాలమైననాకేమి! యగములు నావే, కల్పములు నావే, అంతకాలమునాడే. ఇదంతయు నాయాటయే యనెను. అంతనాకై స్తవం డమ్మహానీయనిఁ యపూర్వపాగుప్రత్యుత్తరములకు విస్తయముజెంది మారుబలుక జాలక వెడలిపోయెను.

71 వ కథ.

ఒకరాజౌకభక్తుని తొకయమూల్య మగుపట్టువస్త్రమునిచ్చెను. ఆభక్తుఁడు దానిండిగుతుబోయి, గుడ్డలులేక చలిచే గజగజవణకుచు బిక్షుమెత్తుకొనుచున్ననొక ముసలిదానిపై గప్పెను. ఈసంగతి రాజాకుఁగలసి అగ్రహమనస్కుఁడై యాభక్తునిఁ బిలువనంటి “ఒరీ, నన్నంతయవమానపరచితివి! నీకుబహుమాన మిచ్చినవస్త్రమేదని” యడిగెను. అంతట నాభక్తుఁడు రాజా, నీవిచ్చినబహుమానమును, సకలచరాచరప్రపంచమునకు నీశ్వరియగు జగన్నాథకు సమర్పించితి” ననిచెప్పినంతనే, రాజానీగ్రువడి తుమాపణవేఁడెను.

72 వ కథ.

‘అబ్రహమ్’ అనుక్రొస్తవత్తుడు ప్రతిదినము తనయిం
 ట్రియందరఁ గూర్చుండి బాటసారులకొఱకుఁ జూచుచు,
 వారుకనుపించినతోడనే వారినిదగుసన్నాసముతో నింటికిదీసు
 కొనిపోయి తగుపవచారములు చేయుచుండెడివాఁడు.
 ఇట్లుగడనొకనాఁడు నూరుసంవత్సరములు వయస్సుగలనొక
 కడువృద్ధుఁ డట్లువచ్చుచుండుటఁజూచి ‘అహ! నేఁడేమి
 నాపుణ్యము! ఇట్టియతిథి నాకెప్పుడును లేఁచఁద, అని
 సంతసించుచు యతనిఁగడుఁధక్తితో నింటికిదీసుకొనిపోయి
 కాళ్లుగడిగి, పిండివంటలతో భోజనముఁబెట్టెను. అంతటనా
 వృద్ధుఁడు మిక్కిలిసంతోషమున దినుటకుఁ బ్రారంభించెను,
 అప్పుడు ‘అబ్రహమ్’ ఆశ్చర్యముతో ‘ఓముగలివాఁడా
 నీకింతవయసువచ్చినను లోకనాయకుండగు పరమేశ్వరుని
 నారాధించకయే భుజించుచున్నావు. ఇప్పుడైనను యాదే
 వదేవుని స్మరించి భుజించుమా’ యనెను. అప్పుడాముసలి
 వాఁడు ‘అయ్యో నేకన్నఁడును కేవుని బ్రాధించియే యెలు

గ నాజ్ఞానమధ్యమంగు వానినొక్కపాఠ్యమైనదనిచేరేడు, నీవు
 దేవుడుదేవుడు డన్నవాడున్నవాడో లేనివాడో నాకు తెలి
 యదు. అనివాని బ్రాహ్మణ్యమును అనిచెప్పినంతనే అని
 యమమిగులఁ గోకముగలవాడై యామసలివానిని దనయిం
 పునుండి రాత్రియనిగూడవిచారించక తరిమివేసెను. ఆరాత్రి
 పరమదయాళుండును, జగములకల్లఁ దండ్రీయు నగుభగవం
 తుఁడు అబ్రహ్మమునకు దర్శనమిచ్చి అమసలివానిని వెళ్ళఁ
 గొట్టుటకుఁ గారణమేమని యడిగెను. అంతనాథత్వండు
 “దేవావాడు పరమనీచుఁడు, కృతేక్షుండు భక్తిసూక్ష్మండు
 అట్టిమహాపాతకుఁడు నాయంట నుండఁగూడదని తరిమివేసి
 తిని” అనిచెప్పెను. అంతనాదయానిఁ “బ్రహ్మహర్తా
 వాడెట్టివాఁడైనను నాబిడ్డయేగదా? నూరుసవత్సరముల
 నుండి నేనువానిని రాత్రింబగళ్ళు గాపాడుచుండఁగా
 నొక్కరాత్రి నీవుకాపాడలేక తరిమితివిగదా” యనెను.
 ఈమాటలకు అబ్రహ్మసిగ్గుపడి బుద్ధితెచ్చుకొని నాట
 నుండి యందలియందు నొకేవిధమున దయగలవాఁడై ప్రవ

రించుచుండెను.

73 వ కథ.

పడమటలంకయందు సాధనాశ్రమములో నివసించు చున్న సీతారామావధూతను గొండలునూయాపరు యావధూతలవారికిని వారిశిష్యులకు నవమానము కలుగజేయు నెంచి వారిప్రియశిష్యుఁ డైనకాంతానందుని మిక్కిలిబాధించి యంతటితోఁ దృప్తిఁజెందక వారియాశ్రమము నిర్మూలముఁ జేయయత్నించుచుండగా వారియందుభక్తిగలకొందలు గృహస్థు లీపాపకృత్యమును నివారింపఁబూనికొందలు రాజభటులను దీసుకవచ్చి యాదుష్టులను బంధించి చేతిపాతకులబంప యత్నించుచుండఁగాఁ బరమపావనుండగునాయవధూత యాగృహస్థులతో నిట్లనియె “తండ్రులారా, రాజభటులచే మీరుకొందరినిమాత్రమే స్వాధీనము చేసుకొనగలరు, గానిముల్లోకములను స్వాధీనము చేసుకొనగల్గినయొకమహామంత్రమును మీరుఁజెప్పెద. దానింగ్రహించి జయకాటురుకండని చెప్పినంతనే వారువానింబెల్పును

వేడిరి, అంతవారు చిరునగవుతో “శాంతమే యీమహా
మంత్రము. శాంతముచే బ్రహ్మాండ మంతయు జియించవ
చ్చును” అనియుపదేశించి, వారు చెప్పినచొప్పున వారియ
న్మృతశాంతమే వారివిరోధుల మనంబులనుగూడఁ గరగించి
వారిజం దనురాగము గలవారలుగాఁ జేసెను.

74 వ కథ.

శ్రీసీతారామాన ధూతలవాణికిమ్యుఁ డగుశాంతానం
కుఁడు దుష్టులచేమిగుల బాధింపఁబడియుండ వారిహితులు
“అయ్యో, యాపరమదుర్మార్గులు మీకెంతకష్టము గల్పిం
చిరి” అనియోచార్చుచుండ నాశాంతనిధి “తలండ్రులారా,
వారినినిందించకుఁడు వారునాకు బరమమిత్రులు, నాశాంత
మును బరీక్షించుటకై యేతెంచిన దయామయులుగా వారి
భాదించుచున్నా” నని నుడివిరి.

75 వ కథ.

శ్రీరాచంద్రులు రాక్షసపంహార మొనరించి సీతామహా
దేవితోఁ దిరిగియుయోధ్యుఁ బ్రవేశించి పట్టాభిషిక్తుఁడైన

కాలవండు శ్రీ ఆంజనేయులవారికిఁ దేవేంద్రునిచే నను
ర్పించఁ బడిన యొకయమూల్య మగుపచ్చలపతకము నొసం
గిరి. ఆధిక్తాగ్రేసఁగఁ దాపతకము నోటఁబట్టి యొకచెట్టు
కొమ్మనెక్కి యుండిరిత్నముల నొక్కొక్కటి కొరికి తులు
క్కున నేలపై నుమియుచు దానిసంతయఁ బాడుచేసెను.
దీనింజూజి లక్ష్మణుఁడు మిగులనాగ్రహముఁజెంది శ్రీరామ
చంద్రునితో నీసమాచార మంతయు నెఱుంగఁజేసెను.
చెంటనే శ్రీరామమూర్తి యాంజనేయులను బిలిపించి యాం
జనేయా నీకొలిచేప్పు మనవైరివిగదా? నీకిచ్చివపతక
మును జూపుమని యడిగెను. అప్పుడాపరమపావనుఁ డంజ
లిబద్ధుడై యదేవామీరు నాకిచ్చివ పతకమునందలి మణుల
నొక్కొక్కటియుఁ గొఱికిమాచితి, నమలిహఁచితి, గాని
యందొక్కదానిని రామనామమాధుర్యము కొంచమైనను
గాన్నించలేను, దేవా, నే నేమి గుపరాధముఁ జేసితి? నాకి
ట్టినిష్కారపువర్తన యేలదయచేసి? రనియడిగెను. లక్ష్మ
ణుఁడు వీనినూపారభ క్తికి నచ్చెరువునొందెను. రామమూర్తి
మిగుల సంతరించెను.

76 వ కథ.

ఒకనాఁడు సీతారామావధూతలవాఁకి గొంతలుస్త్రీ
లొకపశ్చేరమునిండఁ పిండివంటలనుదెచ్చి వారినోటఁ బెట్టు
చుండిరి. అప్పుడువారు వానినన్నిటిని భుజించి “తెల్లు
లారా, మీభక్తికి సంతసించితి. కానిమీరునాకుఁ బెట్టినట్టి
పదార్థము లన్నియుఁ గోటిశ్వరుని కొక్కగవ్వదానము
చేసినట్లున్నది. నేనాకలిదప్పలు లేనివాఁడను. ఆకలిచే
బరితపించుదీనులకు నీనింబెట్టినచో ఏక్కిలిప్రయోజనకర
మగును. బ్రహ్మానందముచేఁ గడుపునిండిననాకు వీటిని పెట్టు
టకంటె భక్తియనెడిఫలములను బెట్టినచో మీరుధన్యులగు
దురని హితోపదేశము చేసెను.

77 వ కథ.

ఒకబ్రాహ్మణుఁడు తనభార్యతోఁ కలిపించి యిల్లువి
డచి సంతోబాయనుజ్ఞాని చెంతకుఁబోయి “ఓస్వామీ,
నేనువిస్సార మగుసంసారమును ద్యజించి వచ్చితిని. నన్నుఁ
గృతార్థునిఁ జేయు” మనిప్రార్థించెను. అప్పుడాభక్తుఁడు

వానిప్రార్థన సంగీకరించి తనచైతన్యమును చూపినాడని చెప్పుటనాతనికి నాకలిగిరిగి సంతోషముచూచి “స్వామీ నీనాకలిబాధకు సహింపఁ జాలకుంటిని. తినుటకేమైన, బెట్టుమని ప్రార్థింపఁగా నాతపసి యొకబృహత్పూర్వకాయ నిచ్చి తినుమనిచెప్పెను. అబ్రాహ్మణుఁడు దానిని గొంచము నోటబెట్టుకొని యదిమిక్కిలిచేసుగా ముండుటచే దినఁబా లక దుఃఖించుచు సంతోభావము జెప్పగా నాపరమహిమి చిఱునవ్వునవ్వి “మోవిప్రా వైరాగ్యశీలురకు దుచియిట్టి దనితెలియదు. నీకట్టివైరాగ్యము కలుగకమునులే సుసారము విడచియే యిక్కడికి వచ్చితి” వనియారనియింకఁ దిఱుగఁ బంపెను.

78 వ కథ.

శ్రీ శుకమహర్షికిని రంధకును జరిగినసంవాదము.

రం—ఓశుకమునీంద్రా, అయ్యో, నీయూరన మంతయుఁ గారవిపుత్రులుజేసి కాలమంతయు వృధాపుచ్చుచుంటివే!

శు—పనితా! భగవత్సందర్శనముకై పాటుపడుటకు
యవ్వనమే తగుకామముగాని వృద్ధాప్య మగునా?

రం—యనిశ్రేష్ఠా, కామిగానివాఁడు మోక్షికామి యెట్లు
గును?

శు—తరుణీ! హరియం దైక్యము నొందఁగోరుటే కామము.
ఇంతకన్నుతక్కువైన మైనకామము మఱియొకటిక
లదా?

రం—స్త్రీపురుషులయన్యోన్యముకన్న సుఖమున్నదా? అట్టి
సుఖమును ద్యజించుట యెంతవెట్టితనము!

శు—అసా! యేమంటివి, క్షణభంగురమై దుఃఖిదాయకమై
కుచ్చమైన కామినీసుఖ మెక్కడ! పరబ్రహ్మసం
ధాయకమగు నిత్యానందమెక్కడ!

రం—ఋష్యోత్తమా, సకలధర్మకే దుఃఖగుమీకుఁ దెలియని
ధర్మములు లేవుగదా! తానైకొరి వచ్చినయువతను
ఱిని నాదరించకపోవుట భూగహత్యామహాపాతక
మునకుఁ గారణముగాదా?

శు—కాంతా, నీవు చెప్పిన ధర్మము మహాంఘ్రు నగుకొ మకు
లకుఁ జెల్లునేమోకాని తపముచే నడవుల గాలము
పుచ్చుమోగులకుఁ గాదునుమా!

రం—పూర్వమిట్లు తోరివచ్చిన మేనకను విశ్వామిత్రుఁడు
చేరఁదీయలేదా పర్వతముని హాని యనుజేవవే
శ్యను నాదిరించలేదా? తారెల్లఱుమీవంటి యోగులు
కారా?

శు—తరుణీ, నీవు చెప్పినవారు స్త్రీసాంగత్యమున యోగద్ర
వ్వులై యెన్నియో యిడుములపాలై రనినీవు విని
యుండవా?

రం—మునిశ్రేష్ఠా, వేయిమాటలేల స్త్రీలసాందే నరకహేతు
వైనచో భగవంతుడు స్త్రీలశేల పుట్టించవలెనో
పఁకించి చెపుమా?

శు—ప్రపంచమునే సత్యమనినమ్మి సంసారసాగరమున
మునిగిలేరెడు గృహస్తులకొఱకే స్త్రీలను సృష్టించె
నుగాని, ప్రపంచమంతయు స్వప్నతుల్యముగా

నెంచినతపోనిష్ఠగరితు లగుచునీంద్రుల కొఱకు
గాదుసుమా?

రం—మునీంద్రా, కులముచెడనిమ్ము, తపంబులు మంటంగల
యనిమ్ము, బంధువులు వెలిచెట్టినిమ్ము, తల్లిదండ్రులు
కుందనిమ్ము, తనకెన్నియిడుమలు పొడమినోర్పించం
ద్రునిబోలుముఖకాంతులు గలకాంతలఁ జేపట్టి,
సుఖించువాడే ధన్యుడుసుమా!

శు—పంకజాక్షీ, తనభార్య యెంతకుంచినను గుందనిమ్ము,
బంధువు లెంతచిన్నచూపునఁ చూచిననుజూడనిమ్ము;
లోకులుతన నెంతదూతినను దూఱనిమ్ము, అన్నిటి
యందును నభిమానకూన్యుడై, యాత్మబోధానుభా
రసమును గ్రోలుమహనీయుడే ధన్యుడుసుమా!

రం—మునీంద్రా, కళలనుజెలిసి, మన్తధుండే నిజిడైవమని
నమ్మి! సదాస్త్రీలోలత్వముచేఁ గాలముపుచ్చువాడే
పూజ్యుడుసుమా?

శు—రంభా, వేదములుచెనివి, అజ్ఞానము నణగఁగ్రొక్కె,

మత్తీకాంతంగలసి తన్నయత్వము నొందుమహాను
భావులే పూజ్యులునుమా!

రం—నేను మలన్నియు బూడిదగానిప్పు, పరమాత్మ పాడు
గానిప్పు? చూక్షపదము మంటంగలయనిప్పు, నిండువ
న్నెలయందు, రమణీయమగునుద్యానవనముల లేజ
వ్యకులతో విహరించు పుణ్యపురుషునికి నేసదాని
మస్కరింతును.

శు—అవివేకీ, యేమంటివి! ఘోరారణ్యముల నివసించుచు,
దనకాంతస్వభావముచే, గ్రూరమృగంజీలసహజబు
ద్ధిని గూడమాన్చి, వానితో వనోన్యమైత్రినివిహరిం
చుచు హరిధ్యానపరాయణుం డైనమహనీయునికే
నేసదా నమస్కరింతును.

రం—అయ్యో, నన్నేలబాముల బెట్టెదరు. మదనతాపమున
కోర్వలేకనీకు శరణుంటిని రక్షింపుడు, శరణాగత
రక్షణమునకన్నఁ దపమున్నదే!

శు—వనితా, అనిసత్యమేగాని అసమర్థుడేమి చేయఁ

గలడు? గొప్పలుని శాసనములను కాచిరక్షింపఁ
లడా?

రం—అయ్యయ్యా, మునీంద్రా, ఇట్లనుటన్యాయమా,
నామన వాలకింపవా! నీవు నపుంసకుడవ! నన్నే
లబాముల ముంచెదవు!

ప—బాలా, నన్నేల యీలాగున బాధించెదవు? నేను
నపుంసకుడనేకాదు. నపుంసకులలో మొదటివాఁ
డనునుమా!

రం—ఎంత పిచ్చివాడవు! ముందరీమణులఁ గూడినా
ఖ్యము నీకనుభవములేక యట్లనుచున్నావు నుమా!

ప—ఛీ! ఛీ! మలమూత్రములతోఁ గూడి, దుర్గంధమయ్యమై,
పైకినూత్రము వన్నెచిన్నెలు చూపునీతనువులమర్త
మేరికి తెలియను! తరుణి నీకొకనమస్కారము. ఇం
తటితోఁ జనుము.

రం—మానీంద్రా, ఇదియొ నీసంజహము! నేను దేవా
గన ననుమాట మఱచితివా? ఇదిగో నాకరీము

చిం విమా పెదఁ జూడును. మానవులశరీరమువలె
దర్శంధముగాక సుగంధమయమై మనోహరమై,
దేదీప్యమానమై యున్నది. ఇంక నన్నఁచేకొనుమా!
(అనిపొట్ట చీల్చిచూపెను).

(అంతమహదానందభరితుడై)

శు—“తల్లీ, అబ్రహ్మదేవుఁ డటువంటిసుగంధమయమై, పరి
శుద్ధమైన నీకడుపునఁ బుట్టఁజేయుక నాజన్మము వ్యర్థ
మొనరించెఁగదా!” అనిబల్కి రంభ శుకయోగి
యొక్క నిశ్చలవిరాగమునకు నచ్చెలిపునొంది,
సిగ్గుపడి, నమస్కరించి వెడలిపోయెను.

79 వ కథ.

ఒకయరణ్యమందు నివసించునొకఘోరొకనాఁడు పెద్ద
పులిచే మిక్కిలిబాధకర మగుగాయమును బొందినవాడై,
దుఃఖించు చున్నసమయమున నొకఁడు వానింజూచి
“అయ్యో యాపులి నిన్నెంతభాధించె” ననియోదాగ్చు
చుండ నాఘోర “అయ్యో నేనుబాధకై విచారించుటలేదు.

ఇంతకు వేయిరెట్లెక్కునబాధ గలిగినను, విచారములేదు. గానియిట్టిశిక్షను భరించకుండు నాకువిధించుటకు నే నేమి పాపము చేసితిని? కదాయని నాపాపకృత్యమువల్ల నగచుచున్నాననెను.

80 వ కథ.

ఒకపట్టణమందు ఒకమిక్కిలి బలాధ్యక్షుడు గలడు. అతడుబరువులు మోయుటయందుఁ దనకౌవ్యమును సాహిత్యేరని యధికగర్వము గలవాడై యుండెను. అసామాన్యనాడత్యాగ్రహించున గ్రుడ్లెఱచేసి, నోటఁజొంగఁగార్చుచు, కత్తిని ద్రిప్పుచు, బలుగిడుచుండ నొకఁడువానింజూచి వానియాగ్రహమునకుఁ గారణమడిగెను. అప్పుడావస్తాడు “ఒకస్త్రీ నన్నుఁజిట్టివది. అందుచేదానిని జంపుటకుఁ బోవుచున్నా” ననిచెప్పెను. ఇదివినినంతనే యాతఁడునవ్వి “ఒకఁడో యిదియే నానీబలము! నీవెంతయోగోప్పభారములను మోయఁగలనని ప్రగల్భములు కొట్టుచుంటివే, ఒక్కఁడూ దానివాక్యమునే మోయలేకపోతివి.” యనిచెప్పినంతనే

యాతఁడు సిగ్గుపడి యింటికిమఱలెను.

81 వ కథ.

ఒక బాటసారి మలమలమాడు చున్ననిండువేసవిలో నడచిపోవుచు మిగులనలసి యొక పెద్దమఱ్ఱివృక్షమునుగాంచి దానినీడనుబఱుండి, యావృక్షమును బారఁజూచి “అహ! యేమిది, భగవంతుఁడు సర్వజ్ఞుఁడని యనుకొంటినే చిన్న గుమ్మడిచెట్టుకు బాసలంతకాయలుచేసి మిక్కిలివిస్తీర్ణమును మఱ్ఱివృక్షమునకుఁ గుంతుదుగింజిలంకకాయలను సృష్టిం చెను, మనమ్యన కున్నంతవివేకమైనను నున్నట్లుగా న్నించు” దనితనలోఁ దానుదలంచుచు నిద్రించెను. ఇట్టిం చుకనిద్రించి లేచినతోడనే తనదేహముపై మఱ్ఱికాయలు రాలియుండుటఁజూచి విస్మయమొంది అహ! నేనెంతమూ ర్ఘుఁడను! సర్వేశుఁ డొనరించుప్రతికార్యమును మనమేలు నకేనని గ్రహింపఁజాలక యజ్ఞానముచే బ్రహ్మాండములకల్లఁ బ్రభువగు వాడేవడేవుని చూచితినిగదా! ఈమఱ్ఱివృక్షమునకే గుమ్మడికాయ లంతకాయ లుండినయెడ నొక్కకాయ

నాపైఁ బడినచోఁ జక్కనగదా; అంతియేగాక దీనినీడ ననుభవించెడి యనేకొట్లజీవరాసులకుఁ బ్రాణాంతకమై యుండునే! ఆహా! నగవంశనికార్యము లెంతయగోచరములు! అమచు వెడలిపోయెను.

83 వ కథ.

ఒకఁడొకభక్తునియొద్దకుఁ బోయిస్వామి యెట్టివిరోధులనైననుదయతో నాదరించుచుని చెప్పితిరిగదా కామక్రోధములనుమాత్ర మేలదయతో నాదరించరాదనెను. అందులకాభక్తుఁడు ఎట్టివిరోధియైనను దుడకుఁ గ్రూరమృగమైనను దయకులోబడి దానిసహజ మగుకార్యమును మానునుగాని కామక్రోధములకు దయచూపుటచే వాడిదుర్మార్గము హెచ్చుచుండును గావున వాటియొడ మాత్రముదయ సేమాత్రమును జూపరాదనెను.

84 వ కథ.

ఒక రాజాకళింగుని నీ వెప్పుడైన నన్నుఁదలచెదవాయని యడిగెను. అందుకు కళింగ్ ఆహా తలచెదను. భగ

వంతుని ముఱచినప్పుడూ, చిత్తము భగవదాయత్తము గాని యస్వదు బాహ్యవిషయములను జింతించును గాని రాజుల కెల్ల రాజును రక్షకులకెల్ల రక్షకుడు నగు సర్వేశ్వరుని యందు లీన మైనప్పుడె ట్లితరవిషయములు జ్ఞాపకము వచ్చును? అనిజవాబుచెప్పెను.

84 వ కథ.

ఒకనాడు జెహీద్, అను ఒకమతగురువు ఒకరాజుచే వినియమించిబలువ బడెను. అప్పు డందఱును మిక్కిలియు తానహముతో నక్కడ నమగ్నబడిన రుచిగలపదార్థములను నాశకొల? కడుపుబ్బునట్లు దినుచుండఁ “జెహీద్” దన నెల్లరును మహాభిక్తుఁ డని కొనియాడుటకై చాలఁ దిక్కువగా భుజించి నమాజ్ (దైవపార్థస)దీర్ఘకాలము చేనెను. ఇంటికఁ బోయినవెంటనే యొమ్మిదిమని యాజ్ఞాపించెను. మాత్తుబుద్ధిగల యతనికుమారుడు “దండ్రీ, మీరి పుడేగదా విందారగించి వస్తీరి. అప్పుడే యాకలియయ్యెనా? యనియాడునగఁ, దండ్రీ “కుమారుడా యొకప్రయో

జగము నుద్దేశించి రాజుగారియెనుట నే నేమియుఁ దినలే' దని చెప్పెను. అంశక మారుఁడు “నాయనా, నీవక్కడ చేసిన వానిలో నేదియుఁ బ్రయోజనకారిగాఁ జేయలేదు గావున నీ ప్రార్థనలనుగూడ నీతిండివలెనే తిరిగి చేయుచు నెను.

౪౮ వ కథ.

ఎప్పెట్టిటన్, అశువిరాగి సమస్త విషయములను విస్మరించి, భగవద్భావము చేయుచు, జేత నైనంతవఱకు నితరులకు సహాయము చేయుచుఁ గాలము గడుపుచుండెను, ఒక నాడు దొంగలు, ఎప్పెట్టిటన్ యొక్క గుడిశెలో బ్రవేశించి యందొక దీపపుస్తంభమును దప్ప మఱేదియుఁ గాంచక యద్దానినే దొంగించుకొనిపోయిరి. అప్పు డాభక్తుడు అయ్యా! నేనెంతపాపిని, నేను సర్వవిషయములను విడిచి పెట్టియు, నీదీపపుస్తంభము నొకదానినుంచుకొంటిని, ఇది యుండఁ బట్టియేకదా వారికి దీనిని దొంగిలించ వలెననెడి దుమ్మధిపుట్టినది, అయ్యా వారొసరించినపాపమునకు నేనే

కారకుడను గదా యనిచింతించి నాటనుండి తిట్టిగి దీప
మగుడ బెట్టుకొనుటయే మానుకొనెను.

89 వ కథ.

శిభిధ్వజుడనునొకరాజు తప మాచరించుటకై యడవికిఁ
బోయెను. బ్రహ్మజ్ఞాని యగు నశ్వినీవార్య రాజునకు నిజమైన
మార్గమును బోధించఁ దలంచి మునివేషమును దాల్చి గాజు
చెంతకుఁ బోయెను. ఆచట నొకఘోరారణ్యమునందుఁ
జిన్నపూరిగుడికై నిర్మించుకొని యంగుఁడద్రాసనాసీనుడై
ధ్యాననిష్ఠయందున్న యారాజునెదుట వామెలిచెను. రాజు
మునివేషములొనున్న తపభార్యను గుర్తించక తన్నుఁ గృ
తాఘ్నిఁ జేయటకై దర్శనముచ్చిన ఋష్యోత్తముండని
తలంచి యామెపాదములకు ననుస్కరించి “దేవా, నాకు
మోక్షప్రాప్తియగుటకుఁ, తగునుపదేశము చేసి నన్ననుగ్ర
హింపుఁ” డని వేడెను అంతవామె “ఓ గాజా, నీవు
సర్వసంగపరిత్యాగము చేసినగాని మోక్షము లభించ”దనెను
అంత రాజు “ఆహా, యేమి, నేను సకలభౌగమాలను వీడి,

కాపినధారిని, యరణ్యమున నేకాంతముగాఁ దపమాచరించుచుండియు, నేను సర్వసంగపరిత్యాగిని కానఁట! (అని యాలోచించి) ఓహో తెలిసినది! ఈయరణ్యమందు సహితమొకకుటీరము నేర్పరచుకొంటిని. దీనిని నిర్మాలముగా వించెదనని, వెంటనే నాయుంటిని మంటఁగలిపి యామెకున మస్కరించి “దేవా, ఇప్పుడనుగ్రహించు” డని వేఁడెను. అప్పుడునునామె “ఓరాజా, నీవుసర్వసంగపరిత్యాగివైనఁ గానియుక్తిలభించ” దనెను. రాజావిస్తయముచెంది యటు నిటుచూచి, ప్రక్కనున్నతన దండకమండలములను గాంచి, వానినన్నిలోఁ బాఱివైచి, చేతులుబోడించి తిఱిగియూమెను వేడెను. అంతనామె మునుపటివలెనే సర్వసంగపరిత్యాగియే మోక్షమున కర్హుడనెను. అంతరాజా తనకింకను నొకగోచి యుండుటఁజూచి దానినిగూడఁబెరికి యన్నిలోఁ బడవేసి “మహానుభావా, యిప్పుడునిజముగ నేను సర్వసంగపరిత్యాగిని ఇంకసంశయములేదు. ఇంకనైన యనుగ్రహింపుడు” అనిబల్కినంతనే యామె, యారాజాభుజ

మమై జేయవైచి “యీదేహ మెవ్వరిది” యనియడిగెను. వెంటనేరాజు “నాదే” యనెను. అంతనామెరాజు సర్వ సంగపరిత్యాగియే మోక్షమున కర్హుడని తిరిగిచెప్పెను. రాజుకొంచుమాలోచించి ఆహా! నేను సమస్తము విడిచినను ఇంకను నాదేహము మిగిలియున్నదే! ఛీ, దీనిం గాల్పవలె నని యామంటలోనికిదుముకఁ బోవుచుండెను. వెంటనే యామె, యాతనిచేయఁబట్టుకొని “రాజా, నిలువుము! నిలువుము! యేమిచేయుచున్నావు” అనియడుగ నారాజు, “నాదేహమునుగూడ పరిత్యజించుచున్నా” నని చెప్పెను. అంతనామెరాజు నీదేహము కాలినపిమ్మట యేమియగునని యడుగ “బూడిద యగు” ననెను. అంతనామె “అబ్బా డిదె యెవరిది” యని తిరిగి యడిగెను. రాజు అదియు నాదే” యనెను. ఆమె “రాజా సర్వసంగపరిత్యాగికి మోక్షము లభించును సుమా”! యనెను. అంతరాజు “ఓహోయిదేమి యాశ్చర్యము! నేనుజచ్చినను నాబూడిద మిగులుచున్నదే! నేనుసర్వసంగపరిత్యాగ మింక నెట్లు చేయవలెను” అనియే

మియుఁ దోచక గూఁమెఘాదములపైఁ బడి యేదేవా, సర్వ
సంగపరిత్యాగమా చేయు తెఱంగు గెఱింగించు మనివేడెను.
అంతనామె యెఱచి, ఈరాజ్యమునాది, ఈభార్యాపుత్రా
దులు నావారలు ఈసకలభోగములునావి, ఈదేహము
నాది, ఈమనస్సునాది, యీమొదలగు వాటియం దన్నిటి
యందును నాదివాదియను మమకారము కలిగియున్నావు.
అదియే బంధమునకుఁ గారణము. కానిబాహ్యవిషయము
లను విస్మరించిన మాత్రముననే సర్వసంగపరిత్యాగి కానే
రఁడు. ఈమమత్వబుద్ధి యేక్షణముందు విడిచెదనో యాక్ష
ణముననే మోక్షమును బొందఁగలవు" అనిచెప్ప ధీశాలి
యగు నారాజు అన్నిటియందును మమకారమును వీడి,
వెంటనే యాతని నిజస్వరూపంబగు పరిపూర్ణసచ్చిదానంద
పరబ్రహ్మమును బొందివినయధిక లేఖోవిరాజితవదనారవిందు
డై ప్రకాశించెను.

87 వ కథ.

పూర్వకౌలమంహిక మోగిసత్తముడు కలఁడు. 2.క

ప్పుడు మృత్యుదేవత యతనిపాణములను గొనిపోవుటకే తెంచిసప్పుడతడు తనయోగబలముచే, దనరూపమువంటి వి యనేకరూపములను సృష్టించెను. మృత్యుదేవత యారూపములనన్నింటిని జూచి నిజమైనమనిషిని గనుగొన లేకపోయెను. అంతకొంతతడవు విచారించి తుదకొకయు పాయమును గనుగొని ఓహో! యేమిసత్త్వియుక్తుఁడు; అంతయుఁ జక్కగనే యున్నదిగాన, నీవొక్కలోపముమాత్రము జేసితివినుమా!" యనెను. ఈమాటవినినంతనే నిజమైనమనిషి నొక్కగఁతునలేచి "నేనెక్కడ తప్పుజేసితిని! చూపు" మనయఁజెను. తక్షణమే మృత్యువు వానింబట్టి "ఇదియేనీతప్పు, అదినియహంకారము! ఓయీ నీకంతసామర్థ్యమున్నను, నిష్ప్రయోజనమయ్యెనుమా" యనిచెప్పి నీడ్చుకొనిపోయెను.

88 వ కథ.

ఒక ఫణీకునకుఁ గొంతద్రవ్య ముండిదానిని గడుదరిమ్రన కీయ్యవలెనని చూచుచుండెను. అప్పుడొకదారి నే యాయూ

యరాజా యేనుగపై నెక్కి పోవుచుండగా ఫకీరుచూచి
యాధనమంతయు రాజాపై విసరివేసెను. రాజాశ్చర్యము
చెంది యందులకుఁ గారణమడిగెను. అప్పుడుఫకీరు “రాజా
యీద్రవ్యమును గడుదరిగ్రున కియ్యవలెనని యనుకొంటిని.
నీకంటెదరిగ్రుఁడు గాన్నించలేదు. ఏలయన, విశ్వర్యమెం
తహెచ్చుగానుండునో కోరికలంతమెండై యుండును.
ఎవరికి కోరికలు విశేష ముండునో యట్టివాడే కడుదరి
గ్రుఁడు. కాననీవే నాకర్హుఁడవుగాఁ గాన్నించితివి” అని
బదులు చెప్పెను.

89 వ కథ.

ప్రపంచ మంతయు బ్రహ్మస్వరూపమని గురువుచెప్పగా
వివి యొకరాజా తనభార్యతో “రాణికిని దానికిని భేదము
లేదు. గనుక నేటినుండి నీదాసీవాకు రాణిగానుండు,
ననెను. రాణి యీపిచ్చివేదాంతమునకు విచారించి నాటి
తాత్రి రాజానకు భజనము పెట్టినపు డొకగిన్నెతో నన్న
మును, మరియొకగిన్నెతో నావువేడయ దెచ్చి యెదుటపె

టైపు. రాజుదీనినిజూచి మిగుల నాగ్రహముచెంది భార్య నుగొట్టఁ బోయెను. అప్పుడు రాజభార్యకన్యచు, 'నానా, మీరు మహాజ్ఞానులు. దాసికిని రాణికిని భేదములేదని సర్వమును సమదృష్టితోఁ జూచువారలు, గోమయమునకు నన్నమునకును భేదమేల చూచుచున్నారో తెలియకున్నదనెను. ఈమాటలు వినినంతనే రాజుతనయజ్ఞానమునకు నిగ్గుపడి యూరకుం డెను.

90 వ కథ.

ఒకరాజాకొమారుఁ డరణ్యమునకుఁ బోయి దారిదప్పి యడవి యంతయుఁ దిరుగుచు నొకయాశ్రమముచెంతకు వనుచ్చె. అచ్చటఁ దపమాచరించు చున్నయొకమునిపుంగవుని జూచి నమస్కరించి దారియడిగెను. ఆముని యాతఁ నింజూచి, నీవెవ్వండవు, నీపేరేమి యనియడుగ నాతఁడు "నాపేరు మోహజిత్తు" అనిచెప్పెను. మునియాశ్చర్యమున "ఓహో! రాజాకేమి, మోహజిత్తునీ పేరేమి! మోహము నుజయించినవాడే మోహజిత్తు. అదిసీకుఁ దగినపేరుకా"

దనెను. అంతనాథులుఁడు దేవా “మోహజిత్తును నేనే
కాదు. మాయంట నున్నవారందఱు మోహజిత్తులే”
యనెను. అంతనాథుని మఱితయశ్చర్యము చెంది వాని
చూపుట పరీక్షించ దలంచి నారాకొమరుని వస్త్రములు
దీసుకొని వాటిపైరక్తమువంటి యొట్టునిరంగుచల్లి, యల్పా
లుని నక్కడనే యుంచితాను రాజుచెంతకుబోయెను.
రాజమందిరముచెంతకు వచ్చినతోడనే యచట నొకదాసి
నిగాంచి “అయ్యో! మీ యువరాజు వ్యాధ్యుఁడైయుంటఁబడి
చచ్చినాఁడు” అనిదూఁఖించెను. దాసియూమునిని గాంచి
“స్వామీ యిందుమఃఖించుట కేమికారణ మున్నది? పుట్టి
నవాఁ డెప్పటికైనను జావకయుండునా?” యనిబల్కి
యావంతయుఁ జలించక తనదాఁఁ బోయెను. అతాపసి
దాసీయొక్క మనోనిశ్చలతకు వచ్చెనునుండి రాజుకడకే
గెను. సింహాసనముపైఁ గూర్చుని యున్నరాజును జూచి
“అయ్యోరాజా! యెంతయుపద్రవమా! యెంతఘోరమా!
నీముద్దుబిడ్డఁడగు నీవరపుత్రుఁడు హఠాత్తుగముచ్చే జంపఁ

బడెను, ఇవిగో యాతనిదుస్తులు” అనిచెప్పి వెక్కిరిచెక్కిరి
యేడువసాగెను. కానిరాజసుమంత యైనను గలతచెంద
కఁజేయునివరణ్యా, యిందాశ్చర్యమేమి? ఒక చెట్టుపై నలు
దిక్కులనుండి వచ్చినపక్షులు రాత్రియంతయుఁగలసియుం
డి తెల్లవారినంతనే తిరిగి దేనికది యెగిరిపోవును, ఈచం
దముననే సంసారవృక్షముపై నెక్క డెక్కడిదీవులొ
యేతెంచి కొంతకాలము కలిసియుండి తిరిగి కాలమాస
న్నమైనతోడనే దేనికదియే కలుగుచున్నది. ఇందు వింత
యేమి?” అని పల్కినతోడనే ముని నిశ్చేష్టితుడై యక్కడ
నుండిలేచి రాజభార్యచేతకుఁబోయి “అయ్యో, తల్లీ,
యిక నీసంతోషదినములు గున్న యయ్యోను! ఇవిగో నీకు
మారుని రక్తవస్త్రములు. ఆతఁడు వ్యాధిగ్రుమునొటఁ బడి
మ్మృతుడయ్యెను.” అని మిక్కిలి విలపించెను. అంతనారా
జిఆశ్చర్యముతో “యేమి! మునివర్యా! ఇందులకేనా
మిరింతఃకఃఖించుట! నలుచెసలనుండి వచ్చుబాటసారు
లందఱొక సత్రమునఁ గూడి కొంతకాలము గలసియుండి

తిరిగి యెవరితోనను వారుపోవుచుందురు. ఈప్రపంచమే యొక గొప్పసత్రమువంటిది. జీవులందఱును మోక్షపురికి బోవుచు మార్గమధ్యమం దీ సత్రమునందుగలసి తమతమకార్యములంజేసుకొని తిరిగి తమతమదారులం బోవుచుందురు. ఇందు దుఃఖించుటకు గారణము గాన్పించుట లేదని శాంత చిత్తముతో నుండెను. ఈమె మనోస్థైర్యమునకు ముని దిగ్భ్రమచెంది రాకొమరుని భార్యచెంతకు వెళ్లి “అయ్యో తల్లీ! యిట్టిదుఃఖివార్త నేనెట్లు చెప్పుదును! పిడుగువంటియా పాడువార్త నీ వెట్లుభరింతువో గదా! అమ్మా నీవు స్వయం వరమంగువరించిన నీమనోహరుడు పులిసోటబడి మృతినొందెను. ఇవిగో వానిరక్తబట్ట” లని చెప్పి కడుపుబ్బ నేడువసాగెను. అంతనామెనవ్వుచు “ఓహో ఋష్యో త్తమా మీవంటితపోధనులు కారణములేకయే యింతదుఃఖించుటఁ జూడనవ్వు వచ్చుచున్నది! వేఱు వేఱుడవుల యందుఁ బెరిగినచెట్లకొమ్మలు నదీప్రవాహమునఁబడి యొక చోటఁగలసి యొకచోటకు తుదకు మహాసముద్ర

ములోఁ గలియునట్లు మానవులజీవయాత్రకుడ నింతటిదే
 గదా! శాంతింపు" డని యోదార్చెను. అప్పుడాఱుపి
 ఆహ! నిజముగ వీరందఱు మోహజిత్తులే" యిఁకవీరిని బరీ
 క్షింప నవసరములేదని తెలిసి తానుబన్నిన మాయనాట
 కము యొక్కరహస్యమును వెల్లడిచేసి రాజకుమారుఁడు
 నుఖింబునఁ దనయాశ్రమమందున్నాఁ డనిచెప్పెను. అప్పు
 డువారందఱు నీకుభవార్త కినుమంతయైన సంతసించక
 నిచ్చులులై యుండ వారందఱికి నొక్కనమస్కారము చేసి
 శిష్యుముగఁ దనయాశ్రమమునకు జని యాబాలనితో
 "అయ్యా! బాలకా, నే నేమని చెప్పుదును. ఈదుఃఖవార్త
 నీక్కాఱుంగఁజేతు! నీరాజ్యమంతయుఁ బరరాజాలపాలై
 నీతల్లిదండ్రులు, భార్యమిత్రులు, నాదుష్టరాజు క్రూరభిష్ట
 మునకు బలియై నీకోటయంతయు దగ్ధమై పోయినది.
 అయ్యా, యెంతకష్టము! యెంతకష్టము! అని దుఃఖించెను.
 ఈధయంకరవార్తల కామోహజిత్తునిముఖ లేజము కొం
 చమైనను మార్పుచెందక శాంతముతో నిట్లుబల్కెను.

“ఓచునివర్యా! రాత్రివేళ గలలోదాసు జూచినవన్నియు
సత్యమనినమ్మి వాటికై పరితపించుటకంటె నజ్ఞానముక
లదా? ఈరాజ్యము, ఈసంపదలు ఈభార్యబిడ్డలు, ఇవియు
న్నియుఁ గలవంటివేమిమా! ఎప్పుటికిని నిత్యమై, నలనరహి
తమై నిత్యానందదాయక మైనపరబ్రహ్మమొకటియే సత్యము
గాని యివంతయు సత్యముకాదు. దీనికైదుఃఖించుట
యెంతవృత్తితనము! అనిచెప్పి నిశ్చలములోనున్న యాబా
లుని గౌగిలించుకొని “ఓహో యేమినాభాగ్యము, మీవం
టినిశ్చలజ్ఞానులవర్చనంబుచే బావమండనైతి” నని తాను
జేసినపరీక్ష నంతయు విస్తరించి చెప్పెను.

91 వ కథ.

భక్తాగ్రేసరుండగు ‘కలీందాసు’ మూడుదినములనుండి
యన్నముదొరకనికతంబున మిక్కిలియాకలి గొనియుండ కెచ
టనో యొకయెండినరొక్కయొక గొంచమునీయియు! సంపా
దించి భుజించుటకై మోడ్చునియుండఁగా వింతలో నొక
కుక్క యారొక్కెను దీసుకొని పారిపోవుచుండెను

అప్పుడు కడీరు ఓస్వామి! గొట్టెయొండియున్నది. కడుపు
నొప్పివచ్చును. నేతిలో మంచుకొని యారగింపు" డని
యా కుక్కవెంట, నేతిగిన్నెఁ బట్టుకొని పలు గత్తెను.

92 వ కథ.

'కుక్కారాం' అనుభక్తునిచెంత కొక స్త్రీకచ్చి మృతి
నొందిన తనకిల్లను నెదుటఁజెట్టి బ్రతికించుడని యేడ్చెను.
చెంతనున్నజను లామెనుజూచి ఓసీ, పిచ్చిదానా, నీపిల్లను
బ్రతికించుటకుఁ దుక్కారాంస్వామి యొద్దనమృత మున్న
దనుకొంటినాయేమి?" అనిపరిహసించిరి, అమాటలు ఆపర
మభాగవతోత్తముఁడు విని ఓభక్తులారా, శ్రీహరినామా
మృతమకన్న నమృతము మజ్జియొకటికలదా"? యనిభగవ
న్నా మోచ్చారణ చేసినంతనే యాశవము తిరిగిబ్రతికెను.

93 వ కథ.

కాంతస్వరూపుఁ డగుకర్ణునితోడలపైఁ దనగురువు కిరస్సు
నంచి నిదురఁబోయి లేచినపిమ్మటఁ గర్ణునితోడలనొంది
రక్తధారలు కారుచుండఁ జూచి విస్మయమొంది ఓశిష్య

గత్తుకూ, సీతొడలనుండి రక్తప్రవాహములాటకు గారణ మేమని యడిగెను. అందుల కౌశాంతమూర్తి “దేవా, మీరు నాతొడలపై నిదురించునమయమున నెద్దియో యొక పురుగు నాతొడలను దొలుచుచుండెను. దేవరవారికి నిద్రాభంగముగలుగు నేమోయని బాధనుసహించి కదల కయ్యుంటి” నని జవాబు చెప్పెను.

94 వ కథ.

భానుదాసుఁ డనునొకభక్తుని కుటుంబసంరక్షణార్థమై యాభక్తునిచే వానిహితు లొకబట్టలయంగడిని పెట్టించిరి. ఆయంగడికి విలువయైనవస్త్రములను గొనవచ్చువారి కీభక్తుఁడు షటిజనులారా, రోతయగుశరీరమునకు మంచినస్త్రములను గోరుట, పుండుమీదఁ జుట్టుటకుఁ గనకౌంబరములను గోరునట్లుండును. మీరెంతమంచినస్త్రములచే శరీరము నలంకరించినను లోపలనుండు మలమూత్రరక్తాదులకు నూర్చుకలుగదు. ఈవస్త్రముల కిచ్చుద్రవ్యముచే భగవంతుని బిడ్డలగు దీనుల కిచ్చుటవలన మీకిహపరసుఖములు

గలుగును" అని హితోపదేశము చేయుచుఁ దనవద్దకు వచ్చు బేరగాండ్లను బంపివేయుచుండెను.

95 వ కథ.

ఒకనాఁ డొకప్రదేశమున నన్నిమతములలో నుండెడి ప్రాముఖ్యులును మతచర్చ చేయుచుండిరి. అప్పుడు శివను తస్తుఁడు శివుఁడే దేవుఁడనియు, శివునికంటె నితరదేవతలను సారాధించువారు పాపకూపమునఁ బడెవరనియు, విష్ణుమతస్తుఁడు శ్రీమహావిష్ణువే భగవంతుడనియుఁ గ్రీస్తు మతస్తుఁడు యేసుకంటె నస్యచైవము లేడనియు నిటందఱు వాదించుకొనుచుండిరి. అప్పుడొకజ్ఞాని వారియజ్ఞానమును గ్రహించి శివమతస్థునితోఁ "నీవు శివుఁడేదేవుఁ డనిచెప్పుటకు శివుని జూచితివా"? యనెను. విష్ణుమతస్థుని "నీవు విష్ణునిజూచితివా" యనియడిగెను. ఇదేవిధమున నన్నిమతస్థులవారిని బ్రక్షించ నందొక్కరును చాముచూచియుండ లేదని చెప్పిరి. అంతట నాజ్ఞాని "అయ్యలారా, మీవివాదము లిందుచేతనేకాని నిజముగ భగవంతుని జూచిన

చాకి నెట్టివివాదములుండ" పనిచెప్పి వారివివాదములను మాన్పెను.

96 వ కథ.

ఒక ఘోరకర్కసి తనయాహారార్థమై జీవతలను భక్షించుచుండెను. ఇంద్రుడు మిగులభయము గలవాడై యిట్టియాపదనుండి జీవతలను రక్షింపుమని భగవంతుని వేడఁగా నాదయామయఁడు “ఓయింద్రా దధీచియను మద్భక్తుం డొకఁడు ఏకాగ్రచిత్తుడై తపమాచరించుచు న్నవాఁడు. అతనివెన్నెముక యారక్కసికి ముట్టించినమాత్రముననే యారక్కసి మృతినొందును” అనిచెప్పెను. కాని యింద్రుడది తనకట్లు లభ్యమగునాయని మిగులజింతాక్రాంతుడై యామునివద్యునిచెంతకుఁబోయి యీ సంగతినంతయు విన్నవించెను. అప్పుడామునిశ్రేష్ఠుఁడు “అహ! యంతస్వల్పమునకై మీరింతచింత నొందనేల? ఈ శరీరము పరోపకారార్థమేగదా ఇదిగో నావెన్నెముకను దీనుకొం” డని తాను బ్రాణత్యాగము చేసెను.

97 వ కథ.

పారసీక దేశముం దొకపట్టణంబున “రవియా” అను నొకగొప్పభక్తుడుండెను. అతఁ డొకానొక సమయముందు మిక్కిలిబాధకర మగువ్యాధివేఁ బీడింపఁ బడుచుండ “మూలీక్” “హస్సేన్” అనునిద్రకు తత్వవేత్తలు వానినోదార్చవచ్చిరి. అందులో “హస్సేన్” అనువాతఁడు “రవియా” యొక్కయాపదకు మిగులఃఖించి యతనితో “ఓరవియా, నిజమైనభక్తి గలవాఁడు భగవంతుఁడు విధించిన దండనలను గన్తుమనక మిక్కిలియోర్పుగలిగి యనుభవించవలె” ననిధైర్యము చెప్పెను. అంత “మూలీక్” యెక్కువ జ్ఞానము కలవాఁ డౌటచే “ఓభక్తాగ్రేసరా, భగవంతుఁడు మనకు విధించినదండనలనోర్పుతోడ ననుభవించుటయే కాదు, వానిని సంతోషముతోడ ననుభవించవలె” నని పల్కెను. అంతభక్తకీర్తనామణి యగునారవియావారి కింకను జ్ఞానము కలుగ లేదని గ్రహించి “ఓప్రియస్నేహితులారా” భగవంతుఁడు భగవంతుఁడు తనను దండిచె

ననియే తలంపడు" అనిప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

98 వ కథ.

పూర్వకాలంబున గొంతలు మునుషులు భగవద్దహి
మను బూర్తిగఁ జెలిసికొనవలె నని యిచ్చ గతిగి నీర్మకా
లంబు తపంబు చేసిరి. ఇట్లు నూరుసంవత్సరములు తపం
బొనర్చివడిదపఁ గండ్లు తెరువఁగ నే భగవంతుడు వృద్ధ
బ్రాహ్మణరూపంబున వారిచేత నగుపడి యీ తాపసులారా,
మీ రెందుకై తపంబుచేయుచున్నా" రని యడుగ వారు
“మేము భగవద్దహిమను జెలిసి కొనుటకై తపస్సు చేయు
చున్నా" మనిరి. అంత భగవంతుడు అత్యైవ భగవద్దహి
మను జెలిసికొంటిరా" యని ప్రశ్నించ “మే మింక నలు
మాత్రమైనను జెలిసికొనలే" దని చెప్పి తిరిగి తపంబు చేయఁ
బ్రారంభించిరి. ఇట్లుమఱియొకనూరుసంవత్సరములు నిశ్చల
తపంబు చేసి కనులు విప్పినతోడనే తిరిగి భగవంతుడు
పూర్వమువలెనే వ్రత్యక్షమై “ఓ తపోనిష్ఠాగరిష్ఠులారా,
మీ రిప్పటికైన భగవద్దహిమను జెలుసుకొంటిరా" యని

యడుగ “మే మిప్పుడు కొంచము తెలుసుకొంటి” మని చెప్పి తిరిగి తడవు సేయక తపంబున మగ్నుడైరి. ఇట్లు వారు ఆశువంశలసంవత్సరములు ఘోరతపంబు చేసి కనులు తెరచినప్పుడెల్ల భగవంతునిచేబ్రహ్మింపఁ బడుచుఁ బ్రతీ సారియు “మేము పూర్వముకన్న నెక్కువగాఁ జెలుసు కొంటిమి అని చెప్పుచుఁ గడపట ఇప్పుడు మేము తెలుసు కొంటి” మని చెప్పిరి. అందుకు భగవంతుడు “ఏమని తెలుసుకొంటి” రనియడుగ “ఆమహామహునిమహిమను బూర్ణముగ జెలుసుకొనుట కెవ్వఁకిని సాధ్యము కాదని తెలుసుకొంటి” మనిచెప్పిరి. అది విని భగవంతుడు మిక్కిలిసంతోషించి “ఆహా మీరే భగవంతుని నిజముగా జెలుసుకొన్నవార” లనిచెప్పి తననిజరూపమును వారలకుఁ జూపి యంతర్ధానుం డయ్యెను.

99 వ.కథ.

ధర్మరాజులవారి నిండుఁడు స్వర్గమునకు సళరీరునిగాఁ దీసుకొనిపోవుచుండ మార్గమధ్యమందు నరకములో మహా

పుణ్యవంతులును, సకలసద్గుణసంపన్నులు సగుతననలుగురు సహోదరులును, ఒలివ్రతాశిరోమణి యగుద్రౌపదియుఁ గాన్పించిరి. పిమ్మట సకలభోగములకు నునికిపట్టుగుస్వర్గము నకుఁ బోవ నచ్చట నతిదుర్భాగ్యు లగుదుర్యోధనాదులు గాన్పించి, నిదేయివిపరీతము? యింతకంటె నన్యాయ మెంతైనఁ గలదా? యని ప్రశ్నించి, ఇంద్రుఁడు “ధర్తరాజా, పుణ్యోలురు స్వర్గసుఖముల ననుభవించుటయును, బాపులు నరకబాధల ననుభవించుటయును న్యాయమే. కాని దుర్యోధనాదు లణుమాత్రపుణ్య నూచరించిరి. కావున వారలు ణుమాత్రము స్వర్గమునం దుండి పిమ్మట వారి యసంతము లగుపాపములకు ధూర మగు నరకమున నిత్య నివాసము చేయుదురు. మఱియు నీసహోదరులును, భార్యయుఁ గించిస్తుమాత్రముపాపము నాచరించిరి. వారలే కాదు నీవుకూడ పాపలేశమును చేసితివి కావుననే నీకును యమలోకదర్శన మయ్యెను. ఇంక నీవును నీభార్యయు సహోదరులును స్వర్గమున నిత్యము నుండఁ గల” రని చెప్పెను.

100 వ కథ.

ఒకయోగి సముద్రతీరమునందుఁ గూర్చుని భగవంతుని మహిమను బూర్ణముగఁ జెలియఁగోరి దీర్ఘతప మాచరించుచుండెను. ఇట్లు నేక సంవత్సరములు ఘోరతపస్సు గావించి యొకనాఁడు కండ్లుదెరచి చూడఁగా నొకబాఁలుఁడు దోసిలితో సముద్రజలమును దీసి నావలఁ బారబోయుచుండెను. ఇట్లు దినమంతయుఁ గవ్వ మనక చేయుచుండుట యాముని చూచి “ఓయీబాఁలకా నీ వేమి చేయుచున్నా” వని యడిగెను. అప్పు డాబాఁలుఁడు “స్వామీ, సముద్రము నుండి జలమంతయు నావలఁ బారబోయుచున్నా” నని చెప్పెను. అంత నాయోగి “ఓ బాఁలుడా నీ కేమి పిచ్చి పట్టినదాయేమి? సముద్రజలమునంతయు నావలఁ బోయట కెవరితరము?” అని చెప్పి నాబాఁలుఁడు నీవు భగవత్సహిమను బూర్ణముగఁ జెలుసుకొనుటకుఁ బ్రయత్నించుటకన్న నేను బూనివకార్యము పిచ్చి యగునా?” అనిచెప్పి యదృశ్యుఁడయ్యె.

101 వ కథ.

ఒక బ్రహ్మసమాజమును శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస
చెంతకువచ్చి స్వామి "మీ రెప్పుడు చూచినను మేల్కా-
నియే యుండును. మీకు నిగుర యేల పట్ట" దని యడి-
గను, అందులకొపరమహంస "అయ్యో యొకనొంగ
వానికి దనయింటిసరక్కనే గొప్పధన మున్న దని తెలిసిన
పిదప రాత్రింబగళ్ళు నాచోరునిచిత్తమంతయు దానిమీదనే
యుండి, యాధనమంతయు దనకెట్లుంభయ మగునా యని
పరితపించుచుండ్రుసకము పోనేరదు. అదేవిధమున
సచ్చిదానందస్వరూపుఁ డగుభగవంతుఁడు మనచెంతనే
యున్నాఁ డని దృఢముగా నమ్మినవా డాభగవంతునిఁ
గాంచువరకుఁ బరితపించుచు నిద్రాహరములుసహితము
మొచ్చియుండు నని జవాబు చెప్పెను.

102 వ కథ.

ఒకరాజు మిక్కిలిమర్దాంగుడై ప్రజాపంరతుణ చక్కగఁ
జేయకుండుటచే బ్రజలం దతొకనాడు ఆయధపాణులై

రాజుమీఁదకు దండెత్తివచ్చిరి. రాజు యాయుషద్రవమునకు
 సింధుఁడు గావండుటచే మిగుల జితాక్రాంతుడై యుం
 డెను. సకలసద్గుణిలుండగు నారాజుకుమారుఁడు ఇదం
 తయు నెఱింగి తండ్రిచెంతకుఁ బోయి “తండ్రి, మీరు
 చింతించవలగు. నేబోయి శత్రువులను జయించి వచ్చెద,
 నెలవిందు” అని వేఁడెను. అంతనారాజు “అయ్యో
 కుమారా, యిప్పు డేమిగతి, యింతిక్కుములో నాపైన్య
 ములు కూర్చు టెట్లు!” అని నిట్టూర్పులు విడువ నా భాగవ
 తోత్తముఁడు “నాయనా యీస్వల్పపనికి పైన్యములు
 కావలయునా, యిదిగో నేనొక్కండనే పోయి నీశత్రుల
 నోడించి వచ్చెద నాసామర్థ్యము చూడు” మని వేవే
 గుత్తిము నెక్కి దండెత్తినవారలయొద్దకు బోయెను. రాజు
 కుమారుఁ డొంటరిగా వచ్చుటఁ జూచి దండెత్తివచ్చినవార
 లందఱు నాతనిచుట్టును జేరిరి. అప్పు డాయుషరాజు
 వారిని సంతోషముతో నెదుర్కొని, వారి యాగ్రహము
 నకుఁ గారణ ముడిసి, వారినిప్రియవచనంబులచే శాలింపఁ

జేసి, వారికష్టసుఖములు తాను జూచుచుండు నని యభయ మొసంగి వారిని సంతోష చిత్తులంజేసి వారివారిగృహము లకుందిరిగి పంపివేసెను. పిమ్మటఁ దండ్రీచెంతకుఁ బోయి తాను విరోధుల నందజేసి జయించితి ననిచెప్పఁగా రాజా శ్చర్యమునొంది “బంటరిగా నింతటికార్యము నీ వెట్లుచేసితి వని యడిగెను. అప్పు డాచార్యుడు ‘తండ్రీ యెటువంటి శత్రుసైన్యమునైనను త్తణమాత్రమున జయింపఁ గలుగుత్రే మాస్త్రమును బ్రయోగించితి’ నని తాను జేసినకార్య మంతయుఁ జెప్పి రాజును సంతోషునిగాఁ జేసెను.

103 వ కథ.

ఒకానొకమనిషి భగవంతునిఁ జూడఁ దలంచి యాసేతు హిమాచలపర్వతము నున్నక్షేత్రముల నన్నింటిని దర్శించి తుదకు భగవంతునిఁ గనఁజాలక విసుకు చెంది యొకచెట్టు క్రిందఁ గూర్చుని చింతించుచుండెను. అప్పు డొక బాలుఁడు అక్కడ నిసుకలో నెద్దయో పెదకుచుండుటఁ గాంచి “ఓ బాలకా నీ వేమిపెదకుచున్నా వని యడిగెను.

బాలుడు “అయ్య మామింటిలో నొకనూదిని బారవైచితి. దానికొక్కై పెదకుచున్నా నని చెప్పెను. అంత నామనిషి పకపక నవ్వి “ఓ బుద్ధిహీనుడా మీయింట బార వైచిన నూదిని ఇక్కడ పెదకిన నెట్లయ్యకునో” అని చెప్ప నాబాలుడు “నీహృదయమం దున్నదేవుని కొఱకు నీవు దేశదేశములు వెదకినట్లు లేదా?” యనిచెప్పి అంతర్ధానుండయ్యె.

104 వ కథ.

పూర్వ మొకరాజు తనపట్టణమున రాత్రివేళలందు గన్పి తిరుగుటకై, యొకతలారిని నియమించెను. ఒకనాఁ డాతలారి కెద్దియో కార్యంతరనిర్బంధ మండినందున యూరి ప్రక్కపాలములో శయనించి యున్నయొకజ్ఞానిని బట్టి తెచ్చి తనడప్పును వానిమెడకుఁ దగిలించి, నిద్రించుచున్న మనుష్యులను మేల్కొల్పి జాగ్రతగా నుండునట్లు సాటిం చుటకైనియమించెను. అంతటనాజ్ఞాని డప్పువాయించుచు నుండునందుఁ దిరిగి యిట్లు మేల్కొల్పిపెను,

మొదటి జామున.

లోకమందు జన్మలందరు నాశచేత బద్ధులై దుఃఖముల
పాలగుచున్నారు. ఆహ! దినదినము నాయుర్దాయము
క్షీణించుచున్నది సుమా, బ్రాత్ర! బ్రాత్ర!

రెండవ జామున.

ఈసిరిసంపత్తులును నీజీవితములును క్షీణికములు. నిర్ద
యుఁ డగుయముఁడు కాచుకొని యున్నాఁడు సుమా,
బ్రాత్ర! బ్రాత్ర!

మూడవ జామున.

తల్లిదండ్రులు బంధుమిత్రులు, ధనధాన్యములు ఎప్పటి
కిని స్థిరముగానుండవు. గాన బ్రాత్ర! బ్రాత్ర! యనియు
నాలుగవ జామున.

దేహ మనెడిగృహమునందు, కామక్రోధము లనెడి
దొంగలు బ్రవేశించి జ్ఞానమనెడిరత్నమును దొంగలించ
వేచి యున్నారు గావున బ్రాత్ర! బ్రాత్ర! యనియు
సాటించెను,

105 వ కథ.

ధర్మరాజులవా రశ్వమేధయాగము చేయనపుడు కృష్ణు డ్దను లిరువురు శశ్వసంరక్షణార్థమై వెంటఁ జరిరి. ఇట్లాయశ్వము దేశదేశములదిరుగుచు మయూరధ్వజమహారాజు దేశమునకుఁ బోయినప్పు డారాజు దానిం బట్టుకొనెను. అప్పుడు మహాకూటం డగు అర్జునుఁడు వానిపై నాగ్రహమున బాణవర్షమును గురిపించి మయూరధ్వజుఁడు నివాస మాశ్రమింబున వాటి నన్నింటిని స్రుంచి యొక్కబాణంబున వర్జనుని మూర్ఖిల్లఁజేసెను. అప్పుడు భువనైకరక్షకుం డగు శ్రీకృష్ణుఁడు చక్రమును గిరగిరఁ ద్రిప్పుచు నారాజుపై సింహమువలె నురుకఁ బోవుచుండఁ గా మయూర ధ్వజమహారాజు, కృష్ణా! కాంతిల్లుము నే నెవండనైనది గుర్తించకుం టివి. ఇదిగో దీనిని గైకొనుమని యొక్కబాణము గొట్టగా యాదేవదేవుఁడు గహితము శేలపైఁబడెను. కాంతరడనైన పిచ్చుట వర్జనుఁడు మూర్ఛనుండిలేచి తనయపజయమునకు మిక్కిలిచింతిల్లి యాగ్రహముతోఁ బండ్లు పట్టపట్ట గొరు

కుచు గాండీవమును జేరి బూని మయూరధ్వజాఃకొఱ
 క్రిటునటు చూచుచుండఁ బరమాత్మ స్వరూపుండగు శ్రీకృ
 ష్ణభగవానులు “ఓ యర్జునా, యేల యింతయాగ్రహము
 నీవు మయూరధ్వజాని జయింపజాలవు. కారవులనోడించి.
 నట్లునుకొంటి వేమో? నీ గాండీవ మాతనిపై నిష్ప్రయోజ
 నము సుమా, శాంతిల్లు” మనెను. అప్పు డర్జునుఁడు మిగుల
 నాశ్చర్యముచెంది “నా గాండీవము నిష్ప్రయోజన మైనచో
 నీచక్రముయొక్క సామర్థ్య మేమయెను” అని నుండ
 హసించుచేసెను. అందుకు శ్రీకృష్ణస్వామి “అర్జునా
 మయూరధ్వజుఁడు నాప్రియభక్తుఁడు అట్టిభక్తునిపై నాచి
 క్రము పోఁజాలదు. నేనుభక్తవత్సలుండ ననుకూట మరచి
 తివా? భక్తులయభీష్టమును నెఱవేర్చుటయే నాపనిసుమా?
 లేకున్న ముల్లోకములు కలసి వచ్చినను నాయాగ్రహభ్యా
 లకు భస్మీపటలము గానా యని చెప్పెను.

106 వ కథ.

మయూరధ్వజమహా రాజుయొక్క. భక్తియు దాత్పత్య

మను శ్రీకృష్ణుడర్హమనికఁ జూచవలెనని యిద్దరును బ్రాహ్మ
ణవేషములుదాల్చి యారాజుచెంతకుఁ బోయిరి. అప్పుడా
భక్తాక్రేసరుండు మిగుల శారముతో వానినావరించి
బంగారుపట్లములనిండి ముఱులను నింపి వారియెదుటఁ బెట్టి
స్వీకరించుఁ డని ప్రార్థించెను. అప్పుడు మాయానాటక
నూత్రధారుఁడగు శ్రీకృష్ణుఁడు మరయొక మాయానాటకము
నున్న యిట్లుజవాలు చెప్పెను. రాజా, యీధనము నాకే
ల? నాకొక్కఁడే కుమారుఁడు కలఁడు అతని నొకసిం
హము పట్టుకొని యాద్యుకొని పోగానే నామృగరాజును
నాపుత్రునికడుఁగ మని ప్రార్థించితి. అప్పు డాసింహము
“రాజా నీవు మమూరధ్వజ మహారాజు డేహము రెండు
మడకలుగాఁ గోసి కుడిపార్శ్వము నాకిచ్చినయెడల నీకుమా
రుఁ డిడిసింతునని చెప్పినది. నామాటలయం దనృతములేదు.
కావలెనన్న నాతోరండు. శేబలికనపట్కు లన్నియు నిజ
మేయని మీకుఁజూపించెన కాన నోపుణ్యకీలా నాకుఁ బుత్ర
భిక్షుము పెట్టి నన్నురక్షింపుఁ డని వేడెను. అప్పు డాపరసు

పాపనుఁడు మిగుల సంతోషముతో అహ! నేడెంత నుదిన
మునే భన్యఁడ నైతిని. నాకు జన్మసాఫల్య మయ్యె
నాశరీరము నేఁడుగదా పటోపకారార్థమై వినియోగపడు
చున్నది. అని లేశమైనను శంకించక మిగుల నానందముతోఁ
డనదేహమును వారి కర్పణచేసెను.

107 వ కథ.

మయూరధ్వజునిఁ బరీక్షించుటకై వచ్చిన కృష్ణార్జును
లచుహారాజుదేహమును రెండుముక్కలుగాఁ గోయుట
కారాజభార్యను బుత్రుని నియమించి శిరస్సుపై రంపము
నుంచి కోయుటకుఁ బ్రారంభించిరి. తల కొంచెము తెగిన
విచ్చుట నారాజు నెడమకంటినుండి కన్నీరు గారు చుండగాఁ
గృష్ణుడుచూచి “ఛీ యిట్టిదానమునాకేల, ఏడ్చుచు నిచ్చిన
దానము నేనొల్ల” ననికెప్పి పెడలుచుండెను. అది యాచు
హారాజు చూచినవాఁడై యాబ్రాహ్మణులతో “ఓ ధూను
శోత్తములారా! మీరిట్లు చేయుటకు నే నేమియపరాధము
చేసితిని. బాధచేతఁ గాని యిట్టిదానము మీకిచ్చితిని

గాని నే నేడ్చుటలేదు. అట్లయిన నారెండుకండ్లనుండి యొక గన్నీరు గారవలెగదా; దయచేసి వినుండు. నాకుడి భాగము మీవంటిమహానుభావులకు దానముగా వినియోగ పడి యెడమభాగము వ్యర్థమై పోయెనుగదా. నాకేమిగతి యని యెడమకన్నేడ్చుచున్నదే గాని మఱియొకటికాదు” అని చెప్పగా నప్పుడు భగవంతుఁ డాతనిభక్తికిమెచ్చి తనవిజస్వరూప దర్శనంబుచే నాతని ధన్యంజేసి యర్జునుని సంశయముదీర్చి వెడలిపోయెను.

108 వ కథ.

మహాభక్తుండగు మహమ్మదునికంటినుండి యొక నాఁడు కన్నీరు కాల్యలై పాటుచుండెను. వారికివ్యూలు దీనిం జూచి భిన్నులై “స్వామీ మీరింతగా దుఃఖించుటకుఁ గారణమే” మని యడిగిరి. అప్పు డాదయాసముగ్రుండు “ఆయ్యో మనుష్యు లద్వితీయానందము నిచ్చు భగవద్భక్తిని విడనాడి తుచ్ఛములగు ప్రాపంచకసుఖములకు లోనై పడరానియిడుములఁ బడుచున్నారు. వారికెన్నివిధముల

బోధించినను వారిమనసునకుఁ బట్టకున్నది. వారియజ్ఞానమును దలఁచినకొలఁదిని నాకు దుఃఖము కలుగుచున్నదని పిప్పిరి.

109 వ కథ.

అనూకుపరు లైనకొందఱు దుర్గాదులు శ్రీవేదాంతదేవులవారిని నగౌరవపఱచుట కొకనాఁడు వారియింటి గుమ్మములోఁ తలకుఁ దగులునట్లు పాతచెప్పలను గట్టిరి. అప్పుడా మహనీయుఁడు తనశిరస్సున కవిలాకినంతనే కొంచిమైనను వినారించక యిట్లుపలికెను. “ఈప్రపంచమందు ముక్తికొఱకుఁ గొందఱు కర్తమార్గమును, గొందఱు జ్ఞానమార్గమును వాశ్రయింతురు. కాని నేను హరిదాసుల పాదరక్షలను సదా నాశిరస్సున కద్దుకొనుచు భక్తిమార్గము నవలంబించెదనని మహదానందమునఁ బలికినంతనే యీపాపకార్య మొనరించిన దుర్గాదులు సిగ్గుపడి పశ్చాత్తాపము నొంది వారిశరణు జొచ్చిరి.

110 వ కథ.

దరిద్రముచేఁ గృశించుచు, వృద్ధాప్యముచే గజగజ

వణికుడు చున్నయొక మానవుని శ్రీబుద్ధుని వాసులు చూచి
 “నాయనా, యీజీవయాత్ర నీకట్లున్నది” యని యడి
 గెను. అందుకొరకు “అయ్యా! మనుష్యుడు పుట్టిన
 సోదనే తనకురాజోవు నవస్థలనుగూర్చి కొవు కొను మని
 యేడ్చుచుండును. కొవుననిక నే జెప్పవలసిన దేమున్న
 ది?” అని బదులుచెప్పెను.

111 వ కథ.

శ్రీరంగావధూతలవారి నొకబ్రహ్మసమాజ మతస్థుడు
 “మీకొలము నిట్లువృధా చేయక రోజైన నొకగ్రంథ
 మును జదిపుకొనరాదా యనెను. అంతట రంగావధూత
 “అయ్యా! నాకొక క్షణమైనను సావకాశమే లేకున్నది.
 ఇంక నే జరుపుకొను టెట్లు?” అనిప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.
 అప్పుడా బ్రాహ్మసమాజమతస్థుడు తిరిగి “ఏమీ, మీకు
 సావకాశములేకున్నదా! మీరేమిటని చేయుచున్నారు?”
 అని యడుగ నాబ్రహ్మజేత్తపని లేనిపని యందుఁ బూర్ణ
 దైయమున్నానని జవాబు చెప్పెను.

112 వ కథ.

శ్రీరామానుజుల వారి శిష్యునిభార్య యొకనాటిరాత్రి నిదురించుచుండఁగా గొందఱుదొంగ లామెపడకటిల్లు ప్రవేశించి మెల్లన యామెనగలను దీయుచుండిరి. ఇట్లు కొన్ని నగలను వారు తస్కరించిన పిమ్మట నాపాధ్వీమణి మెల్లనఁ ప్రక్కకు మరలెను. తోడనే వారు భయము చెంది పారిపోయిరి. ఈసంగతినంతయు మఱునాఁ డామెభర్తకుఁ జెప్పఁగా నాపరమభాగవతోత్తముఁ డాగ్రహము చెంది “ఛీ, నీ కింకను భనముపై నాక పోలేదు. వారు నగలను దీయుచున్నప్పుడేల కదిలితివి? పాపమాదరిద్రులు నీనగలలో సగముమాత్రమే తీసుకొనఁ గల్గిరి గదా” యని కోపించెను. అప్పు డాపతివ్రతాశిరోమణి “నాథా కోపించకుదు అదొంగలు నాదేహముపై నున్నయొకవైపు నగలను దీసికొనినపిమ్మట రెండవ వైపునగలుకూడవారు తీసుకొనుటకై రెండవ ప్రక్కకు మరలితిని గాని పాపము వారు భయము చెంది పారిపోయిరి” అని జవాబుచెప్ప నామెభర్త యామె

వైరాగ్యమునకు మిక్కిలి యానందించెను.

113 వ కథ.

శ్రీబుద్ధభగవాను డొకనాఁడు బాల్యమున, వనమునందు విహరించుచుండగా మంత్రికుమారుఁ డగుజేవదత్తుఁ డొక పక్షిని బాణముతోఁ గొట్టెను. అప్పుడది నేలపైఁగూలఁగా దయాసముద్రుం డగుబుద్ధుడు తన కన్నీటిచే దానిమేనంత యుఁ దడుపుచు, దనపట్టునస్త్రముచే దాని రక్తముఁ దుడుచుచు గాయము జెందియున్న యాపక్షినిపురువైన తనహస్తములచే బట్టుకొని యింట్లోకి బోవుచుండగా జేవదత్తుఁ డడ్డగించి, "నేను గొట్టినపక్షిని నీవు తీసుకొని పోవుటకు నీకేమిహక్కు గల" దని ప్రశ్నించెను. అప్పుడాదయామయుఁడు, "దయ యనెడియధికారము చేతను, బ్రేమయనెడి హక్కుచేతను, నీపక్షి నాపై యున్న" దని చెప్పి దానిం దీసుకొని రక్షించి విడిచిపెట్టెను.

114 వ కథ.

ఒకరాజు ధనలక్ష్మిని కనేక సువర్ణరములు తపము

చేసి యెన్నిదినములకును దనమనోభీష్టము నెరవేటనందునఁ దుదకు విసుకుజెంది వైరాగ్యమును బూని రాజ్యమంతయు విడిచిపెట్టి యుక్త్యునునకుఁ బోవుచుండెను. అప్పుడు ధనలక్ష్మీ ఘట్టఘట్టన వచ్చి యెరుటనిలచెను. అప్పు డారాజు “అహ ! నిన్ను గోరినంతవఱకు నీవు రావైతివి. నే నిప్పు డాశారహితుండను నీతో నాకవసరంబే” మని యడిగెను. అందుకు ధనలక్ష్మీ “రాజా నీవింతవఱకు భిక్షుతుండవు గాని యిప్పుడో నీవు నిజముగఁ జిక్రవతివి. నేను బ్రపంచమంతయుఁ దృణప్రాయముగఁ జూచు మహానుభావుల నాశ్రయింతును గాని యాశాబద్ధులగుదరిడ్రుల చెంతకు రానొల్లనని చెప్పెను.

115 వ కథ.

పరివ్యాదేశమునందు ‘సాదీ’ యను నొక కవిశ్రేష్ఠుడు గలడు. ఒక నాటికెల్లవారుజామున సాదీయును నాతని తండ్రియును మసీదునకు వెళ్ళి వైవప్రార్థనలను గావించి తిరిగియింటికి వచ్చిరి. అప్పటిని గొందఱుగురకలుపెట్టుచు

నిద్రించుచుండుట 'సానీ' చూచినవాడై 'తండ్రి' మీ
 మూర్ఖత్వమును జూడుము! ఇంక పెద్ద వారైననుగూడ భగ
 వంతునారాధించక పశువులవలె నించుకొనను జ్ఞానము లేక
 యెట్లు నిద్రించుచున్నాడు!" అని చెప్పగా దండ్రీ "హా
 పుత్రారా యేమని పక్కిలివి! నీవు వేకువజామున లేచి భగవ
 థ్యావముచేసి పరదూషణ చేయుటకంటే నీవును వారివలె
 నింకను నిద్రించుటయే మేల. భగవదారాధన చేయుట
 కంటే బరదూషణయే యెక్కువ పాపము సుమా" అని
 హితోపదేశము చేసెను.

116 వ కథ.

రామకీర్తనామల వారిచెంక కొకనాడు అమృతానీ
 యుని మామయేడ్చుచు, గుండెలుబాదుకొనుచు నతిదుఃఖ
 ముతో వచ్చెను. బహుశంక మగ్నుడైయున్న యాస్వామి
 యాతని దుఃఖమునకుఁ గారణ మడిగెను, అప్పుడాతని
 "అయ్యో యితఃకేమున్నది. కొంపకూరినది. వంశము నాకన
 మైనది. నీమద్దులబిడ్డ నాకస్తికముగ మృత్యువు పాలయ్యె

ను" అని చెప్పి వెక్కి-వెక్కి యేడ్చుచుండెను. అప్పుడా మహానుభావుడు కొంచెమైనను చలించక యద్భుతకాంత ముతో "ఆహా యిందు దుఃఖించుట కేమికారణమున్నది! గాలిపీచుచున్నది. నీరు ప్రభవించుచున్నది. అగ్ని కాల్చుచున్నది. అని చెప్పి యేడ్చువారుందురా? పుట్టినవాడు చచ్చినాఁడని చెప్పటయు నట్టిజేగదా ఇందాళ్ళర్యమేమి?" అని పక్కి యూటించెను.

117 వ కథ.

ఒకనాఁడొకస్వామి వీధిలోఁ బోవుచుండఁగా నొకఁ మహామర్దుదీయుడు చేతితో నొకపారాయిబుడ్డిఁ బట్టుకొని యడేదారిని బోవుచు నాస్వామినిఁజూచి "స్వామీ! జైలుకు కూర్చుండి"ని యడిగెను. అంతనాస్వామి వానిచేత నున్న బోసాను జూపి "ఇదే జైలుకు కూర్చు" మని చెప్పెను.

118 వ కథ.

పూర్వకాలమున నొకరాజు గలఁడు. అతఁడు సదా మైహికసుఖములకు లోనై మదోన్మత్తుడై యుండెను.

అరాజు తనవిసేదార్థమై కొందరు హాస్యగాండ్రును తనకు
 నుంచుకొని వారితోఁ గాలము గడుపుచుండెను. వారందఱి
 టిలో నగ్రగణ్యుఁ డగునొకనికి బంగారుపతకము నిచ్చి
 దానిపై, అవివేకదామోదరశిఖామణి అని చెక్కించెను,
 ఇట్లుండ నొకనాఁడు రాజున కవసానకాలము సమీపించి,
 వ్యాధిగ్రస్తుడై పరుండి యవివేకదామోదరశిఖామణిని
 బిల్వనంపి కన్నీరు గార్చుచు ఓమిత్రమా నేను బోవుచు
 న్నాను" అనెను. అప్పు డాహాస్యగాడు తటామున లేచి
 "స్వామీ గుఱ్ఱపుబగ్గీ కట్టించమందురా" యని అడిగెను.
 అంతట రాజు ఓబుద్ధిహీనుఁడా నేను బోవుస్తలముకుఁ
 బండ్లవీడఁ బో"రని చెప్పెను. తిరిగివాడు "అక్షైనదేవా
 యేనుగ దెప్పించ మందురా" యనెను. రాజు వీనియజ్ఞాన
 మునకు విసుకుచెంది "ఛీ మూర్ఖా యచటకు నేనుగపైఁ
 గూడ బో" రని చెప్పెను. అప్పు డాయవివేకి కొంచెమా
 లోచించి "ఆహా జ్ఞాపకము వచ్చినది. రాజా, పల్లకీతెప్పిం
 చునా" యనెను. రాజువీని మాటలకు మిగుల నచ్చేరువు

నొంది “ఓబుద్ధిహీనుడా! యచటకు పల్లకిపైఁ గూడఁ బోవుటకు వీలుకాదనెను. ఈమాటల కాదామోదరశిఖా మణి విస్తయము చెంది “ఓప్రభువర్యా, మీ కేమితక్కువ! మీరు నడచిపోవునంతటి గ్రహచారమేమి? అని తిరిగి యడిగెను. రాజు మరణావస్థయం దన్నను వీని తెలివి తక్కువకు నవ్వువచ్చి “ఓ పిచ్చివాడా నేనుబోవుచోటకు నడచిపోవుటకు సయితము వీలుండద”నెను. ఈమాటల కాహాస్యగాదు మఱింత యాశ్చర్యమును జెంది “రాజా, మీరు పోవుస్తలము వింతగా నున్నది. మీతో నేనుగూడ రావచ్చునా” యనెను. రాజు మిగుల కోపముతో “ఛీ! నోరు మూసుకొనుము. అక్కడకు నెవరికి వారేపోవరెను. కాని నీవునాతో నెట్లువచ్చెదవురా” అని యడిగెను. అంత నాయవివేకి ఇదేమి విచిత్రము! రాజా మీరు పోయెడిస్తలము బహువిచిత్రముగా నున్నది! అది దయచేసి యెద్దియో నెల విండు” అని యడుగ వారాజు కొంచ మాలోచించి నేమి యుఁ జెప్పఁ జాలక “నాకుఁ తెలియదు” అని చెప్పెను.

ఇట్లు చెప్పినతోడనే నాహస్యగాడు తనబంగారు పతకమును పూడఁ దీసి “రాజా దీనిని మీరే ధరించుట కర్హులు. ఇంత రాజ్య మేలుచు, నింద్రదాదిభౌగముల ననుభవించుచు మీజీ వితములో మీరు తుదకెక్కడకుఁ బోయెదరో దానిని గూర్చి యించుకొనను విచారించు కుండుటకంటె నవివేక ముండురా? కనుక యవివేకదామోఽరకిభావణి యను బిరు దుకు మీరతగుమరు గాని నేనుగాదనిచెప్పి వెడలిపోయెను.

119 వ కథ.

ఒక నాఁడొక బ్రాహ్మణుఁడు బుద్ధభగవానులను జూచి “సోమరివలె నీవు బిచ్చమెత్తి జీవించెదవే? ఏదైన నొక వృత్తి చేసుకొనరాదా” యనెను. అప్పు డామహానుభావుఁ డిట్లు జవాబు చెప్పెను. “ఓ బ్రాహ్మణోత్తమా నేను తున్ని తిని, విత్తునాటితిని. ఇప్పుడది ఫలించినది. దాని ననుభవించు చుంటిని నీవును నావలె దున్ని విత్తు నాటినయెడలనీకును మేరలేనిమాహారము దొరుకును.” అంతట నాబ్రాహ్మణుఁడు “నీయెద్దు లేవి, నీనాగలియేది, నీపాలమెక్కడ యేగింజలు

నాటిలివి?" అని యడిగెను. అప్పుడప్పుహనీయుఁడు
 „నాశ్వాదయమే పాలము, మనస్సే నాగలి, వివేకమే
 కొరడా, ఇంద్రియములే యెద్దులు, బ్రహ్మయే విత్తనము,
 పట్టుదలయే ఎరువు, భక్తియే వర్షము, నిత్యానందమే దీనిఫ
 లము, అది నేను సదా యనుభవించుచుఁ దృప్తుడనై
 యున్నాను. నీవును నావలెఁ గట్టించి శంకృతుడవు కమ్ము"
 అని చెప్పెను.

120 వ కథ.

పరమభక్తుండును, జీకోద్ధారకుండు నగు 'మహమ్మద్'
 ఒకనాఁడు భగవంతునిదర్శనార్థమై స్వర్గమునకుఁ బోయెను.
 అప్పుడూ స్వర్గద్వారము మూసియుండుటచేఁ దలుపు
 గొట్టెను. అంతట లోపలనుండి యొకకబ్బము „నీ చెవ్వు
 డవు" అని వినవచ్చెను. అంతట నామహనీయుడు „నేను
 మహమ్మద్" అని యుత్తరపు చెప్పెను. ఇట్లు చెప్పినంతనే
 „పో పొమ్ము. నీవు నిచటకు వచ్చుట కర్హుడవుగావు" అని
 తిరిగి వివరించెను. అప్పుడు మహమ్మద్ కొంచె మూలోచించి

మఱియొకసారి తలుపు గొట్టెను. అంతట లిరిగి “నీవె
 వ్యవధి వని ధ్వని వచ్చెను. అప్పు డాసక్తుడు “దేవా నీకు
 సీదూతను మానవులకు సన్దర్శమును బోధించి నీ నిజభక్తుల
 నుగా జేయుచుంటిని. నీపాదారవిండిమలను గిమ్మించుటకై
 వచ్చివాడ” నని చెప్పెను. అప్పుడును “నీకు స్వస్థప్రాప్తి
 యింకను గలగలే” యని శబ్దము వినవచ్చెను. మహాత్ముడు
 భిన్నుడై మఱియొకసారి తలుపు గొట్టెను. తిరిగి యదే
 విధమున “నీవెవ్వడవు” అని ధ్వని వచ్చెను. మహాత్ముడు
 “దేవా నీవాసాన దాసుండను” అని జవాబు చెప్పెను.
 తిరిగి “భీషాస్తు, నీ నిజులకు వచ్చుటకు అర్హుడవుగావు”
 అని వినబడెను. ఈసారియుఁ తన మనోభీష్టము నెఱవేఱు
 సంకనఁ చింతాక్రాంతుడై విచారించి విచారించి బాహ్య
 స్పృహతప్పి యింద్రియవిలసము లన్నియు నుడిగి సంకల్ప
 కూమ్యుండై సమాధిసదృశుండుఁ గొంతోడవు మగ్నుడై
 యాండి మహాదానందమున లేచి తిరిగి యొకసారి తలుపు
 గొట్టెను అప్పుడును సజే విధమున “నీవెవ్వడవు” అని

భగవద్వాక్యమును వినినంతనే “నేను నీవే” అని మహా
మృగు ప్రత్యక్షతర మిచ్చెను. అతక్షణమే స్వర్గద్వారము
తెరుచుకొనెను.

121 వ కథ.

శంకరుఁ డొకనాఁడు తనయిద్దరు కుమారులగు గణపతి
సుబ్రహ్మణ్యశిష్యులను బిలిచి “యిద్దఱిలోఁ బ్రపంచము
కలదు ముందెవరు చుట్టివత్తురో వారికి మంచిఫలము నిత్తు
నని చెప్పెను. అతక్షణమే సుబ్రహ్మణ్యస్వామి తన నెమలి
వాహనముపై నెక్కి వాయువేగమునోవేగంబులతోఁ బరు
గిడుచుఁ బోయెను. గణపతి యూరిక తండ్రిచెంతనే
గూర్చునియుండెను. ఇట్లు కొంతకాలము గడిచిన పిమ్మట
సుబ్రహ్మణ్యము భూమిచుట్టును దిరిగి యతివేగంబునఁ దండ్రి
చెంతకు వచ్చుచుండుటఁ జూచి గణపతి మెల్లన లేచి తం
డ్రిచుట్టును దిరిగి “తండ్రి నేనే గల్పితిని, ఫల మొసంగు
ము”ని యడిగెను అంత కిచ్చఁడు, నవ్వుచు “బాలకా
ప్రపంచమంతయుఁ దిరిగివచ్చిన సుబ్రహ్మణ్యమునకుఁ గాక

నీ కట్టు వచ్చు" నని యడిగెను, అప్పుడు గణపతి "దేవా నే నొక్కప్రపంచమునేగాక అన్నిలోకములు సయితము మాయన్నకంటె ముందుగాఁ దిరిగి వచ్చితిని. ఏలయు సమస్తలోకములు నీయందే యున్నవి. నీకుఁ బ్రదక్షిణము చేయుట లోకము లెల్లఁ దిరిగినట్లే గదా" యని చెప్పి యాదేవదేవుఁడు మిగులసంతసించి ఫలమును గణపతికి యిచ్చెను.

122 వ కథ.

సకలసద్గుణసంపన్నుడై తపోనిష్ఠాగతిః, దైవ యోగ మనిపుంగవుని లోకగిహ్యుఁడు గలఁడు. అగిహ్యుఁడనుదినము తనగురువునకు మిగులభక్తిశ్రద్ధలతో నుపచారము చేయుచుండెడివాఁడు. ఇట్లుండ నొకనాఁ డొక హఠయోగి యాగిహ్యునిఁ జూచి "ఓయీ! నీ పెంతబట్టివాఁడవు, గురువున కేమికలియు నని వాని నాశ్రయించితివి? వాఁడెందుకును బనికిరానివట్టి మోహి. నావలె వాఁడు నీళ్ళపై నడువఁజాలఁడు. అట్టి తెలివిహీనుడగు పరమనీచుని నాశ్రయించి

నీకాలమంతయు కర్మము చేయుచుంటివి గదా" యనినను
కనాథుడు మిగులకాంతవచనముతో "అయ్యా మీరు చెప్పి
నమహిమలు వారు చేయకున్నను, సంతకంబై వేయిరై
ట్లత్కృష్టమైన మహిమ వారియొద్ద నుండుటచే వారి
నాశ్రయించితి" ననెను. తమూటల కామోగి యాశ్చ
ర్యము చెంది "అహా యామహిమ యెన్నియో కొంచము
నాకుఁ జెల్లు మని కోపమునఁ బల్కెను. శిష్యుడు
"అయ్యా గర్వము, పరదూషణ, క్రోధము మొదలగుదుర్గుణ
ములు వారియొద్ద పెదకేసను గాన్పించవు. ఇంతకన్న నెక్కువ
మహిమ కలదా?" యని చెప్ప నాయోగి తనదుర్గుణంబు
లకు నిగుడడి యూరకుండెను.

12వ కథ.

ఒకజ్ఞాని బజారునఁ బోవుచుండఁగాఁ బురజనులు
బాడనచ్చిరి. కొందఁ జాయనకుఁ బట్టుకొని, ముతఁ గప్పిరి.
కొందఁ యాభరణములచే నలంకరించిరి. కొందఁలు పూలచే
రమల వేయుచుండిరి. ఇదంతయు నాథుడుచూచి

ఒకానొక కల్యాణకార్యరూపుండగు భగవంతుని చేతుల
కాభరణములేల, కాళ్ళకు నగ లేల, యాదివ్యయంశశ్య
రూపునిదేహమానకుఁ బట్టు వస్త్రము లేల" యని నవ్వుచుఁ
బల్కెను ఈపుత్రాంతమంతయు రాజాకుఁ చెలసి
“బేరా, యాకపటసాధువు తాను భగవంతునిగా భావిం
చుచున్నాఁడుగా! ఇట్టిఘోరపాతకునిశరణు నాయెవఁడు నే
భండించుఁ డని యాజ్ఞాపించెను. తక్షణమే యాజ్ఞానిని బం
ధించి రాజసాన్నిధ్యమున నిలువఁ జెట్టి, తలొక ఖడ్గము
పైకెత్తి తల నయకఁ బోవుఁమయమున నాసాధువు “ఆగు
ఆగు, రాజా మిమ్ముల కొన్నిప్రశ్నల నడిగెద. వాటికి బ్రత్యు
త్తర మిచ్చి పిమ్మట మీపని కొనిం” డని చెప్పెను. రాజం
డుల కంగీకరించెను. అప్పుడు సాధువు “రాజా! యీ
ప్రపంచ మెవ్వరిది?” అనియడిగెను.

రాజా :— భగవంతునిది.

సాధు :— ఈనూర్య చంద్రాక్షు లెవ్వరిది?

రాజా :— భగవంతునిది.

సాను:— ఈ యన, తకోటి జీవరాసు లెవ్వరివి?

రాజు :— భగవంతునివే.

సాను:— ఈశరీరము లెవరివి?

రాజు :— భగవంతునివే. యంగుడు సందేహ మేమి?

సాను:— ఈచేతులు, కాళ్లు, మొదలైన యంగములెవరివి?

రాజు :— ఇవియును భగవంతునివే.

యనెను. అంత సానువుఁ రాజు నే నీమాటలు చెప్పినం దుకే గదా నాకుమరణదండన విధించిరి! ఇప్పుడు మీరు చెప్పినమాటలనే నే నగటిని గాని భగవంతుని నింద చేయ లేజే!" యనెను. రాజు తనయవివేకమునకు సిగ్గుపడి యాభ త్తుని పాదములపైఁ బడి క్షమాపణ వేఁడెను.

124 వ కథ.

ఒకనాఁడు రామతీర్థస్వాములవారిపరిచారకుఁ డగునొక బాలుఁడు వేడపై నెక్కి "నేనే పరమాత్మను, అంతా నేనే." యని సంతోషమున నరచుచుండెను. ఈమాటలు వినిన యొక పెద్దకునిషి వానిమాటలకు నవ్వి "బీరీ బాలకా

నీవే పరమార్థ వైసయెడల నక్కడనుంచి క్రిందకు నుము
కుము చూచెద"ననెను. అబోలుదు కొంచ మైనను తడుము
కొనక యీచోట బ్రహ్మాండ మంతయు నేనే నిండియు
న్నాను. నేను లేని స్థలము చూపించినచో నచట దమిక
దను" అని చెప్పెను. అంత నాతఁడు పరమార్థ లేనిదాపు
వెచ్చుటను నిర్దేశించలేక సిగ్గు జెంది వెడలిపోయెను.

125 వ కథ.

ఇద్దరు మనుజులు కలిసి యొకయూరికిఁ బోవుచుండిరి
అంతఁకడు చైవభక్తుఁడు, రెండవవాఁడు నాస్తికుఁడు
వారి మార్గమధ్యమున నొక దేవాలయము తటస్థించెను.
అప్పుడు భక్తుఁడు లోపలకుఁ బోయి భగవంతుని ఇంచుక
ప్రార్థించి తిరిగి వచ్చుచుండఁగా వాని కాలిలో ముల్లు
గుచ్చుకొనుటచే కుంటుచు వచ్చెను. బయటనే కూర్చున్న
నాస్తికునికి నొక వరహ దొరికెను. అప్పుడు నాస్తికుఁడు
భక్తునిఁ జూచి యీ బుద్ధిహీనుడా, చూచితివా? దేవుఁ
డంట! దయ్య మంట! నీభక్తికిఁ గలిగిన ఫలము కాలులో

ముల్లు, నాభక్తిహీనతకుఁ గలిగిన ఫలము వరహా. నిజముగ భగవంతుఁడే యున్న నిష్టియన్యాయ ముండ దుగదా? ఇక వైనను నీ కిచ్చిఘ్రాంతి విడిచి నావలె నుండుము' అని చెప్ప నాభక్తునికిఁ గొంచెము మనసు కలవరపడి యను మానించుచుండగా నొకజ్ఞాని యటుబోవుచు వారింజూచి జరిగిన వృత్తాంత మంతయుఁ జెబునుకొని యాభక్తునిఁ జూచి “ఓయీ, నీవు పూర్వ జన్మమున నొకగొప్ప నేరము చేసితివి. దానికిఁ బ్రతిఫల మిప్పుడు నీవు పొందుచే గరువఁ బడి చావవలసి యుండెను. కాని యీజన్మముందు నీకుఁ గలిగిన చైవధక్తి యడ్డమువచ్చి నీకుఁ జేలిక యయ్యెను. పిమ్మట నాస్తికునిఁ జూచి “ఓయీ నీవు క్రిందటి జన్మమున నొక గొప్ప సత్కార్యము చేసితివి. అందులకు ఫలముగా నీ కిప్పుడు భవరాసి ప్రాప్తము గావలసియుండ నీధక్తి విహీనత దానికి సడ్డము వచ్చి నీఫల మతిస్వల్ప మయ్యెను.” అని చెప్ప భక్తునికి ననుమానము దీరి ధక్తి కృద్ధి నొందెను. నాస్తికునికి ధక్తిబీజములు నాటెను.

126 వ కథ.

ఒక పరమహంస సమాధినిష్ఠుడైయుండ నమహాస్థుని స్థితి నెఱుంగని యొక గృహస్థుఁ డాతనిం జూచి, “యోగి వర్యా! మీరేల సకాలంబున సంధ్యావందనము చేయుదు?” అని యడుగ నాతఁడు “ఓగృహస్థుఁడా, అజ్ఞాన మనెడి తల్లి చచ్చినది; సుజ్ఞాన మనెడి పుత్రుఁడు పుట్టినాఁడు. ఇట్లు నూతకము, పురుడు రెండు నొకటేసారి సంభవించి యుండగా సంధ్యావందనము చేయుట కెట్లగును? అని యుత్తర మిచ్చెను.

127 వ కథ.

ఒకానొక స్థలమందుఁ బ్రతిదినమును వేదాంతులు గూడి పరమార్థమునుగూర్చి చర్చించుచుండెడివారలు. ఇట్లుండ నొకనాఁ డాగ్రామమున కొకమహనీయుఁడు వచ్చె నను సంగతి తెలిసి యావేదాంతు లందఱును వారిని దర్శించు టకై బోవ యత్నించుచుండఁగా నచటఁ బంజరము నున్న చిలుక చక్కగా మాటలాడుట నేర్చిన దగుటచే నొక

వేదాంతిని బిలచి యయ్యా మీరస్తుహనీయునిఁ జూచిన
 ప్పడు నాకీబంధమునుండి విముక్తి యొట్లగునో తెలుసుకొని
 రమ్మని" వేడుకొనెను. అట్లే యావేదాంతి యామహాపురు
 షునిచెంతకుఁ బోయెను. అప్పు డాయన నదిలో స్నానము
 చేయుచుండఁగా “స్వామీ పంజరములోనున్న చిలుకకు
 బంధవిముక్తి యొట్లగు” నని యడిగెను. ఆమహామభావుని
 చెవికి నామాటలు సోకినంతనే తిరిగి మాట్లాడక గభాలున
 నీట మునిగి శవమువలె ప్రవాహములోఁ గొట్టుకొని
 పోయెను. ఈయుపద్రవమున కావేదాంతి యాశ్చర్య
 పడెను. మిగిలినవా రందఱ జామహామభావుని మరణమున
 కీవేదాంతియే కారణమని వానిని దిట్ట సాగిరి. పాపమా
 వేదాంతి భిన్నుఁడై యింటికిఁ బోయెను. ఇట్లు చేసినంతనే
 చిలుక “అయ్యా నాప్రశ్న కేమి జవాబు చెప్పినార”ని
 యడిగెను. అప్పు డాతఁడు “అయ్యో! యేమని తెల్పు
 చును. నీపాదుప్రశ్న యడిగినంతనే యామహానీయుఁడు
 మృతి నొందెను.” అని యిట్లు పలికినతోడనే చిలుకగిర

గిరః దిగి నిస్సుహయై క్రిందఁ బడెను. ఈమధ్యతమను
జూచినవా రందఱు మిగుల నాశ్చర్యమును జెంది యేమి
యొక దోచక చచ్చినచిలుకను బంజరమునుంచి తీసి
యావల విసరి పారవేసిరి. అట్లు పారవేసినంత నే చిలుక
బుర్రున యెగిరి యొకవృక్షాగ్రమునఁ గూర్చుండి “ఓమతి
హీనులారా! మీరిన్ని దినములనుండి వేదాంతశ్రవణముఁ
జేయుచున్నను, బంధవిముక్తికి మార్గమును గ్రహింపఁ జాల
రైరి. ఆమహనీయుఁడు చచ్చెనని మీరు తలఁచుచున్నారు.
అయ్యో మీ రెంతబెడ్డివారలు! నాప్రశ్నకు వారు చెప్పిన
ముత్తరము వారు నాచరించియే చూపిరి. మీ రెన్నిదిన
ములు వేదాంతశ్రవణము చేసినను, యొదటి మహనీయుల
దర్శించినను, నెన్నిదేవతలకు మ్రొక్కినను బ్రతికియుం
డియు నెవఁడు ప్రపంచమునకుఁ జచ్చునో వాఁడే జరామ
రణము లనెడి బంధములనుండి తప్పించుకొని యానంద
ముతో నిష్పదు నావలె స్వేచ్ఛను గాంతు రని హితోప
దేశము చేసి యాకాశముపై నెగిరి పోయెను

128 వ కథ.

ఒకసాధువు సర్పముచే గజవంబడి మరణావస్థయందుండగా నాతని కిష్యలు “గురువర్యా! ఆయో, యా పాదుపాము మీకు వృత్యు నయ్యెగదా! మీయోగబలముచే దానివిషమును హరింపఁ జేయ రాదా” యని యడిగిరి. అంగుల కాభక్తుఁడు “శిష్యులారా, జగన్మిత, నన్ను దక్షిణమే యామె సాన్నిధ్యమునకు రమ్మని సర్పముచే వార్తఁ బంపి యున్నది. మాతల్లియాజ్ఞను నే నుల్లంఘించను” అని చెప్పి యానందమునఁ గండ్లు మూసుకొని ప్రాణములు విడచెను.

129 వ కథ.

ఒకానొక మనుజుండును వానిభార్యయు విరాగులై యరణ్యమునకుఁ బోవుచుండిరి. ఇట్లు పోవుచుండఁగాఁ బ్రోవలో నొకనవరత్నఖచిత మగు నాభరణము భర్తకుఁ గాన్పించెను. పెంటనే యాతఁడు దానిం జూచి “అహ! యది నాభార్యకంటఁ బడినయెడల దీనిపై నాక గణగ

వచ్చు నని దానిపైఁ గాలితో మట్టి వేసెను. ఇ దంతయుఁ జూచు చున్న యాతనిభార్య “అహ! మీ రేమి చేయు చున్నాడు, చెప్పు” మని బ్రతిమాలుకొనెను. అంతనా తడు దాచుటకు వీలు లేక తాను జేసినకార్యమును చెప్పెను. అప్పుడామె నవ్వుచు “అహ! మీరు తిరిగి యింటికిఁ బోవచ్చును. మీ కింకను వైరాగ్యము లకలుగ లేదు. నిజమైన విరాగికి మన్నను బంగారము నొకటిగానే గోచరించును. ఇట్టి భేదబుద్ధి మీకుఁ బోకమునుపే సంసారము నేల త్యజించితిరి” యని చెప్పినంతనే నాతఁ డామెవైరాగ్యమునకును, బుద్ధికుశలతకును మిగుల సంతసించెను.

150 వ కథ.

కర్ణునితో సమానమైనదాత లేఁ డని ప్రపంచము తయుఁ బొగడుచుండ దుర్యోధనుఁడు సహింపఁ జాలక యాతనికన్న నెక్కువచేరు సంపాదించ వలెనని, కర్ణుని వలె దాసును దానకంఠము గట్టుకొనెను. సర్వజ్ఞుఁడగు శ్రీకృష్ణభగవానులు దుర్యోధనుని బరీక్షింపుదలఁచి యొక

బ్రాహ్మణశేషము దాల్చి వానిచెంతకుఁ బోయి దాన మడి
 కాదు. అప్పు డా రాజు “ఓహూసురోత్తమా మీకు ద్రవ్య
 ముగాని, యిండ్లుగాని, భూములుగాని యేమి కావలె న
 న్నను నిచ్చుటకు సిగ్గుడనై యున్నాను. మీ కేమి కావ
 లయునో సెల వొసంగుడు” అని విషయవిధేయములతో
 నడుగ నాబ్రాహ్మణశేషధారి “రాజా నా కివేమియు నవస
 రములేదు. నే నొకక్రతువును జేయ సుంకల్పించినాను.
 ఆనాటికి నాకుఁ గావలసిన కట్టెపుల్లలుమాత్రము దయచే
 సినచో నడచుచుభాగ్యి” మని విన్నవించినంతనే దుర్యో
 ధనుడు “ఓహూ, యెంతస్వల్పకోరిక గోరితివి ! ఆ కట్టె
 కానిమ్ము” అని చెప్పి యాబ్రాహ్మణుడు వెడలిపోయెను.
 పిమ్మట సర్వకర్తృత్వం దగుశ్రీకృష్ణుడు పదిహేనుదినము
 లహోరాత్రములు కుంభవర్షము గురిపించి యెచ్చటను
 నొక్కయెండుపుల్లయైన లేవట్లుచేసి దుర్యోధనునికడకుఁ
 దిరిగి బ్రాహ్మణశేషముతోబోయి “ఓ మహారాజా, నేనడి
 గిన కట్టెపుల్లలు దయచేయఁ” డని యడిగెను. అప్పుడు

దుర్యోధనుడు విస్తయముఁ జెంది “ఓబ్రాహ్మణోత్తమా,
గడచిన గొప్పవర్షములచే నెచ్చటను యెందుకట్టయే లేడు.
మీకుఁ గావలె నన్న నెంతధనమైన నిచ్చెదను. లేక
కొన్నిరోజులు మీక్రతువును నిలిపినచోఁ బిమ్మట మీకెంత
కలపనైన నిచ్చెదను” అని చెప్పినంతనే యాబ్రాహ్మణుడు
“ఓహో రాజా నీ వేమో మహాదాతవని విని నీచెంతకు
వచ్చితిని. నీమాటలునన్ని క్రతువుచేయుట కిప్పుడు సమకూ
ర్చుకొంటిని. కట్టెపుల్లలే యివ్వజాలక నాక్రతువుగూడ
నిలుపుకొమ్మని సలహాయుచ్చుచుంటివి. చాలు చాలు నీచేత
కానిచోఁ గర్ణునిచెంతకే సోయెదను” అని చెప్పి తిరిగి
పోయి కర్ణునియొద్దకేగెను. కర్ణుడు వీనికోరికవిని కొంచమా
లోచించి నేవకులను బిలిచి తనదివ్యధనమును కొంత
నూడఁ దీయించి యందలి విలుకగల కలపనంతయు నాబ్రా
హ్మణుని కిచ్చి పంపెను. ఆబ్రాహ్మణుఁ డాకలపనంతయుఁ
బండలపై నెక్కించి దుర్యోధనుని యింటిమందర గాఁ
బోవుచుండదుర్యోధనుఁ డాశ్చర్యముచెందిఆహా, నిజముగఁ

గర్హణకేదారశబ్దము చెల్లును గాని నావంటివానికిఁ గాదు ”
అవి సిగ్గుఁ బెచ్చుకొని తాను గట్టుకొనిన దానకంకణమును
దీసివేసెను.

131 వ కథ.

ఒక గ్రామములో నొక బీదవాఁడు కలదు. వాఁడొక
చిన్న నుడిసెలోఁ దనయాలబిడ్డలను దనకష్టాల్లమువల్ల
బోపించుచు సుఖంబునఁ గాలముఁ గడుపుచుండెను.
ఆ నుడిసెకు సమీపముననే మిక్కిలిసౌందర్యమైన యొక
భవనమును నిర్మించి యందుఁగాపురము చేయుచున్న
యొకధనికుఁడు కలదు. ఆధనికున కొకప్పుడును మన
కాంతి లేకఁ యెద్దియో యొక కలవరముగలిగి సంతోష
మన నెట్టిదో నెఱుంగనివాఁడై యుండెను. ఇట్లుండ
నా గ్రామమున కొకసన్యాసి వచ్చెను. అప్పు డాధనికుడు
ఆయనను దర్శించి “ సామీ, భగవంతుడు నాకన్నివిధ
ముల పూర్ణమైన నైశ్వర్య మిచ్చినను ఆదరింపన కున్న మన
స్థిమితకు నాకు లేదు. వాని ముఖముం దెప్పుడును సంతో

మము లాండవిమాడుచుండును. ఇంకను గారణ మేమని యడిగెను. అప్పు డాసవ్యాసి “ఓహా నీమనశ్శాంతిని భంగము చేయుచున్నది నిధనమే” యనెను. అంతి నాభిరుండు ఆశ్చర్యము జెంది “అహా సమస్తసౌఖ్యములు భగవత్ చేతనే లభించుచుండగా నాసౌఖ్యభంగమునకు భగవంతుని కారణమగును? ఇది వింతగా నున్నది. నాసంక్షేపము నీర్చు” డని యాసవ్యాసిని యడిగెను. అంతట వానిద్దరును యా శేషవాని గుడిసెకుబోయి వానికి చెలియకుండ నొక గుడ్డకు 99 రూపాయలనుగట్టి గుడిసెలో బడవేసిరి. ఆమరువాడు తిరిగి వానిద్దరును యాగుడిసెకుబోయి వానిని జూచిరి. ఆశేషవానిముఖము వాడిపోయి సంతోషహీనమై విచారగ్రస్తమై యుండెను. అందులకు కారణమేమని సవ్యాసి వానినడుగ వాడు అయ్య నాకు నిన్నటిదిగమున ఒకసంచి దొరికినది. అందు 99 రూపాయలు మాత్రమే యున్నవి. నూటికి ఒక్కటితక్కువగా యుండుటచే వానిని గూడ పూర్తి జేయ వలెనని మేమందరము నిన్నటి

నుండి పస్తుంటిమి, ఈకాగణముచే నాముఖము వాడియు
న్నది, మఱియు ఈరూపాయలను ఎక్కడైత దాచినచో
నొంగ లపహరింశురేమో ననియు యెవరికయిన అప్పిచ్చి
నచో తిరిగి యివ్వరేమో యని జిజ్ఞాసయు నాపిల్లలు
యీధనమంశయు తమకే యివ్వమని బాధించుటచే దుఃఖ
మును పొంది యున్నా నని చెప్ప యాధనికుని సందేహము
తీరెను.

132 వ కథ.

జర్జన్ దేశస్తుడును తత్వవేత్తలలో నగ్రగణ్యుండు
నగు “క్యాంటు” అను నాత డొకదినమున నాత్మవిచారణ
యందు ముగ్గుడై మార్గమున బోవుచుండఁ తనచేతికట్టి
యొక పెద్దమనిషికి తగిలెను. అంత నాతడు “క్యాంటు”
ను జూచి కోపముతో “ఓయీ నీ వెవరు?” అని ప్రశ్నిం
చెను. అంత క్యాంటు చిరునవ్వుతో నీవు నన్నడిగిన
ప్రశ్నకు నీవే సదుత్తరము చెప్ప గలిగినయెడల నీభూమండల
మంతయు నే నెట్లయిన నార్జించి నీకు బహుమాన మొసం
గదను” అని చెప్పెను

133 వ కథ.

ఒకపిల్లవాడు మరియొకపిల్లవానితో “నీవుజేవుడున్న స్థలము చూపించినయెడల నీ కొకపండు నిచ్చెద” నని చెప్పెను. రెండవపిల్లవాడు “నీవుజేవుడు లేనిస్థలము చూపించినచో నీకు రెండుపండ్లు నిత్తు నని” జవాబు చెప్పెను.

134 వ కథ.

పూర్వకాలమున ఒకమనుష్యుడు మఱియొకనికి కొంత ధూమి నమ్మెను. అతడు దానిని త్రవ్వచుండగా ధనముతో నిండిన రెండుబంగారుకలశములు దొరికెను. వెంటనే వాడు యాకలశములను దీసుకొని తనకు ధూమి నమ్మినవాని యొద్దకు వెళ్లి “అయ్యా మీకు నా కమ్మినధూమిలో యీద్రవ్యము దొరికినది. ఇది మీదే గనుక దీనినిదీసుకొను” డని చెప్పెను. అంత నామనిషి “అయ్యా నాధూమిని మీ కమ్మిన పుడే అందుండెడిధనమునహా మీదేగాని నాదెట్లగును? గనుక దానిని మీరే దీసుకొం”డని తిరిగి యిచ్చెను.

నేనెను. గాని యాతడు “ఓహో యి దెక్కడియన్యాయము మీరునాకు భూమినే అన్నిటిగాని అందుండెడి ధనము నమ్మలేదు గదా. ఇట్టి పాపకృత్యమునకు నేనొడిగట్టుకొనను” అనిదానిని తిరిగివానికేయిచ్చెను. ఇట్లీయరువును వివాదములాడుచు ధర్మరాజు చెంతకు బోయి చెప్పకొనెను. ఆరాజు యిద్దరిని తృప్తిచేయు జాలక సర్వజ్ఞుడగు శ్రీకృష్ణుని పొన్నిధ్యమునకు బంపెను. అంత నామహానుభావుడు వీరిద్దరి వివాదమును విని “మీకొక సంవత్సరము గడువు బెట్టితి. అంతవరకు నీరెందుకలశములను చెరియొకటి భద్రముగా గాపాడి సంవత్సరాంతముకు తిరిగి నాయొద్దకు వచ్చినచో మీకు న్యాయము చెప్పెద నని చెప్పి పంపినాను. ఇదంతయు జూచుచున్న ధర్మరాజు ఆశ్చర్యము జెంది శృష్టా నీవు మహానుభావుడ నని వారిని నీయొద్దకు బంపితిని, వారికి హిత వగు తీర్పును చెప్పి యిద్దరిని సంతోష పరచక యీస్వల్పకార్యమునకు సంవత్సరము గడువుబెట్టితివి. ఇంతమాత్రము నేను చేయ లేక

పోలివా" యని పరిహసించెను. అంత శ్రీకృష్ణుడు యిరువ
గవులతో " ధర్మరాజా నేను వారివివాదము ఘరిష్కరించి
తిని. వారు మరల మనవర్తకు రారు" అని చెప్ప వారాజున
కేమియు వర్ధముగాక దానిని వివరించి చెప్పుమనెను.
అప్పుడు కృష్ణుడు " రాజా ఆబంగారు కలశముల నిక్షరి
చెరియొకటి నిచ్చి భద్రముగా నొకసంవత్సరము కౌపాదు
డని చెప్పియుంటిని. షట్సాకసంవత్సరము అధఃమును
తమయొద్దనే యుంచుకొనుటచే కొంతకాలమునకు సాంగ
త్యదోషము వాటిల్లి వారిద్దరికిని దానియందు ఆశగలిగి
దక్కినదే చాలు నని సంభోషించి న్యాయస్థానమునకు
బోయిన అదిహూడ పోవునేమో యని భీతిచే యూరక
యొందురు" అని చెప్ప ధర్మరాజా శ్రీకృష్ణుని యపారజ్ఞా
నమున కచ్చేరవు నొందెను.

131 వ కథ.

ఇగ్లాండు దేశమునందు న్యూటన్ అనుతత్వజేత్త తన స్నేహి
తు నొకనిని భోజనమునకు బిలచి, ఆసంగతి తనయింట నుండు

వానికి చెప్పటగూడ మరచి తత్వవిచారణయందు ముగ్గుడై
యొండెను. పిమ్మట వానిస్నేహితుడువచ్చి యతత్వవేత్తకు
భంగము కలుగు నేమో యని విచారకనే ఆతనివద్ద బల్లపై
సమర్పియున్న యాహారమును భుజించి వెళ్ళిపోయెను. పిమ్మ
టకొంతసేపటికా తత్వవేత్త స్పృహకు వచ్చి బల్లమీదనున్న
యంత్రపద్ధతును గిన్నెను, పండ్ల తోళ్ళను జూచి, ఆహా
నేను భుజించినసంగతియే నాకు తెలియలేదు! ఈదృష్టాం
తములిక్కడ లేకున్నచో నేనింకను భూజనము చేయలేదనే
యవాహింతుగదా యని కడుపునిండిన వానివలె సంతసించి
తిరిగి ధ్యానముగ్గుడై యొండెను.

186 వ గథ.

ఒకరాజాభార్య చాలదైతభక్తిగలిగి పుణ్య సదృశసంప
న్నురాలై యొండెను. ఒక్కసారియైన నోట “రామా”
యని యచ్చరించనియామెభర్తను ఎటులైన భక్తి వంతు
నిగా జేయ వలెనని యెన్నివిధముల భోధించినను నిష్ఫలమై
మిగుల చింతించుచుండెను. ఇట్లుండ నొకనాడు రాజా

నిద్రబోవుచు 'రామా' యని నెమ్మదిగ కలువరించెను. అప్పు
 దా సాధ్వీమణి మహదానందంబునొంది అహా శేటికిగదా
 శేను ధన్యరాలైతిని అని మిగులసంతసించి మరునాడు
 పట్టణమంతయు నలంకరింప జేసి పేదలకు అన్నవస్త్రము
 తనిచ్చి విశేషధనమును దానము జేసి గడువైశవముల
 జరుపుచుండగా రాజు యిందలకుఁ గారణము దెలియక
 భార్యకృత్యముల కౌశ్చర్యమొంది యామెను దానికి గార
 ణము జెప్ప మని యడిగెను. అంత నా పరిత్రాణాతిలకము
 'నాథా, యిన్నిదినములకు మీనోట భగవన్నామమును,
 వివర్ణింపిని. ఇంతకన్న నాకు బరమానందమేమున్నది, ఇది
 యేకారణము' అని చెప్పెను. ఇది వినినంతనే రాజు విస్త
 యము జేంది "నే నేమని బల్కితి! యెప్పుడు బల్కితి!
 నని యడగెను, అంత నామె "నాథా మీరు నిద్రించుచు
 రామా యని కలువరించితిరి" అని యనినంతనే రాజు
 "అయ్యో యెన్నిసంతస్పరములనుండియో మిగుల భద్రము,
 గ నాహృదయకమలమునందు దాచుకొనిననామూఁధనము

నెల్లడి యయ్యె గదా యని ప్రాణములు విడిచెను.

187 వ కథ.

కొన్ని సంవత్సరములక్రిందటనే గుంటూరుపురమున కొక డి
గంబరిగానున్నయోగిని యెచ్చటనుండియోవచ్చి బజారున
బోవుచుండగా ఒక రాచకీయయుద్యోగస్తుడు చూచి యా
మెను కారాగృహమున బెట్టించెను. అప్పుడమ్మహానీయురా
లిని దర్శించుటకై వెళ్ళినయొకరు “అమ్మా మీరేల బట్టకట్ట
రు? అని ప్రశ్నించెను. ఆండు కామె నేను బుట్టినపుడే
చర్మవస్త్రమును ధరించి వచ్చితి. దీనిపైమరియొకవస్త్ర
మేల?” నని చెప్పెను. అంత వారుతిరిగి “అమ్మా మీరిట్లుం
డదలచినచో నడవులలో నుండవలెను గాని పట్టణములకు
రా కూడదు” అని చెప్పి వాడిగంబరి “నేనిప్పుడు ఘోరా
రణ్యముం దున్నాను. మీరు చెప్పినయడవులలో నుండు
యడవియ్యగములు నన్నేమియు బాధించక నాతో మైత్రి
గలిగియుండెను. గాని యాప్రదేశమున నన్ను కారాగృహ
మున బంధించి విచ్చుకత్తెలతో పనారానిచ్చుచున్నారను

నే నొకరిని సలుకరించలేదు. ఒకరిని యాశించలేదు. నాత్రో
వను నేను బోవుచుంటిని, యిట్టినిరపరాధులను బాధించు
ప్రదేశము ఘోరారణ్యముకంటె యెక్కువయే గదా?"
యని జవాబు చెప్పెను.

188 వ కథ.

ఒకనాడు రామశీర్థస్వామి ఆమెరికా దేశమునందు పర్య
టించుచు రాచకీయ విషయములను గూర్చి అధికముగ ప్రసం
గించెను. ఆసభయందు న్యాయాధికారులును, న్యాయవా
దులును, యింక గొప్పగొప్ప లుద్యోగములలోనుండు
అనేకులును గలరు. ఉపన్యాసాంతరమందు న్యాయాధి
కారులు స్వాములు వారిచెంతకు వచ్చి "స్వామీ, మీ డిట్టి
విషయములను యిక ముందెన్నడును ప్రసంగించవలదు
ఏలయన నీదేశచట్టముల ప్రకారము మిన్ను చెరసాల
యందుంచుటయో, లేక నురిదీయటయో సంభవించును.
ఇది మీయొక్క క్షేమస్సును గోరి పలుకుచున్నార"
ని హితవు జెప్పిరి. అంత రామశీర్థులవారు "ఒడయానిధు

లారా, ఈదేహ మేమైనను సత్యమునే ప్రకటించెదను. ఇప్పటివరకు నన్ను (ఆత్మను) చేదించగల్గిన ఖడ్గము చేయబడలేదు. వేయేల, యిండుకై నను నాకు హానిచేయుగలుగు ఆయుధ మింకను పోతబోయి బడలేదు. నాకు పుట్టుక లేదు. చావు లేదు. భూతభవిష్యద్వర్తమానములం నొక్కరితని యున్నవాడను. నాకు భయమేల" యని ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. అంత వారు స్వాములవారి ధైర్యసాహసములను స్వార్థపరిత్యాగమును గొనియాడుచు మరలి పోయిరి.

189 వ కథ.

గాధాకృష్ణ సంవాదము.

రా:—కృష్ణా, నీ అసత్యములకు మేరలేదు. ఆహ! ఇట్టి యసత్యప్రపంచము నొకదానిని గల్పించి మనష్యుల నెంతనూయబుచ్చుచున్నావు.

కృ:—నిజమే. నేను అసత్యవంతుడనే యనుకొనుము. గాని నా అసత్యమును అసత్యముగా నెవరు దెలిసికొందురో వారికి అసత్య ప్రపంచమంతయు మాయమై సత్య

స్వరూపుడ నగు నే నొక్కడనే గాన్పించును గుమా.

రా:—అది యటుండ నిన్ను. నీవు మోసగాడ వనియైన నొప్పుకొనెదవా లేదా? నీవును నేనును నిజమున నొక్కటే యైనను నీకును నాకును భేదముగల్గించితివి గదా? యిక నీవు మోసగాడ వని యనుటకు సందేహ మున్నదా?

కృ:—నిజమే నేను మోసగాడనే యనుకొనుచు. గాని యెవరు తానును నేనును వేరని భావించునో యట్టి వారికి మాత్రమే నేను వేరుగా గాన్పించును, గాని తానును నేనును ఒక్కటే యని భావించువారికి యొక్కటిగానే యుండును. ఇందు నాతప్పేమి?

రా:—నిజమే, నీయం దేతప్పును లేదు. గాని దొంగ తనముమాత్రము పూర్తిగా గాన్పించుచున్నది. నీవంటి దొంగయే లేదు. మనుష్యులజ్ఞాన శీత్రమునందు మాకు యనుమందు జల్లి వారియానంద మనుద్రవ్యము నపహరించి వారినిదుఃఖములపాలు చేయుచుంటివి? ఇంతకన్న

దొంగతన మేమి? ఇది యైన నొప్పుకొనెదవా?

కృ:—సత్యము బల్కితివి. నేను దొంగనే యచుచు
 . న్నావు గాని వేదములునన్ను “తస్మిన్ దొంగతనం”
 యని దొంగలరాజాపహితము వర్ణించుచున్నది. గాని
 నేను చేయుదొంగతనము అందరివలెనే గాదు ఎవరు
 అజ్ఞాన మనెడినిదురలోబడి తా మెవ్వరైనది మరచి
 నిద్రించుచుందురో అట్టి వానిని మేల్కొలుపుట కెం
 తయో ప్రయత్నింతును. అప్పటికిని వారులేవనియెడల
 వారిధనమును అపహరించుచుందును. ఇందుమాత్రము
 నాతప్పేమి?

రా:—కృష్ణ, నీ కేమి మాటలురాని వాడవా? అన్నిటికి
 నన్ని సమాధానములు చెప్పుచున్నావు, కాని నీవు
 మిక్కిలి తొందరపడుచు సుమా! నిన్న దయాస్వరూపుడవని
 యెట్లు బలికెదకో తెలియదు! పిల్లకి చెతగాటము
 యెలుకకు బ్రాణసంకటము అనునట్లు నీరీతయంతయు
 హింసామయముగదా. ఆహా! నీవెంతటికఠినాత్ముడవు!

కృ:—రాధా, నిజముగ నేను కఠినాత్మడనో లేక దయా
స్వరూపుడనోయోచించి చెప్పుము! అందరియందును
ఆత్మస్వరూపముగ నున్న నన్ను కొంచమైన హింసయ
నితలపక లోతుగ బూడ్చి మట్టి గిప్పి నన్ను కలువనైన
దలపకున్నారు. వారంతకనిన లైనను నేనుమాత్రము
యెవరిని విడనాడక యొకరికి గావలసినది వాటికిచ్చు
చు తుదకు నాయందు నీనము చేసుకొనుచున్నాను.

రా:—కృష్ణా, నీయుక్తుల కేమి గాని, నీయంతవ్యభిచారి
లేడుగదా! నీప్రియురాండ్రసంఖ్యకు మితమున్నదా?
ఇదియొక వాపుకొనెదవా?

కృ:—రాధా, నాయందెన్నిదోసము లెంచుచుంటివి!
నీవారోపించిన యీనిందయు సత్యమే. ప్రతిజీవాత్మ
యు నాప్రియురాలే. నాప్రియురాండ్రతో అనేక
విధముల సరస సల్లాపములాడుచుండును. కొన్ని సమ
యముల నేను మరుగుగాను, కొన్ని సమయములు నేను
వేరుగను కొన్ని సమయముల ఒకటిగాను యిట్లునేక

విధముల కీలావిచారములు నల్ప కుదకు నేమను నాత్రి
య రాఁడ్రును యెప్పటికిని భేదభావములేక నొక్క-
టిగా నేయుండుము.

రా:—కృష్ణా, జగన్నాటకనూత్రధారుండ వగనీకు సమా-
ధానము చెప్పలేను గాని మఱియొక్క సందేహము
మాత్రము దీర్చుము. నీవు పక్షపాతివిగా నాకుగానిం-
చుచున్నావు. ఇదియైనను సత్యమేనా?

కృ:—రాధా, నేను పక్షపాతకుడ నని తలచువానికి నటు-
ల నేగానింతును, గాని నేనుమాత్రము విపీలికాదిబ్రహ్మ-
పర్యంతము గల అనంతజీవకోటిని ఒకేవిధమున కాపా-
డుచు రక్షింపుచున్నానునుమా, నాయం చెప్పటికి
తప్ప లేదు.

రా:—కృష్ణా, అభిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకుం డగు
నీయట్టి మహామహుని కృత్యములు అవాఙ్మానస గోచ-
రంబు గదా! నీదాపానదానుల పాదరేణువునకైనను
బోల్ప దగని నావంటి యగమర్థురాలు నిన్నెంచుటకంటె

మానము ధరించి మునులవలె గూర్చుండుటయే మేలు” అని చెప్పి యూరకుండెను.

140 వ కథ.

హేర్బర్టుక్వెస్నరు అను నొక ఇంగ్లాండు దేశస్థుడుండెను. అతను మహాజ్ఞానసంపన్నుడును, సకలవేదాంతవివాదాత్మకత్యవేదియునై యుండెను. ఒకనానొకవిద్వాంసుడు అయినతో అయ్యా మీజ్ఞానవికాసము అపారపారావారముగా నున్నది. మీకింతజ్ఞానసంపత్తి గలుగుట కన్నిగ్రంథములు జదివితో! అని అశ్చర్యపావ బలికెను. అంత నాతత్వవేత్త నవ్వుచు “నేనివేదగ్రంథములను జదివినతో జ్ఞానహీనుడనుగానే యుంటాను. పృథ్వి యనెడి బ్రహ్మాండగ్రంథమును నేనదా పారాయణచేయుచుండుటచే నాజ్ఞానవికాస మయ్యె” నని జవాబు చెప్పెను.

141 వ కథ.

మిక్కిలి ధనవంతుడును పరమలోభియు నగునొకడును మృదు తనద్రవ్యమునంతయు రానుజరానులుగా పెట్టెను.

దెట్టి భూమిలో బూడ్చుచుండెను. ఇదంతయు జూచుచున్ననొక సన్యాసి అందుకు గారణమడిగెను. అప్పుడా భగవదు “ఎప్పుడెట్టియవసరమువచ్చునో నెవరికి తెలియను? నుంచెప్పుడైన మిక్కిలియవసరము గలిగినప్పుడు ఈ పయోగ పడుటకై భగవదుదాచుచున్నానని చెప్పెను. అంత నాసన్యాసి మారు పలుకక వెడలిపోయి మరునాడా భగవదు తనమతమునకు వచ్చునట్లు జేసెను. అప్పుడా సన్యాసి మిక్కిలిప్రయాసతో పెద్ద పెద్దరాళ్లను దెచ్చి యొక పెద్దగోతిలోవేసి బూడ్చుచుండుటజూచి ఆశ్చర్యము జెంది “స్వామీ, మీకేల యిట్టివిపరీతపు గార్యము జేయుచుంటి?” అని యడిగెను. అంత నాసన్యాసి, నాకెప్పుడెట్టి యవసరమువచ్చునో, ఏమితములు గట్టించ వలెనో నెవరికి తెలియును! ఎప్పుడేద్రోలుమైనను, మరెయిపద్రవమైనను వచ్చి యాకొండలన్నియు గొట్టుకుపోవునేమోనని రాళ్లను భద్రముగా దాచుచుంటి నని చెప్పెను. అంత నాభగవదు పకపక నవ్వుచు, ఆహా యేమి విపరీతము

బుద్ధులుంటే! భుక్షించుచున్నాము నాల్గుకుమారులు
రాళ్ళు పెన్నులైన కరుణవచ్చునా? ఇంతకన్న చాలా వేరే
మందునా మనము. అంతెనవ్యాసి "నకల లోకాధీ
శుండును పరమవీరయు, జగన్మలకుండు నగునరసేవ
రుడు నీనుమెదలు బ్రహ్మపర్యంతముపోషించి రక్షించు
చుండగా నీబ్రాహ్మణకూరకు భవమునూడ్చివెట్టుట కంటె
నవివేకముగలదా?" అని బుద్ధిచెప్పెను.

143 వ కథ.

చక్రవర్తికుమారుండు బుద్ధుడు విరాగియై కొలువనై
ములు ధరించి చేత నొకభిక్షాపాత్రనుబూని నిరుగుచుం
డగా, చక్రవర్తి చూచి మిగులచింతాక్రాంతుడై, అయ్యో
కుమారా భూమండలమంతయు బాలించు మహారాజుమొగ్గుల
పుత్రుడనైయుండియు భిక్షువునివలె నవ్యాసి కేషమును
దాల్చి మనవంశమునకంతను అవకీర్తి చెచ్చుచుంటి
గదా! నేనుగారి వారండ్రిగాన, నాతాతముత్తరలు
గారి యెవ్వరైన నిట్లు నిరీద్రునివలె కేషులలో నిచ్చమెరి

రా? నాన పంకితులందఱు అనేకతరములనుండియు చక్ర
వర్తలుగానే యున్నారని నీవలె సన్యాసిగా నొక్క
రును లేరు. ఈపక్షము నీవే మనమర్యాదగాపాడుము అని
చెప్పెను. మహానుభావం డగుబుద్ధధర్మవాసులు చిరునగ
వుగో. “రాజేంద్రా, అట్లుకాదు నీపంకియులందఱును చక్ర
వర్తలేగాని నాపంకియులందఱును అనేకతరములనుండియు
సన్యాసులుగానే నాదివ్యప్రస్థికి గోచరించుచున్నది. నీవును
నేనును జీవయాత్రలో వేరువేరుమార్గముల బోవుచు అనే
కుల గుర్తుములబుట్టించు జిచ్చుచు యీజన్మమున ఒక్కడ
గలసితిమి. తిరిగి నీవారిని నీవును, నావారిని నేనును బోవ
లసిన వారలమేగాని వేరుకాదు” అని ప్రత్యుత్తర
మిచ్చెను.

143 వ కథ.

ధృవదను రాజకొమ్మారుడు తన తండ్రికంటె నధికరా
జ్యమును సంపాదించవలెనని ఘోరారణ్యమునకేగి యేకాం
తమున నిశ్చలమునఘ్రుండై యనేక సంవత్సరములు తప

మాచరించుచుండెను. ఇట్లుండ గొంతకొలఱునకు గాను
తార్థప్రదాయకుండగు భగవంతుడు ప్రత్యక్షమై “అకుమా
రా, నీభక్తికి సంతసించితి. నీకేమికావలయునో కోరుము”
అని పలుక నాభక్తాగ్రసరుడు “హేదేవా, నాకేళికి
యితేను. నేను వాంఛాశూన్యుండను” అని చెప్పి భగ
వంతుడు “యేహి, నీకోరికయే నీవుమరచితివా, నిజనగు
కన్నను మిన్ను నారాజ్యాధిపత్యము గోరినదా నీవు తపమా
చరించుచుంటివి! కాన నేకచక్రాక్షపుండ్రవై ప్రపంచముం
తయుఁ బాలించుము” అని పలుక నాబాలుడు “ఓసచ్చి
దానందమూర్తి, గాజుముక్కుకై వెడకుచుండ దివ్యరూఢి
కృము దొరికినట్లును, జలబిందువుకై వెడకుచుండ అమృ
తకలశము దొరికినట్లును, రాజ్యాధిపత్యమునై వెడకుచుం
డ నభిండసచ్చిదానందమూర్తివగు నీవర్మనము లభించినది.
దేవా, నాకేల! పూర్వసంకుప్తడనైతి సర్వవాంఛాశూన్యుడ
నైతి. ఉనందభరింపడనైతి” నని ప్రశ్నోత్తర ముచ్చెను.

144 వ కథ.

ఒక జ్ఞానిచెంతకు భార్య మిగుల దుఃఖించుచు బోయి
 “అయ్యో మన యేకపుత్రుడు జచ్చెను” అని యేడువసా
 నెను. అంతః స్థానికండ్లనుండి కన్నురు కాల్వపై పారెను.
 అప్పుడు ద్విరసున్న శిష్యుడు తనగురువు దుఃఖించుటజూచి
 గురువుకంటె నెక్కువగా నేడ్చెను. అంతటగురువు శిష్యుని
 జూచి “శిష్యరత్నమా, నీవెందుకు దుఃఖించుచున్నా” వని
 యడిగెను. శిష్యుడు “గురువరా, వామెందుకు ఏడ్చుచుం
 డిగో నెందుట నెలవిందు” అని యడుగు గురువు “బిడ్డీ, వాపు
 ప్రుడుచుచ్చేసని నే నేడ్చుచున్నట్లు నీవు భావించితివేనా
 అట్లుకాదు. చావులేనివాడు జన్మనగాః ధించువారిల
 ముద్రానమును బూడి నయ్యో నే నెంతికాయు బోధించిన
 గంతయు సప్రయోజని మయ్యెగా యని దుఃఖించితివి,
 గాని మఱియొకటికాదు. యిక నీవేడ్చుట కేమి కారణమో
 చెప్పుము” అని పలుకె. శిష్యుడు “దేవా మీవంటి జ్ఞాన
 సంపన్నులకింకను నేను నాది యను అహంకారము

కారము లించుకయుండి యిష్టము దుంకింతునను గాన
మయ్యెగదా యని దుఃఖించితిననెను. అప్పుడు గురువు తన
శిష్యుడు తనకన్న మించినవాడయ్యెనునని సంతసించెను.

145 వ కథ.

ఒకరాజు తన మంత్రికిఁ లక్షరూపాయలు నిచ్చి సన్యా
సులకుఁ బంచివెట్టుముని యాజ్ఞాపించెను. బుద్ధిశాలియగు
నామంత్రి సరే యనిపోయి మరునాడు తిరిగి గూఢనరాసి
సంతయు రాజయెదుటజెప్పి “రాజేంద్రా నాకన్నయను
సన్యాసులు గొప్పించెరే”దనెను. రాజాఅశ్చర్యమున “యేమి
సన్యాసులే కనుపించెరేదా! మనపుత్రమందు శేలకొలది
సన్యాసులుండ నొక్కడైన గొప్పించెరేనని బలుకుట కడు
వింతగా నున్నద” నెను. అప్పుడామంత్రి “దేవా! జమైన
సన్యాసి ధనముఁ స్వీకరించుడు. ధనముఁ స్వీకరించువాడు
సన్యాసికాదు. గాన విరిచిన ధనము నెట్లువినియోగ
పరచవలసినది నాకుఁ దెలియక తిరిగి తెచ్చితి ననెను.
రాజు మంత్రియొక్క బుద్ధులకులకుఁ సంతసించెను.

146 వ శ్లో

నికానాకరాజు గలదు ఆరాజు తనయాస్థానపండితున
కేమాడుప్రశ్నల నిచ్చెను.

1. కేవుడెక్కడ నున్నదను ?
2. కేవుఁ గేడిక్కు జూచుచుండును ?
3. కేవు గేషచేయుచుండును ?

ఈ ప్రశ్నలకు సమస్తము నివ్వనిచో కెరచ్చేదనము
చేయుతునని యాజ్ఞాపించెను. అంత నాపండితుడు మిగుల
భయముగలవాడై 10 దినములు సావకాశమడిగి యింటికి
బోయి రేమియ్యదోచక మంచమెక్కినను, ఇట్లుండ జ్ఞాన
సంపన్నుడగు నాపండితుని కేవలము తనయజమానుని
దుఃఖమునకు గారణము వెలుగుకొని, పండితుని యూర
డించి రాజుచెంతకుఁ దానుబోయెను, చింతిగుడ్డలు కట్టు
కొని కడుమూఢునివలె నున్నయాశేషకుని జూచి రాజు
ఆశ్చర్యముజెంది నీవెంతకు వచ్చితివనెను. కేవలము ఓధూ
పాలాగ్రణి, మీయ మాయజమానునకిచ్చిన ప్రశ్నలకు తరము

జెన్నుటకు వచ్చితిని. నూనూనూనడు జిబ్బుగానున్నందున నన్నుబంపించెను. ఇది మీకిట్టమేనా యనెను. రాజు
 “ఓహో యెవ్వడో నేమి. కాని నీవు చెప్పలేదో ప్రాణ
 ములు గోల్పోవుటకు స్వయముగానుంటివా యనెను అంత
 నేవకుడు స్వయముగాని నేనొక్కటి మిమ్ములందఱునున్నాను.
 బోధకుడున్నతస్థానమందును, బోధింపబడువాడు క్రిందను
 గూర్చుండుట కాస్త్రధర్మము. ఆ విధము నన్నుతమైనచో
 నేను చెప్పినంతవరకుఁ మీసింహాసనము నాకట్టియిరు
 క్రిందఁ గూర్చుండవలె ననెను. రాజు అంగకంఠికిఁగరించి
 యూసేవకునిఁ సింహాసనముపైఁ నెక్కించి తాను క్రిందఁ
 గూర్చుండెను. అప్పుడు నేవకుడు కొన్నిపాటఁ దెప్పించి
 “రాజా యిందు వెన్నయున్నదా లేదా? చెప్పవలెననెను.
 రాజు “ఉన్నదనెను నేవకుడు ఎచటనున్నదో చెప్పవలె
 ననెను. రాజు కొంచమాలోచించి అంతటా యున్నదనెను.
 నేవకుడు, భగవంతుడును అదేవిధమున నంతట నున్నాడని
 చెప్పెను. పిమ్మటఁ ఒకదీపము వెలిగించి “రాజా యీ

నీపము చేపైపు ప్రకాశించుచున్న దనెను. రాజాన్నిచే
పులుఁ బ్రకాశించుచున్న దనెను. అప్పుడు నేవకుడు భగ
వంతుడును ఇట్లే చాచుచున్నాడని చెప్పెను. నీవుట
నేవు జేసిచేయుచుండు ననెడు మాడవప్రశ్నకు నిట్లుఁ
జెప్పెను. “రాజా యిప్పుడు నేనెచట నున్నాను? రాజా
సింహాసనముపై నున్నావు అనెను. నేవకుడు రాజా నీచె
చటనున్నావు? అనెను. రాజా నేను క్రిందనున్నాననెను.
అంతఁ నేవకుడు రాజా భగవంతుడు రాజానిఁ నేవకునిగను,
నేవకుని రాజునిగను, భగవంతుని దరిద్రునిగను, దరిద్రుని
భగవంతునిగను, కీర్తివంతుని కీర్తిహీనునిగను, కీర్తిహీనుని
కీర్తివంతునిగను, మొగ్గుడును మాకులనుఁ జేయుచుండునఁ
చెప్పెను. అంత రాజా మిగులఁ సంపించి వారికిఁ తగు
బహుమాన మిచ్చిపంపెను.

147 వ కథ.

పరీక్షిస్తవా? రాజుకు శ్రీశకులవారు ఏడుదినములలో
తనోపదేశముఁజేసి ముక్తునిజేసెననెడి భాగవతకథను ఒకఁ

రాజు విని తనపురోహితునిఁ జిలిపించి తననకూడా ఏడు
 దినములలో ముక్తునిఁ జేయుమని యాజ్ఞాపించెను. అటులఁ
 జేయకుండిన యెవల నిరస్త్రుడనఁ జేయింతునని భయపె
 డెను. పురోహితుడు ఏనులఁ భయముజెందినవాడై అను
 దినము దశశక్తిసంతయు నుపయోగించి బోధించుచుండెను
 గాని రాజున కించుకయును స్పృహనోదయము కలుగలేదు.
 పురోహితుడు మిగులఁ దిగుబొంది ఏడవదినమునఁ దనశీలము
 వేటితోఁ గరిగదాయని కడుగుజులులవద్దై భార్యాత్మక
 లను జూచి వేదవిషయాదులు, ఆశ్వుడుమిక్కిలి జ్ఞానసంపన్ను
 రాలగు నాతనికుమార్తె తాను రాజును సమాధానపరతునని
 తండ్రికిఁ ద్రైర్యముజెప్పి రాజుచెంతకిద్దరును బోయిరి. పిమ్మట
 రాజును దర్శించి “రాజా మీరు మాతండ్రికిచ్చిన యాజ్ఞ
 వేయిమని యాజ్ఞాను, రాజా “శుకులవారు పరీక్షితుకు ఏడు
 దినములలో బంధనిముద్దనిజేసి ముక్తిసామ్రాజ్యముండజే
 డెను. నాకును ఆశ్చర్యముచేయుమని అజ్ఞాపించితి ననిచె
 ప్పెను. అంత నాసాక్షిమణి, రాజా శేను చెప్పినట్లు మీరు
 చేసినయెవల మీకు దుఃసమాధానము గలుగు ననిచెప్ప

రాజుల కంగీకరించెను. పిమ్మట నాయువతి నొకకత్తిని నొక పెద్దత్రాదనుఁ దెప్పించి నాత్రాటిచే తనతండ్రిని మొఁదలించునకు చేతులుకొప్పు ముట్టిగ విడిచి కట్టెను. తరువాత అదేవిధమునఁ గాజును మరియొక స్తంభమునకుఁ గట్టెను. పిమ్మట నాకత్తిని తండ్రిచేతి కిచ్చి రాజుత్రాదనుఁ గోయు మనచెప్పెను. అంత నాతడు ఆయోగ్య యా విధమున జేయ బంధింపబడియుండ రాజు త్రాదను గోయు కట్టెను. అని చెప్ప నామృదానినీలకమల ఆకత్తిని రాజుచేయఁ జూచి రాజు మాతండ్రిని విడిపించ మని చెప్పెను. అంతఁ గాజు అచ్చర్యముగో పుష్కల జేసే బంధింపబడియుండ గొతండ్రిని విడిపించుకెట్లు? అనియడుగఁ నామృదానినీలకమలములు “రాజేంద్రా బంధరహితుండను శ్రీ శుకులు పరీక్షిస్తునకు బంధివిముక్తుని జేయగలిగెను. నాని సంసారపాశములచేఁ బంధింపబడిన మాతండ్రి యిప్పు బంధములనుండి యెట్లు విముక్తునిఁ జేయగల్గును? అని హిగోపదేశముఁ జేసి రాజును సంత్పన్నపరచి తండ్రినిమరఁదమునుండి విప్పించెను.

148 వ కథ.

లోకవిభాగముందును తరస్సంపన్నుండు నగు సత్త్వవర్తి
 శాస్త్రవిచారణ జేయుచుండగా “మోక్షము నీగము
 లోనే లభింపగలదు”ని వికగ్రంథమునందు గాంచి తన
 యాస్థానమందును పండితులను, శాస్త్రజ్ఞులను యీశుని
 నము విశ్వసించదగినదే వాయని బ్రష్టించి వారందరు వికగ్ర
 మున అంగులకేమియు సందేహములేదని బట్కిరి. అంతః
 నారాజు తన కడైమోక్షము క్షణములో లభించునట్లు
 జేయఁబడి ప్రార్థించి కేమట్లు చేయఁగలమని ప్రశ్నార్థర
 మిచ్చిరి. అంగులకుఁ రాజు అగ్రహచ్చిత్తుడై వారందరిని
 గారాగృహమునఁ బడవేశెను. తిమ్మట గనబడిన విరాగు
 లను, సన్యాసులను, బోధకులను రావించి యిట్లే బ్రష్టిం
 చుచు వారును యిట్లే చెప్పటచే నందరినిఁ గారాగృహ
 మున బంధించుచుండెను. ఇట్లుండ నొకనాడు అత్తివిడ్డాని
 పూర్ణుండును, మునిశ్రేష్ఠుండును నగు అష్టావక్రుని రాజుచేం
 తకుఁ భటులు బట్టి తెచ్చిరి. అంత రాజాపూర్వమువలెనే

ద్రాక్షింప నాముని క్షణములో ముత్తనిఁ జేయుట కంగీకరించి రాజును యొక ఘోరారణ్యమునకుఁ గీసుకొనిపోయెను. అచట రాజును నిలుచుండుట కజ్ఞాపించి నీవు గురుదక్షిణ యిచ్చుటకు సిద్ధముగనుంటివాయని యడుగఁ నందులకుఁ రాజు “ఓహో విారితటి మహాన్నతఁడ వి నే దముచేయుచుండఁ గురుదక్షిణ చేపితక్కువ! విను కోరినదంతయు నిచ్చుటకు సిద్ధుడనై యున్నా” ననిచెప్పెను. అంత నాతాపకేంద్రుడు “రాజా నీమనస్సును నాకు దక్షిణగా నొసంగుమన యశిశాసు. రాజు అందుల కంగీకరించి మనోనూత్యుండై యుండెను. అంతఃకల్పిండ్లై నిర్వికల్పసమాధియంగు మున్నునై అఖండఁ బ్రివానంద పరబ్రహ్మను పొందెను.

149 వ కథ.

ఒకరాజు అనిత్యములకు విషయసుఖములను నోసి విరాగియై తనయధార్థస్థితినిఁ జెలుసుకొనగోరి యొకమునిసత్తము నాశ్రయించి వానివలన సమస్తకాస్త్రములను . చెలుసుకొను

చుండెను. ఇట్లు 12 సంవత్సరములు విద్యనభ్యసించి సమస్తవేదాంత రహస్యములఁ దెలిసికొని పూర్ణబ్రహ్మతా నని దలంచి గురువుకు నమస్కరించి వెలవడినాడు. అప్పుడాతా పని “శిష్యా నీ కిప్పటికి అక్షరాభ్యాసమయినదిని తలంచుచు, నీవు నేర్చుకొనవలసినదంతయు ముంగిళ్లు చదివెప్పు నారాజు ఆశ్చర్యముఁ జెంది మరి 12 సంవత్సరములు అట్లునే యుండి సమస్తయోగములు అభ్యసించి అగ్రమాద్యభిప్రాయము సయితము సాధించి పరిపూర్ణుడవైతి. గదాయని సంకల్పించి తిరిగి గురువుకు నమస్కరించి వెలవడినాడు. అప్పుడాబుద్ధులనుడు చిరునవ్వుతో “శిష్య రత్నమా నీ వింకను విద్యాపూర్ణుడవు గాదేను. ముఁకొన్ని దినము లుండుమని చెప్పివంతనే గాజు మునుపటికంటె నాశ్చర్యముఁజెంది మరి 12 సంవత్సరములు తత్వవిచారణ యందును స్వస్వరూపానందానందును విలసించి తననిజస్థిని తెలుసుకొని బ్రహ్మసందేహమున్నది నేచి గురువుకు నమస్కరించకనే విరక్తమందెను. అప్పుడాబుద్ధిపుంగ

నదు నానిం జూచి "శిష్యురత్నమా నీవు నాసెలవుకొ
నక నాకు నమస్కరించకనే బోవుచుంటివి ఇది న్యాయ
మేనా? యనెను. అంత నాశిష్యుండు ఈయనంతకోటిరూ
పమునకు నారూపముజేయుచుండ నే నెవరికి నమస్క
రింతును అని చెప్ప నాతాపసేంద్రుడు నీ నిష్కడుగదా
పూర్వద్యుక్తైః వని చెప్పి పునః సంతసించెను.

150 న కథ.

శంకరులవారు గంగానీలలో స్నానముచేసి తన
సామ్రాజ్యమునకు వచ్చుచుండగా ద్రోవలోఁ బ్రవృత్తుని
యగునొకమాలవా నిష్కముచెల్లెను. అప్పుడు శంకరులు
"ఏదీ ఛండాలా యెంత నిర్లయుయగ ద్గరకుఁ వచ్చితివి!
ఛీ దూరముబొమ్ము" అని పలికెను. అప్పు డాబ్రహ్మవేత్త
చిరునగవుతో ఓసాధువుంగనా, నీవు దూరముగా తొలగు
చుండది ఈస్థూలశరీరమునా, సూక్ష్మశరీరమునా, లేక
ఆత్మనా? స్థూలశరీరము నైనచో నిశరీరమును నాశరీరమును
గూడ పండభూతాత్మికములేదా! సూక్ష్మశరీరము నైనచో

మనోమయ మైనది గనక నీచెంత నిష్కళంకమైనదో
నాదియు సంతనిష్కళంకమైనదో నుమా! ఆత్మవైసవో నది
సర్వవ్యాప్తియై యచంచలమై యున్నది. గావునఁబిందు
రేనిని తొలగమంటివో చెప్పమన శంకరులు యాతడు
బ్రహ్మవేత్తయని గ్రహించి “బ్రహ్మజ్ఞానియగువాడు బ్రహ్మను
దైవము ఛండాలుడైనను నాగుదువుగా భావించు ననిపెట్టి
యాతనికి సాన్పాంగదండప్రమాణ ముఁగించి నెడలేపో
యెను.

151 వ కథ.

నాస్తిత్వమనఁబకానొక గొప్ప స్రష్టాత్మడు, తత్త్వవేత్తయు
బ్రహ్మజ్ఞానియు నగు సోక్రటీసుతో నీవు కవుడు కేవలదన్న
వాడెక్కడనున్నావోయని భూమండలమంతయు వెడకితిని
సూర్యమండలము చంద్రమండలము నెక్కిత్రమండలమంతయు
మిక్కిలి శ్రేష్ఠతరమగు దుర్బిణియంత్రములతో భారజూచి
తిని గాని యొక్కడను గన్పించలే ననెను. అంతఁ సోక్ర
టీసు “నీవు, మరియొకయంత్రముతో జూచుట మరచితివి

సుమా! అనిచెప్ప నాకాస్త్రాజ్ఞుడు ఆయంత్రమేమని యడిగెను. అంతటాతత్వవేత్త భక్తి, విచారణ, వైరాగ్యము మనెడి యద్వయమును మనస్సనెడి యంత్రమును నమర్చి జూచినయెడల భగవంతుడు తప్పక గోచరించును అనిచెప్ప నాకాస్త్రాజ్ఞుడు వానికి శిష్యుడై భగవంతుని యధార్థస్థితి చెలుసుకొని నిశ్చలానందమున నుండెను.

153 వ కథ.

నొకనొక బ్రహ్మజ్ఞుని, సర్వదా ప్రాపంచికసుఖముల యంచే కాలముగడుపుచున్న నొకరాజు పట్టణమునకుఁ వచ్చెను. రాజు ఆచుహారుఁడుని కీర్తి విని వానిం జూడ దలంచి తనయాస్థానమునకుఁ రావించి తనప్రక్కనేగూర్చుండనియమించెను. గాని యాతపోధనుడు రాజువంకనైన జూడక వానితో నొక్కమాటయైన ముచ్చటించక యచట నున్న సేవకులతో ముచ్చటించుచుండెను. రాజుతని విపరీతకృత్యమునకును తనకుఁ జేసిన యవమానమునకును కోపాద్దీప్తిగ్నుడై యాబ్రహ్మవేత్తను శిరచ్ఛేదనజేయుమని యాజ్ఞాపిం

చెను. అప్పుడామహానీయుడు : "రాజా నీలో ముచ్చటించక, నిన్ను గౌరవించక నీ సేవకులతోడనే కాలముగడపి నందున నాకు శిరచ్ఛేదన విధించితివిగదా! రాజులకెల్లమ రాజైన భగవంతుని స్వప్నమనందైననుఁ దలంచకఁ దుచ్చములగు నిహలోక సుఖములయందే కాలములుచ్చుచున్న నీకు సచ్చేత్యు డెట్టిశిక్షను విధించునో తెలియకుంటివిగదా?" యనెను. అంత నారాజు తనయవివేకమును బెలుసుకొని పశ్చాత్తాపమునొంది నాబ్రహ్మచేత్త పాదములపైఁ బడి యాతని యనుగ్రహమునుఁ బొంది సన్న్యాసుడయ్యెను.

153 వ కథ

ఒక గ్రామమునం దొకసన్యాసి మఠముకట్టించుకొని అందు నివసించుచుండెను. ఆయనకుఁ బ్రతిదినము అక్కడకుఁ గూర్మపముననున్న యొకపల్లెటూరునుంచి యొక గొల్లది భక్తిశ్రద్ధలతోఁ పాలుఁ దెచ్చి యిచ్చుచుండెను. ఇట్లుండఁ నొకనా డాగొల్లది వేళతప్పివచ్చుటచే నేడింత యాలశ్యముగ నేలవచ్చితి వని సన్యాసి యడిగెను. అప్పు

దామె “ స్వామీ యేమిదాటించువా డాలస్యముగఁ వచ్చుటచే నాడు వచ్చువరకుఁ గాచుకొనియుంటి ” ననిచెప్పెను. అప్పుడాసన్యాసి “ యేమిదాటుటకు ఒకనిదాటించవలయునా? రామనామము నుచ్చరించి దాటలేకుంటివా? ” యని పరిహాసమునఁ బల్కెను. మరునాడు ఆగొల్లది ప్రతిదినముకంటె ముందుగాఁ వచ్చి సన్యాసికి నమస్కరించి “ తండ్రీ, మీరు నాకుఁ విక్కిలి యుపకారముఁ జేసినారు. ఇక నెన్నటికిని యేమిదాటుటకు డబ్బు ఖర్చులేకనే యుండెడి యుపాయమును నేర్పితిరి. ” అనిచెప్పినాసన్యాసి ఆశ్చర్యమున “ నే నేమియుపాయముఁ జెప్పితి ” ననెను. అంత నాగొల్లది “ స్వామీ, మీ రప్పుడే మరచితిరా! నిన్ననేగదా మీరు పరమపావనముగు రామముంత్రప్రభావమునుఁ జెప్పితిరి! నే నామంత్రోఛ్ఛారణఁ జేసి నిమిషమాత్రంబున యేమిదాటితిని చెప్పఁ నాసన్యాసి మరింత నాశ్చర్యముజెంది “ అహ, యేమి దీనినాక్యములు! దీనిని బరీక్షింపవలె ననిగొల్లదానిని ముందు నడువమని తాను

వెనుకఁ రానునామము నుచ్చరించుచు వదిలోడిగెను గాని
 పాపము మనుగుచుండెనేగాని తేలడయ్యె. అంతనాగొల్పి
 వానితోఁ అయ్యో ఇదేటియాశ్చర్యము, నీవు నీటిపైఁ
 స్వేచ్ఛగాఁ బోవుచుంటివి గాని నేను మనుగుచుంటిని!
 అని బలుకఁ నాగొల్పి తిరిగిజూచి “ఓహో స్వామీ
 మీచుంతమామై మీకే నమృతము లేదే! నమృతమేయున్నయె
 డలఁ మీరు యేటిలోఁ నిగునప్పుడు బట్టలు తడుచు నేమో
 నని పైకివిగగట్టుదురా?” అని చెప్పి నానన్యాసి సిగ్గుపడి
 తనకింకనుఁ పూర్వమైనభక్తివివ్వాసములుఁ గలుగలేదని నిం
 తించి తిరిగి బోయెను.

154 వ కథ.

దేశదేశములుఁ దిరుగుచుఁ మహాపన్యాసములుఁ
 కావించుచున్న యొక సంఘసంస్కర్త ఒకనా దేశకయవ
 ఘాతనుఁ జూచి “స్వామీ నేనెన్నియుపన్యాసములు జేసి
 నను సమస్తకాస్త్రములలో నుండెడి పాండిత్యమంతయు
 విరజల్లినను నామత మవలంభించువాడు మిక్కిలిస్వల్పము.

మీరువున్నతావునుండి కదలికున్నను సదా మానమునే
 ధరించియున్నను మిశిష్యులసంఖ్యకు మేరలేదు. ఇందుకుఁ
 గారణమే "మని యడిగెను. అందుల కాయవహుఁల "దీపము
 బురుగులను తనచెంతకుఁ రమ్మని పిలువకున్నను వేసవేలు
 దానిచుట్టునుఁ జేరి అందు దుముకుచుండును. పుష్పములు
 తమయిం దుండెడి మకరందమును పానము జేయుముని
 నాశ్వసముజేయుకున్నను తుమ్మెదలు తమంతట దామే
 బోయి దానినిద్రావి యానందించును. అదేవిధమున నీయం
 దుగఁగి బరమాత్మను బ్రకాశింపజేసిన యెడల నీవు బిలువకు
 న్నునుమనుష్యులందరు నీచుట్టునుజేరి నీకుదాసత్వము జేయు
 చుండుక. మనుష్యులేగాక పంచభూతములు సహితము
 నీయాజ్ఞాకుఁ లోబడియుండును సుమా!" అని బివాబు
 చెప్పెను.

155 వ కథ.

కార్తికేయుఁ డొకదినమున నొకపిల్లని గోళ్లతో గాయ
 పరచెను. తరువాత నాతఁ డింటికి వచ్చినతోడనే తన తల్లి

యగు పార్వతీదేవి బుగ్గమీద నొక గాయమును జూచి
 అశ్చర్యపడి, అమ్మా యిదేమి! యీ గాయమెట్లు గలిగెను,
 అని యడిగెను. అదివిని యాజగజ్జనని “నాయనా అది నీవ
 ల్లనే గలిగినది. నేడు నీవు పిల్లని గిల్లితివిగదా, అగిల్లు నాబు
 గ్గపై నున్నదని చెప్పెను. కార్తీకేయు డాశ్చర్యముతో
 “అమ్మాయిదెట్లు” అని యడుగ “యీజగమంతయు నాశ
 రీరమే” యని పార్వతి బదులు చెప్పెను. కార్తీకేయుడు
 విస్మయమొంది “అమ్మా యిక నే వివాహము చేసుకొనను.
 స్త్రీలందఱును నాకల్లిస్వరూపులే యైయుండ, నేవివా
 హము చేసుకొనుటెట్లు అని తనకాలమంతయు బ్రవృత్తారి
 గానే యుండెను.

156 వ కథ.

ప్రపంచ మంతయు భగవత్స్వరూపమే యని నొక
 గురువు బోధించుచుండెను. అది వినుచున్న ఒకశిష్యుడు
 ఒకనాడు మార్గమున బోవుచుండగా యేనుగొకటి కనుమీ
 చెను. మానటివాడు యెంతచెప్పినను వివక అంతా భగ

వత్స్వరూపమేగదా యేనుగ నన్నేమిచేయును" అని అనుచు దగ్గరకు వెళ్ళెను, గాని పాపమాతనిని నాయేనుగ తొండముతో బట్టి నావల విసరివైచెను. అందుచే ఒడలంతయు బెబ్బలు తగిలి మిక్కిలిభాధతో గురువుల వారి చెంతకు బోయి "స్వామీ మీమాటలునమ్మి మోసపోతిని" అని జరిగిన వృత్తాంతమంతయు చెప్పెను. గురువు వాని యవివేకమునకు విచారించి ఓమాధా అంతయు భగవత్స్వరూపమే యనిగదా నేను చెప్పితి. మావటివాడు మాత్రము భగవత్స్వరూపము కాదా. అట్టైన భగవంతుడు నిన్ను మారముగ పొన్నుని చెప్పవండ నీవు వినక దగ్గరకు వచ్చినందుకు భగవంతుడే నిన్ను క్షించెనని జవాబు చెప్పెను.

157 వ కథ.

పండితమదనమోహన మూలేవ్యాగారు ఒకనాటి యుదయమున త్పరకర్త చేయించుకొనుచు మీసములను గూడ గొరిగించుకొనెను. అప్పుడొక స్నేహితుడు దానిని జూచి

అశ్వర్యముతో మీసములు దీయుటకు కారణ మడిగను
అప్పుడా పండిత శ్రేష్ఠుడు “మిత్రమా, భారతధూమి
యందు నాసోదరులు పడరాని బోధలు పడుచుండ కన్న
లార జూచుచు వారికేయపకారమును చేయజాలని పురు
షత్వ మెందుకని జవాబు చెప్పెను.

158 వ కథ.

వ్యాసులవారు యమానానదిని దాటబోవుచుండగా,
కొందరు గోపికలువచ్చి స్వామీ, మేముకూడా దాటవలసి
యున్నది. గాని నావగాని దారిగాని యేదియులేదు. యేమి
యుపాయమని ప్రార్థించిరి. అప్పుడు వ్యాసులు మంచిది
లేను మిక్కిలి యాకలితో నున్నాను. ముందునాకు దినుట
కేమైనబెట్టుడు అని యడిగెను. అప్పుడు గోపికలు తమవద్ద
యున్న పాలును మిగడను బెట్టిరి. వ్యాసులు వాటిని బొట్ట
నిండ యారగించి నదియొద్దుకు వచ్చి “ఓయమానా, నేను
యోగోజ్ఞున నిశ్చయముగ ఉపవాసము చేసినవాడనైతి నేని
నెంటు నే దారినిమ్ము” అని యడిగెను. తోడనే యమానానది

తెందుభాగములుగా నీ మధ్యమదారి యిచ్చెను. గోపికలు
అశ్చ్యునున్నులై “జీవా యిజీమవిఃత నీ రిష్టదేగదా
కడుపునిండ తిండిరి. తినిజేదని యెట్లు అన్యము లాడితిరి
అని యాడిగిరి. అంత యామునిప్రంగవుడు “తల్లభారా
నేను నీయు కార్యమలనన్నింటిని భగవదార్పణము చేయు
దును. యాషట్కాత్రమైనను అహంభావము లేక సర్వము
భగవదార్పణమును చేసితినిగాని నేనే తిన్నాననెడి యహం
కారము నానాండు బూర్ణగుగ నెంచివచ్చి జివాలు
చెప్పెను.

159 వ కథ.

గాంధ మహర్షుడు అభిక్రాదేశము నొందుడగా యీ
ర్ష్యాపూరితుడగు నొక దొర మహర్షుని పరముపై క్రూరో
గొట్టి పారిపోయెను. అప్పు డమృతానీయుని తలబ్రవ్తలై
రక్తియు కాలవైబార స్పృహచప్పి నేలపై బడెను. అప్పు
దాయన స్నేహితులు వారికి తగుపపచాములు సల్పిస్పృ
హకు చెచ్చిరి. ఆమహనీయుడు స్పృహకు వచ్చినలోడనే

“యేడీ నన్ను గొట్టినవాడు” అని పెల్లగానడిగెను. అంత వారు “అయ్యా కాంఠింపుడు. మిమ్ము గొట్టిన యా దురాత్ముని బట్టుకొని బంధించితిమి” అని చెప్పిరి. అప్పుడా కరుణానిధి “అహా మేమంటిరి. అతనిబంధించితివా అతను నామిత్రుడే. నే చేసినపాపములకై నన్ను శిక్షించి పాప విముక్తునిగా చేసిన పుణ్యాత్ముడే. అట్టి నామహాపకారిని మీరు విడచిపెట్టినగాని నేనిక్కడనుండి కడలను” అని చెప్పినంతనే వారానని విడచిపెట్టిరి. అోడనే యానార తనపాపకృత్యముకై వగచి యామహాత్ముని నిరుపమాన దయా శీలతకు విస్మయముకొని వారి పాదములపై బడి క్షమాపణ చేడెను.

160 వ కథ.

శిష్యుడు—గురువర్యా భగవంతుని తెలుసు కున్నవాడే న్నడు ?

గురువు— తెలుసుకొన జాలనని తెలుసుకొన్నవాడే భగ వంతుని తెలుసుకొన్నవాడు.

శి—గురువర్యా ! భగవంతుని తెలుసుకొననివా డెవ్వడు?

గు—శిష్యా, భగవంతుని తెలుసుకొన్నానని తలంచువాడే

తెలుసుకొననివాడు.

161 వ కథ.

అంజనేయులు సీతామహాదేవిని వెనుకటకై లంకకు
పోయి తిరిగి వచ్చి రామనితో లంకాపురిని గురించి యిట్లు
విన్నవించెను. “ఓరామా, జగదభిరామా, లంకాపురిని
గురించి నేనేమని వర్ణింతును. ఎక్కడ జూచినను జపమ
లాచరించువారును, తపములు చేయువారును, ఎండుజూచి
నను యజ్ఞయాగాది క్రతువులు జేయువారును, నిష్ఠతో
పూజలు సల్పువారును గాన్పించిరి. స్త్రీలని లేక బాలురని
లేక, వృద్ధులని లేక ప్రతివారును వేదపారాయణ జేయుచు
వీనులకు వింగు గొల్పిరి”. ఈమాటలు వినినంతనే శ్రీరా
ముడు అయ్యో అంజనేయా యికనాకు సీత దక్కుట
యొక్కదిది! అట్టి తపోనిష్ఠ గరిష్ఠులపై నాబాణము పోబా
లదు. అట్టివారిని నేజియించుటెట్లు, సీతనుబెచ్చుటెట్లు

అని విచారముతో బాగునును క్రిందపడినచేతు. అంశ
వాంఛనీయులు "దేవా యాకంపుడు వారెన్ని నిష్ఠులై
గినను, యెంతవేద పారాగుణ జేయుచున్నను, యెన్నిజప
ములు చేసినను, వశ్యము, శాంతియు, దయ అనేడి సద్గుణ
ములు మాత్రము వారి గుండు కూర్చు" అని చెప్పినంతవే
రాముడు మహానిందమున స్వయంబిధి భజింపు కేటాని
"అట్లేన అంశ జేమా భజుమలేదు, ఒక్క బాగుమలే
లంకయాంతయు భర్తయు చేయగలను. శాంతభజనమాగులు
లేక నిష్ఠిలెన్ని యుండినది ప్రమాదము లేదు" అని
చెప్పెను.

162 వ కథ

ఒకరాజు యొక యొకమంత్రి గలడు. ఆగ్రను మిక్కిలి
సద్వర్తియుడు. యెంతవేద అంతయు భజించుడు మః
మునజేయించి నిర్వహింపాడు. ఒకరోజున రాజు కేటా
నుటకు బోగు కొకపుత్రితో బోరాడుచుండ ప్రమాదకర
మున ఒక వేలుతెగి పోయెను. మంత్రి దానిజూచి యప్పటి

యట్లు "రాజా" ముదియును మీమేలుకే భగవంతుడు చేసి
 నాడు" నెను. రాజా హనుమెండి మంత్రిని కారాగృహమున
 బంధించెను. కొన్ని రోజులు గడచిన పిమ్మట రాజా తిరిగి
 వేటసూత్రోయి దారితిప్పి ఒంటరిగా నొంగలచేటిక్కను.
 ఆనొంగలు శక్తిపూజ చేయువారలు. శక్తిని ఒలిచిమ్మటకై
 నుంచి రూపవంశుడును, లలవంశుడును, అగు మనుష్యుని
 కొరకు వెదుకుచు రాజాను వంటరిగా జూచినంతనే మిగుల
 సంతస మంది రాజాను బంధించి దేవశయ్యెడ్డుకు తీసుకు
 బోయిరి. అక్కడ రాజాను గూర్చుండఁజెట్టి నరుకబోవు
 నుండు యాతని యంగములు సరిగ యున్నవో లేవోనని
 పరీక్షించి- చేలియందు పక్షప్రేమనందుట జూచి అయ్యా!
 అంగిణహీనుడు బలికి పనికి రాడునుచు రాజాను విడచి
 వెళ్ళిపోయిరి. అప్పుడు రాజా మహదానందము చెంది
 మంత్రి చెప్పిన సీతవాక్యములు జ్ఞప్తికి వచ్చి అనా! యా
 సత్యశ్రవకుడు మనకు చేయుపదాతయు మనమీనకే గదా
 మని డిలపోయుచు మంత్రిని విడచిపెట్టి అనేక విధముల
 సన్మానించెను.

163 వ కథ.

యేసుక్రీస్తులవారియొద్ద కొకడు బోయి అయ్యా భగవంతుని జూచు పెట్టుని యడిగెను. అంతయాభక్తాశ్రేణుడారని నొకచెరువులోనికి నీగుతునివెళ్ళి తలగట్టిగా బట్టుకుని నీళ్ళలో మంచి కొంచెము సేపుంచెను. అప్పుడారడు గిలగిల తన్నుకొనగా విడచిపెట్టి యిట్లు జవాబు చెప్పెను. “నీవు భగవంతుని జూడదలచిన యడల నీళ్ళలో నీతల మంచినప్పుడు వైటకు వచ్చుటకు నీవెంత గిలగిల కొట్టుకొంటివో భగవంతుని జూచుటకు అంత పరితపించినగాని గాన్పించడ”ని జవాబు చెప్పెను.

164 వ కథ.

భక్తుడగు నొకబ్రాహ్మణుడు మార్గమున బోవు చుండగా దాహమయ్యెను. అప్పుడొకమనుష్యుడు చేతనొక మంత్రోమంచినిరు నీసికొని పోవుట జూచి యారని బిలచి అయ్యా కొంచెము మంచి నీరీచ్చెదవా యని అడిగెను. అప్పుడా మనుష్యుడు అయ్యా నేను మాలవాడను. మీరు బ్రాహ్మ

లులు. నేను తాకినదియిదియే ద్రాగుడరనెను. అంతటా భక్తుడు సోదరా, రామనామము నొక్కసారి వుచ్చరించుము. అది సమస్త దోషములను హరింప జేయును. యెట్టి పాపాత్ముడైనను పవిత్రము జేయును అని వానిచే రామనామ ముచ్చరింపజేసి వానిచేతిలోని నీరు ద్రాగెను.

సమాప్తము.

For Copies Apply to:—

A. JAGAN MOHAN ROY,
Masulipatam.

ప క ట న.

—† 1. భక్తియోగము. †—

మహాత్మ ఆత్మవిభుమారవస్తు ఎం. ఎ. బి. య్. గా విరచితము. బంగారభాషనుండి తెలిసింపబడినది. ఇది భక్తికి కావలసిన సాధనము లభివిప్రులు గలను పండితపామర హృదయరంజకం బునై ప్రతిగృహమును ఆలంకరింపదగిన యమూల్యగ్రంథము. మాద్రవముద్రాము. 369 పుటలుగల దిక్ష్మమైన క్యాలికోస్తొండు. ప్రతి రు. 1—8—0

—† 2. ఆత్మరామాయణము. †—

శ్రీ శంకరాచార్య యతీశ్వర ప్రణీతము. హిందీభాషనుండి అనువాదితము. శ్రీమద్రామాణ్య మహాకావ్యముయొక్క గూఢార్థము బహుహృద్యముగ వెల్లడింపబడి స్త్రీలుగూడ చదివి ఆనందించునటుల లేటతెనుగున వ్రాయబడినది. 249 పుటలుగల దిక్ష్మమైన క్యాలికోస్తొండు ప్రతి రు. 1—8—0.

—† 3. పూర్ణయోగము. †—

ఆరవిందయోగిగారి గ్రంథముల ననుసరించి వ్రాయబడినది. ఇందు 3 భాగములు గలవు. 1. పూర్ణయోగము, 2. యోగసాధన, 3. భగవద్గీత. ఈ గ్రంథమును చదివినయెడల మానసికవా

స్త్రీయు సంపూర్ణముగను, వివరముగను తెలియును. తెలుగు భాష యుద్ధిట్టి గ్రంథమును యెవరున్న ఇంతవరకు ప్రచురించియుండలేదు. దివ్యమైన క్యాలిగ్రోవైందు ప్రతి రు. 2—0—0.

— ‡ 4. వేమనసూక్తి రత్నాకరము. ‡ —

ఇన్ని వేమనపద్యములు మరెక్కడను దొరకవు. ఇందు 4000 పద్యములున్నవి. మరియు వేమనయోగి గారి చిత్రచరిత్రము, లేటతెనుగున వ్రాయబడి అందు వీరివలెములుకూడ చేర్చబడినవి. వెల రు. 2—0—0.

— ‡ 5. శ్రీమద్భాగవతసారము. ‡ —

భాగవతముయొక్క సారమంతయు వచనమున బహుచిక్కగా వ్రాయబడినది. రు. 1—8—0.

— * 6. పార్థివ పదార్థచికిత్సా చంద్రిక. * —

(Tissue Remedies.) టిష్యూరమిడీస్ పేరుగల 12 మందులు, జిర్కనీ, పాస్సు, ఆమెరికాలో ప్రతియింటను వాడుటయే గాక మనదేశమందిప్పుడు ధారాళముగ వాడుకలోనున్నవి. ఇవి ప్రమాదరహితములు. ఈ గ్రంథము తెలుగున అతిసులభముగ వ్రాయబడినది. దీని సహాయమున స్త్రీలుగూడ వైద్యము చేసుకొనవచ్చును. ప్రతియింట నుండవలసినది. దివ్యమైన క్యాలిగ్రోవైందు రు. 2—0—0.

—† 7. భక్తిమార్గము. †—

శ్రీపరమానంద స్వామివారు అంగ్లేయభాషను రచించిన గ్రంథమన కౌంథీకరణము. మానవుడు జీవయాత్ర సుఖముగ గడుపుటకును నిత్యపదవి నొందుటకును యెటుల ప్రారంభించి వృద్ధి నొందనగునో విపులముగ చర్చింపబడినది. ఇందు 1 భక్తి 2 నిర్మలత్వము, 3 నిశ్చలత్వము, 4 నిష్కల్యత్వము, 5 ఇంద్రియనిగ్రహము అను అంశములుగ విభజింపబడి యొక్కొక్క విషయము ఎంత యాచరణీయమో చెలుపబడిన ఉత్కృష్టగ్రంథము.

రు. 0—4—0.

—† 8. జ్ఞానామృతము. †—

ఇందు భక్తిరస పూరితములగు గ్రాన్థసంకలనము. నీతిభక్తి జ్ఞాన వైరాగ్యాదు లతితీతముగ పురికొల్పిడి వాక్యరత్నములును, సద్గుణాభ్యాస దుర్గుణవిసర్జనములకు సులభోపాయములును, సాత్వికాహారాదులు మొదలైనవి గలవు. అరవముద్రణము.

వెల రు. 0—0—9.

—† 9. యాజుషేనాహితాగ్నిపెత్తమేధికప్రయోగము. †—

(అపరకర్తలు) స్వరయావద్ధతులతో 1150 పుటలుగల రెండు సంపుటములు. వెల రు. 8—8—0.

—† 10. వ్రతరత్న మహాదధి. †—

తాత్పర్యముతో ముఖ్యమైన వ్రతములన్నియు గలవు. ప్రథమ భాగము రు 2—8—0.

• 11. డిటా డిటా స్థితిభాగము 2—8—0

—† 12. యాజుష ఆపర్యయోగాను కృమింక. †—

సర్వ సహితము బ్రహ్మమేధప్రయోగధర్తశాస్త్ర సహితము
రు. 2—0—0.

—† 13. స్త్రీశాలవైద్య సుధాబ్ధి. †—

ఇందు ఆయుర్వేదచికిత్సలు, ఆంక్షేయ యానాని చికిత్సలు,
ఆతపస్సానము, జలవైద్యము, ఆవిరిబట్టట, హోమాపతి చికిత్సలు,
జలుపు గ్రంథములలో ఉత్తముమైన గ్రంథము. రు. 2—0—0.

—† 14. ఆంధ్రమాత (చింతకముల నాటకము). †—

ఇందు బెంజాబు భిలాఫతు విషయములు విఖ్యాత ఆంధ్రులు
రామమోహన తదితరులయి మొదలగు కేశభక్తుల చరితములు, హిం
మామహామృదీయ సమేళనము చక్కగవ్రాయబడినది. 0—12—0.

—† 15. వైశ్యధర్మ ప్రకాశిక. †—

3వ ముద్రణము. ఇందు అనేక శ్రోత్రవిషయములు జేర్చబడి
విశదమైన క్యాల్సికోబైందు చేయబడినది. రు. 3—0—0.

—* 16. అద్వైతబోధిని. *—

అనుత్తమమగు వేదాంతగ్రంథము. ఇందు కొబ్బరి యాహార
మునుగురించినిర్వచార జీవనమును గ్రంథమునుండి తెలిసింపబడినది.
రు. 2—8—0.

—* 17. శ్రీరంగావధూతలవారి జీవితము.

ఉపదేశ వాక్యములు. *

శ్రీశ్వాసమాంబయోగినీచే రచియింపబడిన పద్యగ్రంథము.
పు. 0—4—0.

—* 18. శ్రీరంగావధూతలవారి జ్ఞానబోధావళి. *

పు. 0—4—0.

19. వాస్త్వీకపిజయము :— సునామహాపాధ్యాయ మాత్రపాన

కాస్త్వీకం. ఏ. గారి విరచితము. రంగాభిభాషకుండి తెలియప
బడినది. ఈగ్రంథము యూరేషియను భాషలలోగూడ భాషాంతరీక
రింతునది, పాశ్చాత్యపండితులచే పొగడ్తగాంచినది. ధాతవసు
త్ప్రతియందు పాశ్చాత్యమున నెసపోషణయందు, భాషాభివ్యము
నందు, రంగభాషలో ప్రతిగ్రంథము నుకొముకటిలేదు. పు. 0—10—0

20. పురుషసూక్తిము. స్వరమ, అంబటికా నాత్మ్యము
పర్వ భాష్యములతో 2 వ కూర్పు పు. 0—8—0

21. వైశ్వధర్మపీఠిక. వైశ్వలక్త్యంత్యంత్యోపాయకమైనది. ప్రతి
వైశ్వగుహమును తప్పక గూడవలసిన గ్రంథము. పు. 1-0-0.

22. పశువధభండన. (A protest against the torture
of animals at religious sacrifices) పు. 0-1-0.

23. పరమార్థినిన దములు. 2 వ కూర్పు పు. 1-0-0

కలయువారు :— ఆత్మూరి దగన్ మోహన్ రాన్,
మచిలీ బండరు, కృష్ణాజిల్లా

10586

